

OTVOREN NOVI OBJEKAT OŠ „VLADIMIR NAZOR“ U PODGORICI

MODERNI USLOVI ZA NOVE GENERACIJE UČENIKA

• Ministarka Jakšić-Stojanović: Neka nova škola bude mjesto na kojem će se radati nove ideje koje će oblikovati buduće generacije, mjesto gdje će naši mladi ljudi izrasti u lidere, naučnike i inovatore budućnosti

Strana 2

URUČENE NAGRADE NAJBOLJIM UČENICIMA NA DRŽAVNOM TAKMIČENJU

ZNANJE NAJVREDNIJI RESURS DRUŠTVA

• Ministarka Jakšić-Stojanović: Hvala vam što ste svojim radom, trudom i zalaganjem pokazali da imamo čime da se ponosimo i da ste upravo vi ono najbolje što ova zemlja ima

• Direktor Trivić: Kroz sticanje znanja za Državno takmičenje, podstiče se radoznalost, kreativnost i kritičko mišljenje i pruža se prilika da se pokažu stečena znanja i vještine

Strana 2

POLA VIJEKA ČASOPISA „VASPITANJE I OBRAZOVANJE“

JUBILEJ VRIJEDAN POŠTOVANJA

• Predstavljanje u Beranama jedna u nizu aktivnosti povodom obilježavanja pet decenija časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“

Strana 21

GIMNAZIJA „PANTO MALIŠIĆ“:

BOGATA ISTORIJA I TRADICIJA KOJA OBAVEZUJE

Strane 8, 9 i 10

INTERVJU: ĐORĐIJE ĐUKANOVIĆ, DIREKTOR NARODNE BIBLIOTEKE „NJEKOŠ“ U NIKŠIĆU

OTVORENI ZA INOVATIVNE IDEJE

na 26

PREDSTAVLJAMO DOBITNIKE NAGRADE „OKTOIH“

VESNA KOVAČEVIĆ, SABAHETA RAMOVIĆ I MILJAN BIGOVIĆ OVJENČANI NAJVIŠIM PRIZNANJEM

Strane 6, 7 i 8

OTVOREN NOVI OBJEKT OŠ „VLADIMIR NAZOR“ U PODGORICI

MODERNI USLOVI ZA NOVE GENERACIJE UČENIKA

- Ministarka Jakšić-Stojanović: Neka nova škola bude mjesto na kojem će se rađati nove ideje koje će oblikovati buduće generacije, mjesto gdje će naši mladi ljudi izrasti u lidere, naučnike i inovatore budućnosti
- Ambasador Satler: Ova prelijepa škola dokaz je koliko možemo postići kada radimo zajedno – i izraz je naše iskrene posvećenosti djeci, prosvjetnim radnicima i cijeloj zajednici

Predsjednik Vlade mr **Milojko Spajić**, ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović**, šef delegacije Evropske unije u Crnoj Gori ambasador **Johan Satler** i direktorica škole **Ljiljana Marković** svečano su otvorili novi objekat OŠ „Vladimir Nazor“ u Podgorici, vrijedan 7,2 miliona eura.

Kako je istaknuto iz Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, đaci iz ovog dijela grada imaju, nakon nekoliko godina, na raspolaganju novu školu kapaciteta za 1.200 učenika sa 29 savremeno opremljenih učionica, bibliotekom, multimedijalnom učionicom i rekonstruisanom fiskulturnom salom.

Ministarka Jakšić-Stojanović

je istakla da je izgradnja ove škole najbolji pokazatelj da samo zajedno možemo uraditi velike stvari.

„Neka nova škola bude mjesto na kojem će se rađati nove ideje koje će oblikovati buduće generacije, mjesto gdje će naši mladi ljudi izrasti u lidere, naučnike i inovatore budućnosti“, istakla je ona.

Ambasador Satler ukazao je na značaj zajedničkih napora i dugoročnog ulaganja u obrazovanje.

„Ova prelijepa nova škola dokaz je koliko možemo postići kada radimo zajedno – i izraz je naše iskrene posvećenosti djeci, prosvjetnim radnicima i cijeloj zajednici. Evropska unija je obezbijedila više od polovine sredstava za izgradnju

FOTO: Ministarstvo prosvjete i nauke

ove škole, a dodatna podrška stigla je kao poklon – donacija od evropskih zemalja. Ponosni smo što ulažemo u prostor u kojem raste znanje, djeca napreduju i rađaju se nove prilike“, rekao je on.

Direktorica Ljiljana Marković zahvalila je učenicima, roditeljima i kolektivu škole na

strpljenju i istrajnosti u zajedničkom prevazileženju izazova u organizaciji nastave, i poručila: „Od ovog trenutka okrećemo se novoj etapi u istoriji postojanja škole koja datira od 1958. godine“.

„Neka ovo bude mjesto gdje se znanje uči, ali i gdje se ljubav, poštovanje i solidarnost

njeguju. Neka ovo bude simbol pobjede i zajedništva“, istakla je predsjednica Savjeta roditelja **Jelena Milošević**.

Iz Ministarstva prosvjete navode da je novi školski objekat finansiran 63 odsto iz kredita Evropske investicione banke (EIB), 30 posto iz granta sredstava iz Zapadno-balkanskog investicionog okvira (WBIF) i bilateralnih donatora i sedam odsto nacionalnog budžeta.

Iz ovog resora podsjećaju da je izgradnja škole počela 2023. godine, nakon što je stari objekat srušen iz bezbjednosnih razloga. Od 2021. godine učenici su nastavu pohađali u OŠ „Marko Miljanov“ na Koniku, Gimnaziji „Luča“ u Doljanima i OŠ „Novka Ubović“ u Tološima. **Lj. V.**

URUČENE NAGRADE NAJBOLJIM UČENICIMA NA DRŽAVNOM TAKMIČENJU

ZNANJE NAJVREDNIJI RESURS DRUŠTVA

Uvelikoj sali Muzičkog centra održano je svečano proglašenje i dodjela nagrada najboljim učenicima sa Državnog takmičenja učenika osnovnih i srednjih škola 2025. godine. Događaj su organizovali Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija i Ispitni centar Crne Gore.

Novčanim nagradama od 1.000, 700 i 500 eura nagrađeni su prvoplasirani, drugoplasirani i trećeplasirani učenici u različitim kategorijama, a iznosima od 300 do 650 eura nagrađeni su i njihovi mentori.

Nagrade prvoplasiranima i najboljim školama uručio je predsjednik Vlade Crne Gore mr **Milojko Spajić**. Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović** dodijelila je nagrade takmičarima koji su zauzeli drugo mjesto, kao i najboljim mentorima, a direktor Ispitnog centra mr **Miloš Trivić** uručio je

FOTO: Ministarstvo prosvjete i nauke

nagrade učenicima koji su osvojili treće mjesto.

Ministarka Jakšić-Stojanović istakla je da se ovim događajem slavi znanje kao najvredniji resurs našeg društva i odaje priznanje onima koji to najviše zaslužuju.

„Hvala vam što ste svojim radom, trudom i zalaganjem pokazali da imamo čime da se ponosimo i da ste upravo

vi ono najbolje što ova zemlja ima. Sigurna sam da je ovo samo početak vašeg puta popločanog uspjehom i da ćete nas još mnogo puta učiniti ponosnim. Zato idite hrabro naprijed, učite, istražujte, sanjajte, maštajte, budite smjeli i odvažni. I samo nebo će biti vaša granica“, kazala je ona.

Ministarka je posebno zahvalila premijeru Spajiću, zbog

činjenice da je prepoznao obrazovanje kao jedan od ključnih prioriteta rada ove Vlade, podržavajući svaku ideju i inicijativu Ministarstva koja vodi do ostvarenja zajedničke vizije – a to je podsticanje izuzetnosti i stvaranje izvanrednog obrazovnog sistema, kakav naši izvanredni mladi ljudi zaslužuju.

Direktor Miloš Trivić je naglasio da je ova godina posebna

za Ispitni centar koji bilježava 20 godina postojanja.

„Ponosni smo na to što svake godine raste broj djece koja su zainteresovana da prošire svoja znanja i vidike. Kroz sticanje znanja za Državno takmičenje, podstiče se radoznalost, kreativnost i kritičko mišljenje i pruža se prilika da se pokažu stečena znanja i vještine. Ispitni centar će i dalje u saradnji sa Ministarstvom prosvjete, nauke i inovacija biti podrška učenicima i mentorima i truditi se da podstiče posvećenost znanju i kroz njega težnju ka ostvarivanju snova“, rekao je on.

Svečanosti su prisustvovali predstavnici Vlade, Skupštine, diplomatskog kora, međunarodnih i nevladinih organizacija, kao i roditelji i mentori nagrađenih učenika.

Umjetnički dio svečanosti svojim nastupom je uvećao hor Vokalisti.

LUKSEMBURG: POTPISAN UGOVOR O GRANTU U IZNOSU OD DVA MILIONA EURA ZA NABAVKU RAČUNARSKE OPREME

INTEGRACIJA DIGITALNIH ALATA U OBRAZOVANJE

- Ministarka Jakšić-Stojanović: Nabavkom dodatne računarske opreme stvara se jaka osnova za digitalizaciju obrazovnog procesa i omogućava mladim ljudima da steknu digitalne vještine i kompetencije koje su neophodne za 21. vijek
- Potpredsjednik EIB-a Robert de Grut: Nova oprema omogućiće dalji pristup kvalitetnom obrazovanju, doprinijeti zapošljivosti mladih i stvoriti radnu snagu spremnu za budućnost koja odgovara zahtjevima tržišta

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović** i potpredsjednik Evropske investicione banke (EIB) **Robert de Grut** potpisali su ugovor o grantu u iznosu od dva miliona eura koji će biti iskorišćen za kupovinu dodatne digitalne opreme za škole, uključujući tablete, laptopove, desktop računare, projektore i interaktivne table, kao i štampače, skenere i servere. Sporazum je potpisan na ceremoniji koja je održana u sjedištu EIB Global-a u Luksemburgu, saopšteno je iz Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija.

Kako je istaknuto, Grant koji se realizuje kao dio Fonda za Inicijativu za ekonomsku otpornost i finansira od strane donatora, nastavak je prethodnih investicija EIB Global-a u crnogorski obrazovni program čiji je cilj unapređenje obrazovne infrastrukture. Ova ulaganja odnose se na zajam EIB-a u iznosu od 18 miliona eura, grant EU u iznosu od 11 miliona eura obezbjeđen u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan, kao i tehničku pomoć u iznosu od 2,5 miliona eura kroz grant tehničke pomoći u okviru Inicijative za ekonomsku otpornost.

Iz Ministarstva navode da će nova digitalna oprema, zajedno sa obukom za nastavnike i razvojem vještina promovisati integraciju digitalnih alata u obrazovanje i omogućiti jednak pristup digitalnim izvorima učenja za sve učenike.

Ministarka Jakšić-Stojanović istakla je da se nabavkom dodatne računarske opreme stvara jaka osnova za digitalizaciju obrazovnog procesa i omogućava mladim ljudima da steknu digitalne vještine i kompetencije koje su neophodne za 21. vijek.

„Ovaj ugovor predstavlja značajan korak ka poboljšanju

crnogorskog obrazovnog sistema što će u velikoj mjeri stvoriti bolje uslove za rad i napredovanje naših učenika. Obrazovanje je jedan od stubova svakog društva, a kontinuirano unapređenje njegovog kvaliteta treba da bude prioritet na svim nivoima“, kazala je ona.

Potpredsjednik EIB-a Robert de Grut, nadležan za aktivnosti u Crnoj Gori, podsjetio je da je EIB dugogodišnji partner crnogorskog obrazovnog sektora.

„Kao dugogodišnji partner Ministarstva prosvjete Crne Gore, zadovoljni smo što smo dio ove najnovije inicijative i što možemo dodatno podržati digitalizaciju u školama. Nova ICT oprema finansirana ovim grantom će povećati upotrebu

INTENZIVIRANJE SARADNJE

Pomenuti ugovor potpisan je tokom zvanične posjete ministarke prosvjete, nauke i inovacija Jakšić-Stojanović i državne sekretarke **Dragane Babović** Luksemburgu. One su se tom prilikom sastale sa ministrom obrazovanja i mladih **Klausom Meisom** i direktorom SCRIPT-a **Lukom Veisom**. Na sastanku su predstavljani planovi i aktivnosti koji se odnose na reformu obrazovnog sistema, ali i dogovoreni konkretni koraci kada je riječ o intenziviranju saradnje u oblasti obrazovanja, nauke u inovacija u narednom periodu, saopšteno je iz resora prosvjete, nauke i inovacija.

Jakšić-Stojanović i Babović posjetile su i Belval Campus Univerziteta u Luksemburgu kao i Luksemburški institut za nauku i tehnologiju LIST. Na sastancima je dogovoreno pokretanje programa mobilnosti studenata i nastavnog osoblja u okviru Erasmus programa mobilnosti, kao i podsticanje saradnje u oblasti doktorskih i postdoktorskih istraživanja i realizacije naučno istraživačkih projekata, sa fokusom na ICT, zaštitu životne sredine i drugo.

Takođe je organizovan i susret sa predstavnicima crnogorskih udruženja u Luksemburgu radi saradnje sa dijasporom, sa posebnim akcentom na obrazovanje, kulturu i inovacije.

digitalnih tehnologija i vještina, proširiti pristup učenju i poboljšati ukupno obrazovno okruženje. Ona će omogućiti dalji pristup kvalitetnom obrazovanju, doprinijeti zapošljivosti mladih i stvoriti radnu snagu spremnu za budućnost koja odgovara zahtjevima tržišta“, naglasio je on.

Lj. V.

DOBITNICI NAGRADE „OKTOIH“ ZA 2024. GODINU: MR VESNA KOVAČEVIĆ, PROFESORICA ISTORIJE U GIMNAZIJI „SLOBODAN ŠKEROVIĆ“, PODGORICA

PRIZNANJE ZA DUGOGODIŠNJI TRUD I POSVEĆENOST

- Nagrada otvara nove profesionalne mogućnosti i omogućava mi da inspirišem druge da teže svojim snovima, kao što su mene inspirisale prethodne dobitnice
- Učenicima pružam podršku, podstičem ih da istražuju i uče sa radošću. Uvijek sam tu da oslušujem njihove potrebe i brige
- Prepoznavanje takmičarskog duha kod učenika zahtijeva pažljivo posmatranje i razumijevanje njihovih jedinstvenih sposobnosti i interesovanja
- Uspjeh nije slučajnost, to je trud, upornost, učenje, studiranje, žrtvovanje i najvažnije, ljubav prema onome što radite ili učite

Gotovo tri decenije posvećenog rada u prosvjeti, profesorica istorije u Gimnaziji „Slobodan Škerović“ u Podgorici mr **Vesna Kovačević** krunisala je nagradom „Oktoih“.

O tome šta joj ovo priznanje znači, ona kaže:

„Ova nagrada izuzetno je značajna za mene jer predstavlja rezultat mog dugogodišnjeg truda i posvećenosti. Tokom godina, suočila sam se s mnogim izazovima ali me ovo priznanje podsjeća da se trud isplati. Takođe, otvara nove profesionalne mogućnosti i omogućava mi da inspirišem druge da teže svojim snovima, kao što su mene inspirisale prethodne dobitnice“.

Oni koji se opredjeljuju za prosvjetni poziv svjesni su da on zahtijeva izuzetnu posvećenost i odgovornost.

„Biti prosvjetni radnik je plemenit poziv jer oblikuje budućnost i inspiriše mlade umove. Osnovne karakteristike koje doprinose uspješnom pozitivnom obrazovnom iskustvu su: prenos znanja, inspiracija i motivacija, empatija i podrška,

prilagodljivost, komunikacijske vještine, kontinuirano usavršavanje kao i organizacija i planiranje. Vjerujem da imam 'gen' za prosvjetnog radnika, jer mi je majka takođe prosvjetni radnik, a većina članova moje porodice (ujaci, tetka...) takođe su radili u obrazovanju“, ističe profesorica Kovačević.

Nastavnički poslu zahtijeva ljubav prema pozivu, ali i suočavanje sa izazovima.

„Kad nešto volite, onda nije teško. Rad jeste izazovan, jer zahtijeva prilagođavanje različitim potrebama učenika/učenica i dinamičnu interakciju. Potrebna je svakodnevna priprema i poslije toliko godina rada, jer je škola živi organizam. Ponekad je teško održati pažnju svih, ali kada vidim da moji učenici napreduju i razvijaju se, to mi donosi veliko zadovoljstvo“, navodi ona.

U obrazloženju žirija, pored ostalog, naglašeno je da je Vesna Kovačević jedan od najomiljenijih profesora. Na pitanje, u čemu je tajna, ona objašnjava:

„Da, baš sam ponosna i na taj momenat kad je predsjednik

žirija prof. dr **Martin Čalasan** prilikom obrazlaganja nagrade naglasio da sam jedna od istaknutijih i omiljenijih ličnosti u obrazovnom sistemu Crne Gore. Mislim da je ključ u tome što svojim učenicima pružam podršku podstičem ih da istražuju i uče sa radošću. Uvijek sam tu da oslušujem njihove potrebe i brige.“

KREATIVNE I INTERAKTIVNE METODE

Osim izuzetnih rezultata u redovnoj nastavi, profesorica Kovačević je veoma angažovana u vannastavnim aktivnostima. Ističući posebno istrajnost Debatnog kluba u postizanju sjajnih rezultata, ona kaže da motivacija za dodatni rad i vannastavne aktivnosti dolazi iz njene želje za ličnim razvojem i učenjem.

„Uživam u izazovima koji mi omogućavaju da istražujem nove vještine i proširim svoje znanje. Takođe, rad u timu i doprinos zajednici donose mi ispunjenje i osjećaj postignuća, što dodatno podstiče moju

strast prema aktivnostima van učionice“, dodaje ona.

Posvećen rad daje rezultate. Njeni učenici su uspješni na takmičenjima. O tome kako ih podstiče i motiviše, ona kaže:

„Mišljenja sam da je važno stvoriti okruženje koje podstiče radoznalost i ljubav prema učenju. Koristim kreativne i interaktivne metode nastave koje mogu dodatno povećati interesovanje učenika za istoriju. Prepoznavanje takmičarskog duha kod učenika zahtijeva pažljivo posmatranje i razumijevanje njihovih jedinstvenih sposobnosti i interesovanja. Kombinovanjem ovih strategija mogu bolje identifikovati i podržati takmičare“.

Nasla sagovornica je autorka udžbenika, priručnika i predmetnog programa.

„Pisanje je izazovno, ali i izuzetno ispunjavajuće. Zahtijeva mnogo vremena i posvećenosti, ali organizacija je ključna. Planiram svoje obaveze unaprijed. Kod mene ne postoji ništa slučajno, postavljam prioritete i koristim tehnike upravljanja vremenom kako

bih osigurala da sve obaveze ispunim na vrijeme“, objašnjava ona.

Prema njenim riječima, uspjeh i rezultati zahtijevaju kontinuirano profesionalno usavršavanje. Kako kaže, stalno učenje i usvajanje novih vještina omogućava joj da ostane konkurentna u svom polju, dodajući da kroz obuke, radio-nice i samostalno istraživanje, ne samo da unaprjeđuje svoje znanje, već i doprinosi timskom radu i organizaciji, čime ostvaruje bolje rezultate.

„Uspjeh nije slučajnost, to je trud, upornost, učenje, studiranje, žrtvovanje i najvažnije, ljubav prema onome što radite ili učite“, naglašava profesorica Kovačević.

SARADNJA SA RODITELJIMA

Ona ukazuje da je dobra saradnja sa roditeljima ključna za uspjeh učenika.

Redovno komuniciram s njima putem roditeljskih i individualnih sastanaka, što pomaže u izgradnji povjerenja. Da bih ih motivisala da sarađuju, naglašavam važnost njihovog učešća u obrazovanju djece i pružam im konkretne načine kako mogu da podrže učenje kod kuće, kao što su zajedničke aktivnosti i praćenje napretka“, ističe ova laureatkinja.

Njen savjet mladim kolegama je da budu strpljivi i otvoreni za učenje.

„Razvijajte saradnju s kolegama i roditeljima učenika, jer timski rad donosi bolje rezultate. Osluškuje svoje učenike i prilagodite se njihovim potrebama. Ne zaboravite da je posao prosvjetnog radnika težak i častan posao, stoga brinite o sebi kako biste održali ravnotežu u ovom izazovnom pozivu“, poručuje ona.

Lj. V.

DOPRINOS PODIZANJU KVALITETA OBRAZOVANJA

„Kao autorka udžbenika i priručnika i predmetnog programa Istorijske gimnazije, profesorica Kovačević aktivno doprinosi unapređenju obrazovnog sistema, podižući kvalitet i pristup nastavi istorije na svim nivoima obrazovanja. Ona je kao višegodišnja koordinatorka Debatnog kluba, svojim mentorstvom i organizacijom brojnih lokalnih i međunarodnih debatnih turnira omogućila učenicima da osvajaju prestižne nagrade. Jedan je od osnivača Udruženja profesora istorije HIKMONT, a njena angažovanost u obrazovnim reformama, učešće u velikom broju programa i projekata, kao i mentorstvo učenicima na državnim i međunarodnim takmičenjima dokazi su njene spremnosti i odlučnosti da doprinese podizanju kvaliteta obrazovanja na svim nivoima. Profesorica Kovačević bila je mentorka učenicima koji su osvojili prvo i treće mjesto na Državnom takmičenju znanja 2024. godine“, kazao je na dodjeli Nagrade „Oktoih“, obrazlažući odluku žirija, njegov predsjednik prof. dr Martin Čalasan.

DOBITNICI NAGRADE „OKTOIH“ ZA 2024. GODINU: SABAHEA RAMOVIĆ, PROFESORICA GEOGRAFIJE U GIMNAZIJI „30. SEPTEMBAR“, ROŽAJE

MOTIVACIJA ZA STALNI NAPREDAK

• Uvijek nastojim da stvorim prostor u kojem učenici mogu da razvijaju svoje vještine, interesovanja i odgovornost prema društvu. Upravo iz tog razloga vodim više sekcija, klubova i učeničkih kompanija koje su usmjerene na različite aspekte ličnog i društvenog razvoja

Među aktuelnim laureatima nagrade „OktoiH“ našla se i **Sabaheta Ramović**, profesorica geografije u rožajskoj Gimnaziji „30. septembar“, za koju ovo najviše državno priznanje predstavlja „ogromnu čast“.

„OktoiH“ je priznanje za moj dugogodišnji rad i posvećenost obrazovanju, a istovremeno me motiviše da nastavim da doprinosim razvoju prosvjete u našoj zajednici. Svaki uspjeh koji postignem u ovom polju nije samo moj, već i rezultat saradnje sa mojim kolegama i kolegamicama, učenicima i svima onima koji vjeruju u važnost obrazovanja. Ovaj trenutak me podstiče da nastavim s još većim entuzijazmom da doprinosim unapređenju obrazovnog sistema i da budem inspiracija drugima. Osim toga, podstiče me da nastavim da se usavršavam i doprinosim stvaranju boljih uslova za obrazovanje budućih generacija. Osjećam veliku odgovornost, jer ovakvo priznanje zahtijeva da i dalje dajem svoj maksimum i doprinosim razvoju prosvjete na najbolji mogući način“, kaže ona.

Prema njenim riječima, geografija ju je privukla zbog svoje sveobuhvatnosti.

„Ona spaja prirodne nauke sa društvenim, što joj daje posebnu važnost u razumijevanju svijeta u kojem živimo. Geografija je danas ključna u obrazovanju mladih jer nam pomaže da razumijemo kako svijet funkcioniše na globalnom, ali i lokalnom nivou. U vremenu kada se suočavamo sa globalnim izazovima poput klimatskih promjena, migracija, krize ekološke ravnoteže i održivog razvoja, geografija daje učenicima alat da shvate ove procese i njihov uticaj na svakodnevni život“, ističe Ramović i dodaje: „Za mlade naraštaje, geografija je izuzetno važna jer im pomaže da razviju kritičko razmišljanje i razumiju globalne izazove. Ona im omogućava da bolje razumiju svoj položaj u svijetu, povezanost sa drugim ljudima i ekosistemima, te da postanu svjesni globalnih

problema i da se aktivno uključe u njihovo rješavanje. Osim toga, geografija učenicima nudi i veće razumijevanje kulturnih razlika i važnosti očuvanja okoline, što ih čini odgovornijim i angažovanijim građanima u svom društvu i svijetu. Na kraju, geografija uči mlade kako rješavati kompleksne probleme, što je ključno u pripremi za budućnost. Geografija, dakle, nije samo važna, ona je neophodna za oblikovanje svjesnih, odgovornih i obrazovanih građana svijeta.“

Profesorica Ramović poznata je i kao neko ko je veoma angažovan i van redovne nastave.

„Uvijek nastojim da stvorim prostor u kojem učenici mogu da razvijaju svoje vještine, interesovanja i odgovornost prema društvu. Upravo iz tog razloga vodim više sekcija, klubova i učeničkih kompanija koje su usmjerene na različite aspekte ličnog i društvenog razvoja. Kroz Ekološku sekciju doprinosim podizanju svijesti o važnosti očuvanja okoline. Kroz različite aktivnosti, kao što su sadnja drveća, čišćenje lokalnih površina i organizovanje edukativnih radionica, predavanja, debata, nastojim motivisati učenike da postanu aktivni činioци u zaštiti prirode. Ova sekcija takođe pomaže učenicima da shvate kako njihovi svakodnevni postupci mogu uticati na planetu, te ih osnažuje da donose odgovorne odluke. Preduzetništvo je još jedan segment u kojem nastojim da učenici steknu osnovne vještine i znanja potrebna za pokretanje i vođenje biznisa. Kroz rad na učeničkim kompanijama oni imaju priliku da se upoznaju sa svim aspektima poslovanja – od izrade poslovnih planova, preko marketinga, do upravljanja finansijama. Rezultati su konkretni, jer mnoge od ovih kompanija ne samo da imaju uspjeha na tržištu, već i podstiču učenike da razmišljaju kreativno i inovativno. Učeničke kompanije koje vodim zapravo predstavljaju sjajan način da učenici steknu praktične

vještine, kao što su poslovno planiranje, marketing, finansije, ali i upravljanje timovima. Rezultati su konkretni, od uspješno pokrenutih prodaja do organizacije događaja koji imaju pozitivan uticaj na školsku zajednicu. Volonterska sekcija je prilika da učenici razviju empatiju i aktivno doprinesu zajednici. Organizujemo različite volonterske aktivnosti, kao što su pomaganje starijim osobama, čišćenje okoline, te organizovanje humanitarnih akcija. Ove aktivnosti učenicima omogućavaju da razvijaju empatiju, socijalnu odgovornost i osjećaj zajedništva. Sekcija 'Mladi eko-reporteri' je projekat koji im nudi priliku da kroz fotografije, foto priče, video radove, eko članke, podcaste, medije i novinarstvo izraze svoje stavove o ekološkim pitanjima. Kroz rad sa timom za inkluziju, radimo na stvaranju ravnopravnih uslova za sve učenike. Pružamo im priliku da se aktivno uključe u sve aktivnosti, razvijaju svoje sposobnosti i da se osjećaju vrednovano i prihvaćeno. Naša misija je da stvorimo inkluzivno obrazovno okruženje koje ne samo da poštuje razlike, već ih i slavi. Svi ovi projekti i

aktivnosti doprinose ne samo ličnom razvoju učenika, već i jačanju zajedništva u školi“, naglašava ona.

Naša sagovornica izražava veliko zadovoljstvo radom u rožajskoj gimnaziji.

„Smatram da imamo sjajan tim koji dijeli zajedničke vrijednosti i ciljeve, i koji je posvećen stvaranju pozitivnog obrazovnog okruženja za učenike. Atmosfera u školi je vrlo podržavajuća i motivišuća, što je ključno za efikasan rad i za lični razvoj svakog od nas. Saradnja sa kolegama i kolegamicama u ovoj školi je jedan od aspekata na koji sam posebno ponosna. Uvijek postoji otvorenost za dijalog, razmjenu ideja i podršku u svim izazovima. Kada se pojavim sa pitanjem ili prijedlogom, nikada ne osjećam da sam sama – kolege su uvijek spremne da pomognu, podijele svoja iskustva i doprinesu zajedničkom uspjehu. Zajednički rad na projektima, sekcijama i različitim inicijativama donosi osjećaj zajedništva, gdje su svi jednako važni i svaki doprinos je cijenjen. Kada postoji zajednički duh i volja za saradnjom, sve postaje lakše i efikasnije“, navodi ona, dodajući: „Direktor

škole i uprava pružaju mi stalnu i veoma značajnu podršku u profesionalnom razvoju, što mi omogućava da nastavim napredovati kako u pedagoškom radu, tako i u organizaciji različitih školskih aktivnosti. Uvijek prepoznaju i cijene moj rad, što mi daje dodatnu motivaciju i osjećaj vrednovanja. Njihova podrška nije samo formalna, već se ogleda u konkretnoj pomoći i angažmanu na svakom koraku. Takođe, direktor i kolege prepoznaju važnost kontinuiranog profesionalnog usavršavanja, te me podržavaju u svim mojim nastojanjima da se obrazujem, pohađam kurseve, seminare ili učestvujem u različitim programima koji mogu unaprijediti moj rad. Njihova podrška u učenju, inovacijama i organizaciji je neprocjenjiva, jer me osnažuje da nastavim raditi sa još većim entuzijazmom. Zajedno kreiramo prostor u kojem se ne samo obrazovanje, već i osobni razvoj učitelja i učenika postavljaju kao prioritet. Ovaj pozitivan pristup uprave omogućava mi da osjećam da je moj rad

◀ Nastavak sa prethodne strane

prepoznat i cijenjen, a takođe mi daje sigurnost da mogu računati na njihovu podršku u ostvarivanju novih ciljeva i ideja u budućnosti. Školski etos koji promoviramo – fokus na kvalitetno obrazovanje, ljudske vrijednosti i zajedništvo – zaista čini razliku. Svi mi, bez obzira na ulogu, trudimo se da doprinosimo zajedničkom cilju: stvaranju sigurnog i podsticajnog okruženja za učenike. Kroz ovu filozofiju rada, obrazovanje postaje mnogo više od same nastave; to je proces oblikovanja odgovornih, empatičnih i angažovanih ljudi. Empatija, kako među kolegama, tako i prema učenicima, predstavlja osnovu naše saradnje. Smatram da je ključ u tome da se razumijemo, podržavamo i da radimo sa ljubavlju prema onome što radimo. Zadovoljstvo mi je biti dio ovakve škole,

u kojoj vlada duh međusobnog poštovanja i saradnje.“

Sa druge strane, od izuzetne važnosti je i stepen, odnosno kvalitet saradnje s učenicima.

„Dvadeset prvi vijek donio je novog učenika, a nadam se i nastavnika. Digitalne tehnologije omogućile su nove načine učenja, ali i postavile izazove u održavanju pažnje i interesovanja učenika. Da bismo uspješno odgovorili na te izazove, važno je koristiti inovativne metode koje učenicima omogućavaju aktivno učešće. Saradnja sa učenicima je ključna

CJELOŽIVOTNO UČENJE KLJUČNO ZA RAZVOJ

Sabaheta Ramović poznata je i kao neko ko se stalno usavršava.

„Cjeloživotno učenje smatram ključnim za lični i profesionalni razvoj, jer u obrazovanju, kao i u svakom drugom sektoru, promjene su stalne i ubrzane. Svaka nova spoznaja, iskustvo ili vještina koju steknem ne samo da poboljšava kvalitet mog rada, već mi omogućava da doprinosim obrazovanju i društvu na novim, boljim načinima. Kao profesor, odgovorna sam ne samo za svoje učenike, već i za svoje vlastito napredovanje, jer samo stalnim učenjem mogu biti sigurna da im pružam najnovije i najefikasnije obrazovne metode“, naglašava ona i dodaje: „Kroz angažman na EPALE platformi, imam priliku da se povežem s učiteljima i ekspertima širom Evrope, razmjenjujem iskustva, učim nove pristupe i tehnike koje mogu implementirati u svoj rad. Ovaj međunarodni angažman mi pomaže da ostanem otvorena za inovacije u obrazovanju, ali i da doprinosim većem obrazovnom okruženju na globalnom nivou. Takvi međunarodni angažmani obogaćuju moju profesionalnu perspektivu i pomažu mi da se prilagodim globalnim obrazovnim trendovima. Pored toga, moj magistarski rad, zvanje nastavnika višeg savjetnika i objavljivanje stručnih radova u raznim časopisima, predstavljaju moj kontinuirani trud da ulažem u svoje obrazovanje i da stalno napredujem u svojoj profesiji. Zvanje nastavnika višeg savjetnika je veliko priznanje za moj dosadašnji rad, ali i podsticaj da nastavim sa stalnim učenjem, razvojem i implementacijom novih pedagoških pristupa. Dva puta osvojena prva nagrada na državnom takmičenju iz geografije i dva puta dodijeljena nagrada za kvalitet i talente – tome pridajem veliki značaj, jer su to ne samo priznanja za moj rad, već i motivacija da se stalno trudim da napredujem i da svojim učenicima pružim najbolje obrazovno iskustvo. Sličnu strast i posvećenost prenosim i na vannastavne aktivnosti, gdje kao lider u različitim sekcijama i timovima radim na razvoju mladih talenata i njihovom angažmanu u važnim društvenim pitanjima.“

za uspješan nastavni proces, i zato se trudim da održim visok nivo interakcije sa njima. U eri digitalnih tehnologija, važno je prilagoditi nastavu novim načinima učenja, pa tako u svojim časovima koristim različite metode koje podstiču učenike na aktivno učešće. Kroz grupni rad, rad u paru, kao i interaktivne kvizove, učenici ne samo da razvijaju timski duh, već i kritičko razmišljanje, što im pomaže da bolje razumiju nastavno gradivo. Osim toga, u nastavi primjenjujem digitalne alate i resurse, kao što su edukativne aplikacije i onlajn platforme, koje čine nastavu zanimljivijom i interaktivnijom. Jedan od važnih aspekata nastave u digitalnom dobu je i razvijanje kritičkog mišljenja. Nastavnici danas imaju zadatak da učenicima ne samo prenesu informacije, već i da ih nauče kako da prepoznaju, analiziraju i vrednuju informacije iz različitih izvora. U tom smislu, korišćenje digitalnih resursa za istraživanje, debatu i rješavanje stvarnih problema pomaže učenicima da postanu samostalni i kritički misleći pojedinci“, kaže naša sagovornica.

Kako ističe, rad sa učenicima obogatio je njen portfolio brojnim nagradama kako na

nacionalnim, tako i na međunarodnim takmičenjima, „gdje smo osvojili preko dvadeset prvih mjesta u raznim aktivnostima“.

„Dobitnica sam i nagrade ‘Nastavnik godine’, a to je nagrada dodijeljena od strane ‘Dostignuća mladih u Crnoj Gori’. Nagrade koje sam dobila, bilo od Ministarstva prosvjete ili na međunarodnim i nacionalnim takmičenjima, nijesu samo odraz mog truda i posvećenosti, već i podsticaj da nastavim da unapređujem svoje vještine. Vjerujem da je važno ne samo učiti od drugih, nego i dijeliti svoja znanja i iskustva sa kolegama i učenicima, kako bismo svi zajedno napredovali. Cjeloživotno učenje za mene predstavlja temelj svakog profesionalnog i ličnog napretka. Smatram da je stalno usavršavanje ne samo moj lični cilj, već i odgovornost prema mojim učenicima, kolegama i obrazovnom sistemu uopšte. Obrazovanje se stalno razvija, nove tehnologije, metodi i pristupi se brzo implementiraju, a kao učitelj, moja je dužnost da idem u korak sa tim promjenama i da ih primjenjujem kako bih pružila najbolju moguću nastavu“, zaključuje prof. Ramović.

N. N.

DOBITNICI NAGRADE „OKTOIH“

• „Jedini savjet koji dajem i svojim studentima i mladima sa kojima radim na naučnim kam-povima je da idu za onim što vole i da daju sve od sebe da u tome budu najbolji. To je siguran put koji će ih dovesti do uspjeha. Smatram da je veoma važno voljeti svoj posao i sa zadovoljstvom ga raditi svakog dana, koliko god on bio naporan, iscrpan i nekada možda i neprijatan“, kaže za naš list prof. Bigović

Dobijanje Državne nagrade „Oktoih“ za prof. dr **Miljana Bigovića**, dekana Prirodno-matematičkog fakulteta (PMF) Univerziteta Crne Gore (UCG) predstavlja potvrdu dugogodišnjeg rada, truda i posvećenosti pedagoškom i naučnom radu, veliku čast, privilegiju, priznanje i obavezu. „Čast i priznanje za dosadašnje rezultate ali i satisfakciju da je moje zalaganje prepoznato u ovom društvu, gdje su danas, nažalost, u prvom planu neke stvari i pojave koje nijesu za ponos i primjer. Posebno u eri kad je obrazovanje dostiglo zaista nizak nivo i kada je položaj prosvjetnog radnika dosta poljuljan. Obavezu da nastavim ovim putem i da još više, jače i produktivnije pristupam obavljanju najljepšeg posla na svijetu – obrazovanja i bavljenja naukom. Svakako da me je dobijanje ove nagrade dodatno motivisalo. Ne mogu izostaviti ni ličnu motivaciju da sve što sam pobrojao i u budućnosti radim sa entuzijazmom i ljubavlju, kakvu imam sada, ali i nadu da dobijanjem ovakve nagrade jednim dijelom postajem inspiracija studentima i kolegama“, priča za „Prosvjetni rad“ profesor Bigović.

Ovo prestižno priznanje dodjeljuje se za izuzetne rezultate u oblasti obrazovanja, vaspitanja i unapređenja studentskog standarda, čime je prof. dr Bigović dao nemjerljiv doprinos razvoju akademske zajednice u Crnoj Gori.

Imao je do sada puno izazova tokom bavljenja pedagoškim i naučnim radom. „Prvo, trebalo je završiti prilično zahtjevne studije hemije, a nakon njih nastaviti put ka doktoratu. Međutim, mimo toga, jedan od najvećih izazova je motivacija studenata, odnosno pronalaženje načina da oni razviju interesovanje za hemiju, posebno ako je doživljavaju kao tešku ili

apstraktnu, jer, nažalost, sa takvim predubjeđenjem dolaze iz većine osnovnih i srednjih škola. Osim toga, izazove predstavljaju i resursi, posebno u ne baš toliko bogatoj zemlji kao što je Crna Gora. Ograničeni laboratorijski uslovi, manjak opreme ili hemikalija mogu otežavati izvođenje eksperimenata, realizaciju vježbi ili sprovođenje naučnoistraživačkog rada. I sa svim tim izazovima se prilično uspješno borim. Dalje, potrebno je efikasno izbalansirati istraživački i nastavni rad, pošto istovremeno bavljenje predavanjima, mentorstvima i naučnim istraživanjima može biti iscrpljujuće. U naučnom smislu, izazov je i pronalaženje finansija za istraživanja - apliciranje za grantove, projekte i bilaterale, kao i objavljivanje naučnih radova. Proces recenziranja i prihvatanja u prestižnim časopisima iz oblasti hemije može biti dugotrajan i zahtjevan. Jedan od izazova koji je danas vrlo aktuelan jeste prilagođavanje novim tehnologijama, odnosno integracija digitalnih alata u nastavu i istraživanje, što svakako zahtijeva stalno usavršavanje“, naglašava Bigović.

PRIZNANJE OBAVEZUJE DA BUDEM BOLJI I ISTRAJNIJI

On s ponosom isiče da je sa 15 godina rada u akademskoj zajednici napravio, kako kaže, veoma solidnu karijeru: doktorat, angažman najprije kao saradnik u nastavi, pa, preko zvanja docenta do vanrednog profesora. Što se tiče upravljačkih pozicija, najprije je bio prodekan za nastavu pa dekan PMF-a, što je funkcija koju obavlja sada.

„Za čovjeka mojih godina, i više nego zadovoljavajuća karijera tako da se i sada zaustavim, u profesionalnom smislu sam dosta postigao. Svakako, nije u mom duhu i prirodi da sam

ZA 2024. GODINU: PROF. DR MILJAN BIGOVIĆ, DEKAN PRIRODNO-MATEMATIČKOG FAKULTETA

RAD, PREDANOST I ZALAGANJE SU JEDINI NAČIN DA SE ČOVJEK MAKSIMALNO AFIRMIŠE U STRUCI

inertan. Hemiju volim još od prvog kontakta sa njom tako da i sada, kada sam u velikoj mjeri opterećen administrativnim obavezama, nalazim vremena za naučnoistraživački rad i za laboratoriju. Nije to u mjeri u kojoj bih želio ali u ovim okolnostima je zadovoljavajuće. Naravno, priznanje koje sam dobio me obavezuje da budem još i bolji u tome, a svakako i istrajniji. Plan za dalje je nastavak svih započetih istraživanja, a u povelju su i neka nova, koja će po prvi put biti izvedena u Crnoj Gori i mislim da su obećavajuća. Osim toga, planiram izdavanje udžbenika. Radim intenzivno na dva, za koja se nadam da će ugledati svjetlost dana u ovoj godini – jedan je namijenjen talentovanim učenicima, a drugi studentima“, najavio je laureat „Oktoih“.

FOTO: Privatna arhiva

LJUBAV PREMA NAUCI RAZVIJA SE U OSNOVNOJ ŠKOLI

Prof. dr Miljan Bigović smatra da je u obrazovanju budućih generacija najvažnije vraćanje dostojanstva profesiji, prosvjetnim radnicima i omogućavanje da rade svoj posao na najbolji način. „Važna je motivisanost i privrženost pozivu, jer bez nje ništa nije moguće. Takođe, a to znam kao neko ko se bavi problemima nastave hemije, obezbjeđivanje stručno zastupljenog nastavnog kadra. Imamo veliki problem i sa tim, a uopšteno govoreći, i sa nastavnicima prirodnih nauka i matematike. Otvaranje novog studijskog programa za Hemiju je posao koji je privržen kraju, kao i uvođenje studijskog programa za nastavu matematike u osnovnoj školi, na čemu se intenzivno radi. Ukoliko se učenik još u osnovnoj školi ne motiviše i ne nauči da razvija ljubav prema svim naukama (odnosno, da uživa da se obrazuje), teško da kasnije možemo išta ispraviti. Čak nam se dešava da i na fakultete dolaze studenti koji su najprije jezički, a onda i naučno nepismeni, o čemu svjedoče i rezultati PISA testiranja, koji su poražavajući. Porazno je da u jednom društvu imate nastavnika koji kaže da ‘ne sprema učenike za takmičenja, jer to prevazilazi ono za šta prima platu’ ili da, na upit učenika da mu se pojasne malo komplikovaniji zadaci, dobije odgovor da ‘to neće biti na kontrolnom’. Mi se uporno prilagođavamo najlošijima, a ne motivišemo najbolje, koji onda motivaciju traže najčešće van Crne Gore. Sa druge strane, buduće generacije moraju da nauče da uče, da to znanje primijene, materijalizuju, učine ga funkcionalnim, a danas se većina toga svodi na puku reprodukciju i ponavljanje termina, fraza i definicija koje ni sami ne znaju šta znače. Ulaganje u nauku i obrazovanje je imperativ i jedan od stubova oslonaca svakog društva, jer uništimo li obrazovanje kod jednog naroda, uništimo mu i perspektivu“, naglasio je Bigović.

Na pitanje koji bi bio savjet mladima koji žele da postignu sličan uspjeh on naglašava: „Poučen svojim ličnim iskustvom, jedini savjet koji dajem i svojim studentima i mladima sa kojima radim na naučnim kampovima je da idu za onim što vole i da daju sve od sebe da u tome budu najbolji. To je siguran put koji će ih dovesti do uspjeha. Smatram da je veoma

važno voljeti svoj posao i sa zadovoljstvom ga raditi svakog dana, koliko god on bio naporan, iscrpan i nekada možda i neprijatan. A kao hemičar, imao sam privilegiju da sam se odmah nakon diplomiranja zaposlio na Inovacionom centru Hemijskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, a nekoliko godina kasnije na PMF-u UCG. Iako to možda danas zvuči kao

kliše, rad, predanost i zalaganje su jedini način da se čovjek maksimalno afirmiše u svojoj struci.“

Profesor Bigović se prisjeća da je još u osnovnoj školi prepoznao kod sebe želju za bavljenjem prirodnim naukama. Na to su posebno uticale obrazovne emisije poput „Atom po atom“ i „Pogled u ogled“, u produkciji tadašnje Televizije Beograd. „Kada sam u 7. razredu osnovne škole kao predmet dobio hemiju, bilo mi je već tada sasvim jasno da time želim da se bavim. Počeo sam da se spremam za takmičenja, upisao sam nakon osnovne škole Gimnaziju „Stojan Cerović“ u Nikšiću, prirodno-matematički smjer, a potom 2003. godine Hemijski fakultet Univerziteta u Beogradu, na kojem sam diplomirao i doktorirao. Još u osnovnoj školi sam počeo da pribavljam osnovne posuđice, pribor i hemikalije pa sam stvarao i svoju malu kućnu laboratoriju, a nastavnica iz osnovne škole mi je ukazivala toliko povjerenje da mi je davala ključ od kabineta hemije da mogu da vježbam kako zadatke, tako i eksperimente kad god sam slobodan“, priča Bigović i naglašava značaj podrške koju je imao od nastavnika, mentora i profesora na fakultetu, kao i porodice.

SREDNJOŠKOLCI SLABO MOTIVISANI ZA PRIRODNE NAUKE

Kao dekan PMF-a prvi veliki izazov mu je da motiviše srednjoškolce da upišu taj fakultet. „Najveći broj njih upisuje PMF jer voli prirodne nauke, matematiku ili programiranje. Ali, u današnjem vremenu, sa obrazovanjem koje je na ovakvim granama, srednjoškolci zaista nemaju neku pretjeranu

FOTO: Privatna arhiva

◀ Nastavak sa prethodne strane

motivaciju za daljim obrazovanjem na teškim fakultetima, što razumijem. Posebno je status prirodnih nauka i matematike loš, a praćen je deficitom nastavnog kadra iz fizike, matematike i hemije. Mi, kao menadžment PMF-a, radimo na tome da na najbolji način prezentujemo rad fakulteta, koje sve nauke se kod nas izučavaju, šta studenti mogu da rade nakon fakulteta“, ističe

„Noć istraživača“, „Olimpijada znanja“ i sl. Često studente uključuje u rad naučnih konferencija, gdje imaju mogućnost da prezentuju svoje radove, što ih dodatno motiviše. Savjetuje ih da budu radoznali i istrajni, da uče na greškama, jer tako se najbolje uči i ulazi u suštinu. „Trudim se da kod studenata što više razvijam eksperimentalne vještine i savjetujem ih da koriste sve prilike (razmjene, studentske boravke, projekte), gdje mogu na njima raditi

PRONA OKUPLJA NAJTALENTOVANIJE ĐAKE

Osim naučnog i nastavnog rada, prof. dr Bigović se istakao u popularizaciji nauke. Dugogodišnji je saradnik Fondacije za promovisanje nauke Prona, gdje održava naučno popularna predavanja i mentor je za naučnoistraživačke radove iz oblasti hemije polaznicima naučnih škola i radionica koje su dio aktivnosti Fondacije.

„Ova organizacija postoji već 20 godina i okuplja ono najvrijednije što Crna Gora ima – talentovane i u nauku zaljubljene osnovce i srednjoškolce. Oni u Proni imaju mogućnost da rade svoje istraživačke radove, prezentuju ih, a tokom ljeta da pohađaju kamp gdje praktično realizuju radionice na čak sedam takozvanih praktikuma iz prirodnih nauka, matematike, medicine i susrijeću se sa praktičnim radom, koji je neprocjenjivo važan za razumijevanje prirodnih nauka, a neopravdano zanemaren u nastavnom procesu u osnovnim i srednjim školama“, kazao je Bigović.

GIMNAZIJA „PANTO MALIŠIĆ“ U BERANAMA VIŠE OD VIJEK

• Dragan Bubanja, direktor: Nastavnici naše škole su posvećeni i motivisani da svojim učenicima pruže najbolje obrazovanje, i to je ono na čemu se bazira kvalitet nastave u ovoj ustanovi

Još od 1913. godine, kada je osnovana, Gimnazija „Panto Mališić“ etablirala se kao najvažnija obrazovno-vaspitna ustanova u Beranama. U međuvremenu se svrstala i među najznačajnije na sjeveru naše zemlje. O tome svjedoče brojni uspješni pojedinci koji su ponikli u njenim klupama, te uspjesi koje danas postižu njeni đaci. Vrijeme se mijenja, broj stanovnika konstantno opada u ovoj regiji, ali Gimnazija nastavlja da odolijeva, polazeći u kvalitet i stalni napredak.

Prema riječima direktora **Dragana Bubanje**, biti na čelu škole kakva je „Panto Mališić“ predstavlja veliku odgovornost, „ali i privilegiju“.

„Ova škola ima bogatu istoriju, dugu više od jednog vijeka, i od njenog osnivanja 1913. godine kroz nju su prošle brojne generacije učenika koje su značajno oblikovale obrazovni, društveni i kulturni život Crne Gore, ali i šire. Biti dio tog nasljeđa i imati mogućnost da nastavim sa razvojem škole je izazov, ali i ogromna odgovornost. Moj dosadašnji mandat bio je usmjeren ka ključnim promjenama u modernizaciji škole, kao što je ulaganje u tehnologiju i obuke nastavnog

kadra. Takođe, fokusirao sam se na očuvanje tradicije izvrsnosti i kvaliteta u nastavi, kao i na unapređenje vannastavnih aktivnosti koje učenicima pružaju mogućnost dodatnog razvoja. Mislim da smo na dobrom putu, ali izazovi sa demografskim promjenama i konkurencijom drugih škola čine da stalno moramo da se prilagođavamo novim okolnostima i unapređujemo kvalitet obrazovanja“, naglašava on.

Prema njegovim riječima, uslovi u kojima učenici Gimnazije „Panto Mališić“ danas uče značajno su unaprijeđeni u posljednjih nekoliko godina.

„Pored toga što su skoro sve učionice opremljene savremenom digitalnom tehnologijom, škola u kontinuitetu investira i u obnovu infrastrukture, stvarajući tako prostor za kvalitetniju nastavu“, kaže on, dodajući: „Takođe, trudimo se da učenici imaju što bolje uslove za vannastavne aktivnosti, jer vjerujemo da su one ključne za njihov cjelokupan razvoj. Naša škola ima i biblioteku koja se stalno dopunjava, nekoliko kabineta koji omogućavaju specijalizovanu nastavu, kao što je nastava iz oblasti prirodnih nauka, stranih jezika, psihologije. Učenici mogu da računaju

na podršku u svakom pogledu, jer nastavnici i uprava škole daju sve od sebe da im obezbijede najbolji mogući obrazovni okvir.“

UVOĐENJE DIGITALNIH TEHNOLOGIJA

Posebno valja istaći činjenicu da je Gimnazija u posljednjih nekoliko godina prošla kroz značajnu modernizaciju, a to se naročito odnosi na uvođenje digitalnih tehnologija u nastavni proces.

„Naša škola je opremljena savremenim računarima, televizorima i projektorima u gotovo svim učionicama, što omogućava interaktivnu nastavu. Osim toga, već dugi niz godina, zahvaljujući Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, ustanova ima i elektronsku bazu podataka, odnosno elektronski dnevnik, što omogućava lakše praćenje učeničkog uspjeha i olakšava komunikaciju između škole i roditelja. Planiramo i dalju modernizaciju kroz kontinuirano korišćenje digitalnih platformi za onlajn nastavu, što će omogućiti učenicima da permanentno razvijaju digitalne kompetencije. Nastavnici redovno prolaze obuke kako bi bili u toku sa novim

FOTO: Privatna arhiva

naš sagovornik, dodajući i izazove koji se tiču infrastrukture, te organizacije nastave.

Da bi razvio istraživački duh kod studenata, angažuje ih u radu na ogledima koje sprovodi u laboratorijama sa svojim timom, a uključuje ih i u manifestacije koje promovisu nauku poput „Dani nauke“,

i povezivati se sa naučnom zajednicom. I ono što je veoma važno sa savremenog stanovišta nauke – interdisciplinarnost. Danas je postalo nužno povezivanje hemije sa biologijom, fizikom, medicinom i inženjerstvom, što otvara nove horizonte i interesovanja“, poručuje Bigović. **O. Đ.**

PREDSTAVLJA OBRAZOVNU LUČU SJEVERA CRNE GORE

BOGATA ISTORIJA I TRADICIJA KOJA OBAVEZUJE

tehnologijama i kako bi ih efikasno koristili u svom radu“, naglašava Bujanja.

U posljednje vrijeme mnogo se priča o problemima sa nastavnim kadrom u mnogim crnogorskim školama, u kontekstu deficitarnosti kad je riječ o prirodnim naukama.

„Gimnazija ‘Panto Mališić’ ima veoma stručan i kvalifikovan nastavni kadar, što je jedan od temelja našeg uspjeha i tradicije koja traje više od jednog vijeka“, ističe čelni čovjek ove ustanove. „Nastavnici naše škole su posvećeni i motivisani da svojim učenicima pruže najbolje obrazovanje, i to je ono na čemu se bazira kvalitet nastave u našoj gimnaziji. S obzirom na to da je škola visoko pozicionirana u obrazovnom sistemu Crne Gore, mogu reći da je veoma poželjno raditi u Gimnaziji, pa samim tim i naša škola ne trpi veće probleme u pronalaženju nastavnog kadra. Naša prednost je i to što, zbog

ISTORIJAT GIMNAZIJE

Gimnazija u Beranama osnovana je Ukazom vlade Kraljevine Crne Gore 31. avgusta 1913. godine, a sa radom je počela 6. novembra iste godine kada je održana prva sjednica Nastavničkog vijeća.

Uslovi su bili vrlo skromni, a rad je organizovan za 144 učenika raspoređena u tri odjeljenja. Nastavu su izvodili tri nastavnika kojima se kasnije priključio nastavnik vjeronauke.

Na samom početku Gimnazija je predstavljala jedinu ustanovu u cijelom Gornjem Polimlju u kojoj se sticalo srednje obrazovanje, pa je okupljala najbolje učenike iz Kolašina, Mojkovca, Bijelog Polja, Rožaja, Plava, Andrijevica i Berana. Nastavu su izvodili uglavnom profesori sa prostora Slovenije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, kao i ruski emigranti, zatim inženjeri, pravnici, saradnici instituta itd. Kriterijum ocjenjivanja je bio na vrlo visokom nivou, a stečena znanja su predstavljala dobru osnovu za upis na više i visoke škole, najčešće u Skoplju i Beogradu.

Škola je u nekoliko navrata prekidala svoj rad zbog objektivnih okolnosti. Prvi svjet-

ski rat je zatvorio vrata Gimnazije i nakon njegovog završetka izašla je prva generacija maturanata školske 1919/1921. godine. Sljedeći prekid je bio 1929. godine kada je Ministarstvo Kraljevine Jugoslavije uskratilo pravo školovanja starijim razredima, ali uvođenjem samodoprinosu organizovan je rad samupravne gimnazije i počela je izrada projekta za izgradnju nove zgrade koja je kao najmodernije školsko zdanje onog vremena (biblioteka, kabineti, vježbaonice, kvalitetno opremljene učionice) puštena u rad školske 1932/1933. godine.

U međuratnom periodu u školi su radila različita društva (npr. prijatelja knjige, trezvenjaka i dr.) i školske organizacije. Iz tih društava su ponikli poznati književni stvaraoci: Mihailo Lalić, Radoslav Rotković, Miodrag Bulatović, Dušan Kostić, Radomir Vešović, Radoslav Pajković i drugi, kao i značajne ličnosti u likovnom stvaralaštvu.

U poslijeratnom periodu do 1953. godine, beranska gimnazija je i dalje bila jedina na cijelom gornjopolimskom prostoru, a kasnije su se otvorile gimnazije u Bijelom Polju i Kolaši-

nu, zatim školski centar u Mojkovcu, a iz sastava ove škole osamostalile su se škole u Rožajama, Plavu i Andrijevici. Istovremeno, prestaje školovanje učenika u nižim razredima.

U periodu koji je slijedio Gimnazija je nazvana „školom elite“, pa je prijetila opasnost da se izjednači sa školama učenika u privredi i tako uskrati pravo talentovanim učenicima da afirmišu i sebe i školu sticanjem stručnih zvanja koja su se oslanjala i na kvalitet stečen u ovom zdanju.

Slično je bilo i nešto kasnije, od školske 1982/1983. godine, kada je formiran Školski centar srednjeg usmjerenog obrazovanja, u kome se kroz zajedničke osnove sticalo znanje za sve učenike u jednakim uslovima. Ovakvo opredjeljenje je pokazalo dosta manjkavosti i gimnazija je ponovo postala ustanova u kojoj se stiču znanja po programima društveno-jezičkog i prirodno-matematičkog smjera.

Od školske 2006/2007. godine, gimnazija je uključena u reformski proces tako da se danas učenici u njoj školuju u okviru opšteg smjera.

tradicije i reputacije, mnogi mladi nastavnici žele da dođu i rade u školi koja je simbol kvalitetnog obrazovanja. Iako se povremeno pojavljuju određeni izazovi i u ovom pogledu, trudimo se da ih prevaziđemo zahvaljujući fleksibilnosti, posvećenosti i timskom pristupu, kako bi učenici Gimnazije ‘Panto Mališić’ u kontinuitetu imali uslove za obrazovanje na najvišem nivou.“

PAD BROJA UČENIKA

Zabrinjavajuća i opominjuća činjenica je da se već duži niz godina na sjeveru naše zemlje smanjuje populacija. Našeg sagovornika smo pitali kako se ovaj negativni trend odražava na Gimnaziju.

„Demografski trendovi na sjeveru Crne Gore, koji uključuju smanjenje broja mladih ljudi koji ostaju u ovom regionu, svakako utiču na našu školu. Pad broja učenika postao je

Nastavak sa prethodne strane

MNOGO VIŠE OD OBIČNOG OBRAZOVANJA

U konkurenciji nekoliko kvalitetnih srednjih škola u Beranama, na Gimnaziji je izazov da privuče polumaturante. Prema riječima našeg sagovornika, „Gimnazija ‘Panto Mališić’ nudi mnogo više od običnog obrazovanja“.

„Naša škola je mjesto gdje učenici mogu da se razvijaju u mnogo pravaca, kroz bogat nastavni i vannastavni program. Posvećeni smo pružanju visokokvalitetnog obrazovanja, uz modernu opremu, odlične nastavnike i razvijen sistem podrške za učenike“, ističe on i dodaje: „Takođe, omogućavamo im učešće u različitim vannastavnim aktivnostima – od sporta, umjetnosti, kulture, pa do naučnih istraživanja i volonterskih programa. Naša škola se ponosi tradicijom uspjeha, jer su mnogi bivši učenici postigli značajna dostignuća u različitim oblastima, što dodatno motivise nove generacije da izaberu baš beransku gimnaziju. Kroz ‘Dan otvorenih vrata’ organizujemo informativne sesije, prezentacije i radionice, kako bismo im omogućili da se upoznaju sa svim što Gimnazija nudi.“

očigledan, jer migracije ka primorskim i centralnim područjima postaju sve češće. Iako se suočavamo sa ovim izazovom, ne odustajemo od našeg cilja da pružimo visokokvalitetno obrazovanje i privučemo najbolje učenike. I dalje uspijevamo da privučemo talentovane i motivisane učenike koji prepoznaju vrijednost obrazovanja koje im nudimo. Nastavljamo da promoviramo našu školu, razvijamo nove programe i aktivno sarađujemo sa lokalnom zajednicom, kako bismo zadržali postojeće i privukli nove učenike“, riječi su direktora Bubanje.

Našeg sagovornika smo pitali i kako je zadovoljan ulaganjem i generalno podrškom države, odnosno resornog ministarstva.

„Ulaganje i podrška države i resornog ministarstva su zaista na visokom nivou, i to se direktno odražava na kvalitet obrazovanja u našoj školi. Kroz investicije u infrastrukturu, te digitalizaciju, država nam omogućava da unaprijedimo nastavu i podignemo nivo obrazovnih uslova. Takođe, veoma smo zahvalni za kontinuiranu obuku naših nastavnika koju organizuje Zavod za školstvo, kao i za sredstva koja se investiraju u školsku opremu i tehnologiju. Resorno ministarstvo je naš ozbiljan partner u ovom procesu, a mi smo posvećeni daljoj saradnji kako bismo unaprijedili sve aspekte obrazovnog procesa“, navodi on.

ULAGATI U OBRAZOVANJE

Kad je riječ o mogućnostima napretka, Dragan Bubanja ih targetira u nekoliko važnih tačaka.

„U budućnosti, vidim mogućnosti za napredak u daljoj modernizaciji nastave, posebno u kontekstu kabinetske nastave, koja omogućava veću interakciju sa učenicima i primjenu praktičnih znanja“, smatra on. „Takođe, proširivanje vannastavne ponude, kroz različite radionice, ljetnje kampove i međunarodnu saradnju, može značajno obogatiti iskustvo učenika. Razvoj partnerstava sa lokalnim i međunarodnim institucijama može pomoći da naši učenici steknu još bolja i primjenljiva znanja i vještine. Takođe, važan pravac razvoja je jačanje socijalne odgovornosti i podrške zajednici, kroz volonterske i društvene projekte.“

Na kraju, direktora beranske gimnazije pitali smo koji su, po njegovom mišljenju, načini za unapređenje života u Beranama i na sjeveru Crne Gore, pa samim tim i za dugoročni opstanak Gimnazije.

„Da bi život u Beranama i na sjeveru Crne Gore bio unaprijeđen, potrebno je ulagati u razvoj infrastrukture, turizma i poljoprivrede. Ulaganja u obrazovanje, kao što je modernizacija škola i privlačenje mladih ljudi na sjever, ključna su za opstanak ovog regiona. Ako se stvore uslovi za ekonomski rast, uz razvoj turizma i ekološki održive poljoprivrede, migracije bi mogle da se smanje, što bi značilo i jačanje školskih institucija. Gimnazija ‘Panto Mališić’ bi u tom kontekstu imala još važniju ulogu u obrazovanju novih generacija, koje bi ostale u svom gradu kako bi doprinijele razvoju našeg regiona i države Crne Gore“, zaključuje Dragan Bubanja.

N. N.

SPORAZUM IZMEĐU CRNE GORE I FRANCUSKE O PROMOCIJI I PODRŠCI NASTAVI FRANCUSKOG JEZIKA

POBOLJŠANJE NASTAVE I USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA

Sekretar u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija **Dragan Marković** i ministar za Evropu Republike Francuske **Bendžamin Adad** potpisali su Administrativni sporazum za promovisanje i podršku nastavi francuskog jezika u Crnoj Gori, saopšteno iz tog resora prosvjete, nauke i inovacija.

Kako je istaknuto, sporazumom će biti podržane aktivnosti namijenjene poboljšanju nastave i usavršavanju nastavnika francuskog jezika, razvoju dvojezične nastave, razvoju nastave stručnog francuskog jezika, promovisanju sticanja diplome o poznavanju francuskog jezika – školskog DELF-a, unapređenju međuuniverzitetske saradnje, kao i podsticanju izučavanja francuskog jezika na visokoobrazovnim ustanovama u Crnoj Gori, prema potrebama tržišta rada.

Navedeno je da poseban akcenat stavljen na promovisanje učenja francuskog jezika u ranom uzrastu, studijske boravake u Francuskoj, kao i podsticanje aktivnosti Udruženja profesora francuskog jezika u Crnoj Gori (APFM). Takođe,

FOTO: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

Francuska će crnogorskim studentima koji govore francuski i žele da poboljšaju poznavanje francuskog jezika svake godine predložiti niz stipendija u formi lingvističkog boravka.

Iz Ministarstva podsjećaju da je Administrativni sporazum između Crne Gore i

Francuske u oblasti obrazovanja prvi put je potpisan 2018. godine. S obzirom na doprinose koji je imao u jačanju nastave francuskog jezika, usaglašeno je da je saradnju potrebno dodatno jačati kroz novi, obogaćeni sporazum.

Lj. V.

MEMORANDUM O SARADNJI SA OPŠTINOM GUSINJE

REKONSTRUKCIJA I DOGRADNJA DJEČJEG VRTIĆA

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović** i predsjednik Opštine Gusinje **Sanel Balić** potpisali su Memorandum o saradnji na realizaciji projekta „Rekonstrukcija-dogradnja dijela objekta dječji vrtić OŠ ‘Džafer Nikočević’“ u Opštini Gusinje.

Kako je saopšteno iz Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, ovaj projekat će se realizovati po modelu sufinansiranja, a Opština će obezbijediti izradu kompletne projektno dokumentacije uz pomoć donatora, dok će Ministarstvo obezbijediti sredstva za realizaciju ovog projekta.

FOTO: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

„Ovaj memorandum predstavlja ključni korak u unapređenju uslova za predškolsko vaspitanje u Opštini Gusinje, čime će se stvoriti bolji

ambijent za najmlađe i unaprijediti kvalitet obrazovanja u ovoj opštini“, navode iz Ministarstva.

Lj. V.

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

UNAPREĐENJE SARADNJE SA ŠVAJCARSKOM U OBLASTIMA OBRAZOVANJA I NAUKE

Državni sekretari u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija **Dragana Babović** i **Dragan Marković** razgovarali su sa ambasadorom Švajcarske u Crnoj Gori **An Lugon-Mulen** o unapređenju saradnje u oblastima obrazovanja i nauke.

Na sastanku se diskutovalo o dosadašnjoj saradnji, kao i mogućnostima za unapređenje

iste.

Naglašeno je da je Crnoj Gori posebno značajna podrška stipendiranja za doktorske studije i postdoktorska istraživanja, pri čemu Vlada Švajcarske u potpunosti pokriva sve troškove ovog programa.

Sagovornici su posebnu pažnju posvetili saradnji u okviru Regionalnog fonda za WB – Regional Challenge Fund koji

Švajcarska finansijski podržava i kroz koji se specifičnim projektima ulaže u razvoj i poboljšanje infrastrukturnih kapaciteta.

Iz Ministarstva navode da ostaju posvećeni jačanju međunarodnog partnerstva i kontinuiranom unapređenju ambijenta za razvoj obrazovanja, nauke i istraživanja kroz dijalog i razmjenu dobrih praksi. **Lj. V.**

SPORAZUM O SARADNJI IZMEĐU MINISTARSTVA PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA I OPŠTINE ZETA

IZGRADNJA NOVOG VRTIĆA

• Biće realizovano više infrastrukturnih projekata u okviru ustanova osnovnog obrazovanja i vaspitanja i adaptirana sportska igrališta/tereni u dvorištima osnovnih škola: „Milan Vukotić“, „Zarija Vujošević“, „Niko Maraš“ i „Vladika Danilo“

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović** i predsjednik Opštine Zeta **Mihailo Asanović** potpisali su Sporazum o saradnji na realizaciji prioritetnih infrastrukturnih projekata predškolskog i osnovnog vaspitanja i obrazovanja na teritoriji opštine Zeta.

Iz Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija saopšteno je da ovaj sporazum obuhvata izgradnju novog vrtića u opštini Zeta i realizaciju infrastrukturnih projekata u okviru ustanova osnovnog obrazovanja i vaspitanja i adaptaciju sportskih igrališta/terena u dvorištima osnovnih škola: „Milan Vukotić“, „Zarija Vujošević“, „Niko Maraš“ i „Vladika Danilo“.

Kako je istaknuto, prema dogovoru, sredstva za projekte

biće obezbijeđena iz budžeta Opštine Zeta i Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija, a realizacija će se vršiti po modelu sufinansiranja. Opština će obezbijediti potrebnu dokumentaciju, finansijska sredstva za adaptaciju terena i uslove za izgradnju vrtića, dok će Ministarstvo finansirati izradu idejnog i glavnog projekta novog objekta vrtića i obezbijediti polovinu sredstava za adaptaciju sportskih terena.

„Ovaj sporazum predstavlja značajan korak u unapređenju obrazovne infrastrukture u Opštini Zeta, pružajući bolji ambijent za učenike i djecu predškolskog uzrasta, čime se doprinosi kvalitetu obrazovanja i vaspitanja u ovom regionu“, ocjenjuju iz Ministarstva.

Lj. V.

ZAVRŠENA DOGRADNJA DIJELA OBJEKTA OŠ „RADOJICA PEROVIĆ“ STOT PEDESET METARA KVADRATNIH NOVOG PROSTORA

Završeni su radovi na dogradnji dijela objekta OŠ „Radojica Perović“ u Podgorici, saopšteno je iz Ministarstva prosvjete, nauke i inovacija.

Kako je istaknuto, dograđeno je oko 150 metara kvadratnih novog prostora koji osim dvije nove učionice obuhvata i prateće sadržaje, čime će se u određenoj mjeri rasteretiti postojeći objekat. Takođe, zamijenjeni su podovi u svim učionicama. Vrijednost adaptacije i nadogradnje sa opremanjem iznosi 237.000 eura bez pdv-a.

„U narednom periodu očekujemo potpunu rekonstrukciju ovog objekta kroz projekat energetske efikasnosti koji se sprovodi sa KFW bankom, čime će uslovi u jednoj od najbrojnijih i najreprezentativnijih škola na nivou Glavnog grada, biti značajno unaprijeđeni“, naveli su iz Ministarstva. **Lj. V.**

FOTO: Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija

STO ČETRDESET GODINA RADA OŠ „MRKOJEVIĆI“

SPOJ TRADICIJE I INOVACIJE

- Matičnu školu u Pečuricama i u dvije područne škole u Dobroj Vodi i Gorani trenutno pohađa 360 učenika, raspoređenih u 14 jednorazrednih i četiri kombinovana odjeljenja
- Ova obrazovno-vaspitna ustanova odlikovana je 1985. godine Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima, a Nagradu „Oktoih“ dobila je 1990. godine
- Zahvaljujući dobro organizovanom radu ni uspjesi ne izostaju. Učenici postižu zapažene rezultate na opštinskim i državnim takmičenjima iz književnosti, biologije, sporta, istorije i likovne kulture

Osnovna škola „Mrkojevići“ u Pečuricama obilježava ove godine značajan jubilej – 140 godina rada. Ova obrazovno-vaspitna ustanova osnovana je 1885. godine, a školska zgrada sagrađena je zahvaljujući trudu lokalnog stanovništva koje je u njenu gradnju uložilo 2.320 fiorina.

Prvi učitelj bio je Jovan Vujanović, a do 1926. godine školu su pohađala isključivo muška djeca. Od tada su vrata otvorena i za djevojčice. Škola u Gorani otvorena je 1928. godine, a 1934. pokrenuta je inicijativa za otvaranje škole u Dobroj Vodi, koja je završena početkom 1941. godine.

Škola u Pečuricama prerasla je školske 1950/1951. godine u produžnu, a od 1959. u osmogodišnju školu. Matična škola je od 1963, dok su obrazovno-vaspitne ustanove: Dobra Voda, Gorana, Dabezići i Kunje njena područna odjeljenja.

Poslije zemljotresa, 1968. godine, građani Nikšića poklanjaju montažni školski objekat, pa je u znak zahvalnosti i poštovanja škola uzela ime ovog grada.

Sadašnja školska zgrada izgrađena je sredstvima solidarnosti građana Vojvodine 1972.

godine.

Škola je tokom svoje istorije modernizovana i unaprijeđena, uključujući sanaciju objekata, uvođenje centralnog grijanja, renoviranje učionica, i nabavku savremenih nastavnih sredstava.

O uspješnosti rada ove škole govore nagrade. Prilikom proslave 100 godina rada, 1985, ova obrazovno-vaspitna ustanova odlikovana je Ordenom zasluga za narod sa srebrnim zracima, a Nagradu „Oktoih“ dobila je 1990. godine.

Zbog malog broja učenika i racionalizacije školske mreže u državi, 2003. godine zatvorena je područna škola u Dabezićima, a 2016. godine i područna škola u Kunjama zbog nedostatka upisanih učenika.

Matičnu školu u Pečuricama i u dvije područne škole u Dobroj Vodi i Gorani trenutno pohađa 360 učenika, raspoređenih u 14 jednorazrednih i četiri kombinovana dvorazredna i trirazredna odjeljenja, u skladu sa pedagoškim standardima. U njoj radi 45 zaposlenih, uključujući 32 nastavnika. Nastava je stručno zastupljena, uz izuzetak pojedinih predmeta (matematika i hemija).

Na važnost tradicije ukazuje v.d. direktora **Arslan Šabotić**.

„Ova godišnjica podsjeća nas na sve generacije nastavnika i učenika koji su svojim radom doprinijeli razvoju obrazovanja u ovom kraju. Obaveza nam da nastavimo da njegujemo tradiciju i

modernizujemo školu kako bi ispunila zahtjeve savremenog obrazovanja“, ističe on.

MODERNIZACIJA NASTAVE

U ovoj obrazovno-vaspitnoj ustanovi trude se da unaprijeđe nastavne metode, a u skladu sa tim i da obezbijede savremena

nastavna sredstva.

„Škola raspolaže sa 61 računarom, 16 laptopova, 26 štampača (od kojih je 10 laserskih), četiri skenera, pet projektor i dvije interaktivne „pametne“ table. Sve učionice matične i područnih škola imaju internet. Učionice su opremljene televizorima i osposobljene za multimedijalnu prezentaciju nastavnih sadržaja. Crnogorski Telekom A.D, M:tel i Ministarstvo prosvjete obezbjeđuju besplatni internet u matičnoj i područnim školama“, ističe Šabotić.

On dodaje da je modernizacija nastavnih sredstava stalno u fokusu, te da su planirali nabavku 3D štampača, digitalne laboratorije za prirodne nauke i dodatnu multimedijalnu opremu, kao i renoviranje objekata i dalju digitalizaciju učionica.

Prema njegovim riječima, posebna pažnja posvećena je stručnom usavršavanju nastavnika kroz seminare, obuke, radionice i razmjenu iskustava s kolegama.

Talentovani učenici dobijaju u školi izuzetnu podršku. Njima je, kako kaže direktor, omogućeno da svoje potencijale usavršavaju kroz vannastavne aktivnosti koje su integrisane u raspored, uključujući literarnu i zavičajnu sekciju, ekološke klubove, sportske sekcije i programiranje.

Šabotić navodi i da je škola uključena u realizaciju više projekata, kao što su projekat Zavoda za školstvo PISA 2025 - Nauka u fokusu „Čuvajmo našu planetu“, „Priče iz mog kraja“ koji realizuje zavičajna sekcija, te program „Moje vrijednosti i vrline“, koji se realizuje kroz odjeljenjska vijeća.

„Zahvaljujući dobro organizovanom radu ni uspjesi ne izostaju. Učenici postižu zapažene rezultate na opštinskim i državnim takmičenjima iz književnosti, biologije, sporta,

BOGAT KNJIŽNI FOND

Školska biblioteka ima bogat knjižni fond. Raspolaže sa 10.956 monografskih publikacija u 5.449 naslova, organizovanih po fondovima: dječiji (5.343 publikacije, 2130 naslova), stručni (856 publikacija, 622 naslova), i zajednički (4.757 publikacija, 2.697 naslova). Biblioteka takođe ima 91 naslov u 2.400 primjeraka periodike i zbornika te 1.415 primjeraka neknjižne građe (geografske i istorijske karte, nastavne plakate i video materijale).

istorije i likovne kulture“, uka-
zuje on.

Tako, na primjer, na Među-
narodnom konkursu „Susreti
pod Starom maslinom“, uče-
nica osmog razreda **Zara Lja-
ljević** osvojila je prvo mjesto
(mentorka **Snežana Pejović**).
Na literarnom konkursu Mi-
nistarstva kulture i medija po-
vodom Međunarodnog dana
djevojčica, učenica VI razreda
Lejla Bećirović bila je prva
(mentorka Snežana Pejović).
Na opštinskom takmičenju iz
istorije učenice **Uma Dura-
ković, Lamija Hodžić i Enida
Striković** osvojile su prvo mje-
sto (mentor **Osman Grgure-
vić**). Na likovnom konkursu
opštinskog Crvenog krsta,
učenik osmog razreda **Vasilije
Bijedić** dobio je prvu nagradu
(mentor **Predrag Božović**).

Na literarnom konkursu

Opštine Bar povodom Evrop-
ske nedjelje urbane mobilno-
sti, učenica **Una Kalamperović**
osvojila je prvu nagradu (men-
torka Snežana Pejović).

Kod sportskih aktivnosti
posebno je zastupljena odboj-
ka za djevojčice, koja je postala
tradicionalni sport ovog kraja.
Aktivnosti u vezi s odbojkom
organizovala je nastavnica **Mi-
lijana Šabović**, uz čiji trud su
ostvareni zapaženi rezultati na
opštinskim i državnim takmiče-
njima. Ove godine planirano je
organizovanje međuopštinskog
takmičenja u odbojci, koje će se
održati u školi u Pečuricama.

DOBRA SARADNJA SA RODITELJIMA

Direktor ocjenjuje da ško-
la ima kvalitetnu saradnju
sa roditeljima i lokalnom

zajednicom, koja se ogleda u
donacijama i podršci školskim
projektima. Roditelji su aktiv-
no uključeni kroz Savjet rodi-
telja, a lokalna zajednica po-
država školu novčano. Takođe,
ostvarena je uspješna saradnja
s drugim školama u Crnoj Gori
i regionu kroz razmjenu isku-
stava i organizaciju zajedničkih
aktivnosti.

„Učestvujemo u razmjeni
iskustava, zajedničkim organi-
zacijama regionalnih takmiče-
nja iz matematike 'Memorijal
Aco Pavićević', kao i takmiče-
njima iz svih sportskih aktiv-
nosti i programiranja“, kaže
Šabović.

Prema njegovim riječima,
značajni jubilej ove obrazov-
no-vaspitne ustanove biće obi-
lježen svečanom akademijom,
tematskim izložbama iz istorija-
ta škole, takmičenjima uče-
nika, a biće pripremljen i kratki
film o školstvu u Mrkojevićima.

Osnovna škola „Mrkojević“
ne samo da čuva svoju bogatu
tradiciju, već se prilagođava
savremenim obrazovnim za-
htjevima.

„Njena bogata istorija i
uspjesi obavezuju nas na dalji
razvoj i modernizaciju. Vizija
škole usmjerena je ka obra-
zovanju za budućnost, koje
podrazumijeva pružanje kvali-
tetnog obrazovanja, prilagođe-
nog savremenim zahtjevima, i
njegovanje vrijednosti koje će
omogućiti učenicima da posta-
nu odgovorni i uspješni članovi
društva“, poručuje direktor Ar-
slan Šabotić.

Lj. Vukoslavović

OŠ „OLGA GOLOVIĆ“ OBILJEŽILA 70
GODINA RADA

MJESTO ZNANJA I PRIJATELJSTVA

• Ovu obrazovno-vaspitnu ustanovu sada po-
hađa 819 učenika koji su raspoređeni u 36 odje-
ljenja, a u njoj radi 85 zaposlenih

OŠ „Olga Golović“ u Nikšiću obilježila je prigodnim kultur-
no-zabavnim programom 70 godina rada. Svečanost je
upriličena u Nikšićkom pozorištu.

Pozdravljajući prisutne, direktorica **Ivana Krsmanović** istakla
je da se ne smiju zaboraviti generacije učenika i nastavnika koji su
gradili školu i oblikovali je u uglednu obrazovno-vaspitnu ustano-
vu kakva je danas – mjesto znanja i prijateljstva.

„Naših sedam decenija nije samo broj, to je priča o hiljadama
učenika, stotinama nastavnika, nebrojenim uspomenu i izazo-
vima i postignućima. Danas slavimo sve to i s vjerom gledamo u
budućnost, spremni da nastavimo istim putem, vođeni znanjem,
ljubavlju i zajedništvom“, kazala je ona, dodajući da je škola i da-
nas prepoznata po brojnim uspjesima u nastavnim i vannastav-
nim aktivnostima.

OŠ „Olga Golović“ počela je da radi 1955. godine. Tokom prve
dvije godine rada imala je 17 odjeljenja sa 730 učenika, a nastava
je organizovana u školi učenika u privredi. U sadašnjoj zgradi se
nalazi od školske 1978/1979. godine.

Ovu obrazovnu-vaspitnu ustanovu sada pohađa 819 učenika
koji su raspoređeni u 36 odjeljenja, a njoj radi 85 zaposlenih.

U zanimljivom kulturno-zabavnom programu učestvovali su
hor, folklorna, ritmička i recitatorska sekcija, a prikazan je i do-
kumentarni film o istorijatu škole.

Lj. V.

DRŽAVNO TAKMIČENJE ZNANJA

UČESTVOVALO OKO 870 UČENIKA

- Đaci iz osnovnih škola takmičili su se iz matematike u VI i IX razredu, kao i fizike, hemije i biologije, istorije i geografije, programiranja, engleskog, ruskog, francuskog, italijanskog i njemačkog jezika u IX razredu
- Srednjoškolci su se u dvije kategorije nadmetali iz matematike, fizike, hemije, biologije, engleskog, ruskog, francuskog, italijanskog i njemačkog jezika i istorije. Takmičenje iz geografije, filozofije, sociologije i programiranja organizovano je u jednoj kategoriji, s tim što su pravo učešća imali i učenici nižih razreda

Državno takmičenje znanja učenika osnovnih i srednjih škola održano je u organizaciji Ispitnog centra u zgradi Ekonomskog fakulteta Univerziteta Crne Gore u Podgorici. Usmeni dio takmičenja iz stranih jezika organizovan je u prostorijama Ispitnog centra.

Đaci iz 93 osnovne škole takmičili su se iz matematike u VI i IX razredu, kao i fizike, hemije i biologije, istorije i geografije, programiranja, engleskog, ruskog, francuskog, italijanskog i njemačkog jezika u IX razredu.

Učenici iz 36 srednjih škola bili su podijeljeni u dvije kategorije: prva kategorija (učenici I i II razreda) i druga kategorija (učenici III i IV razreda). Oni su se u obje kategorije nadmetali iz matematike, fizike, hemije, biologije, engleskog, ruskog, francuskog, italijanskog i njemačkog jezika i istorije. Takmičenje iz geografije, filozofije, sociologije i programiranja organizovano je u jednoj kategoriji, s tim što su pravo učešća imali i učenici nižih razreda.

OSNOVNE ŠKOLE

U konkurenciji osnovaca, prvo mjesto iz matematike u VI razredu osvojila je **Itana Zvizdojević**, OŠ „Radojica Perović“ – Podgorica (mentorka **Slađana Bošković**), drugo **Luka Marković**, OŠ „Milorad Musa Burzan“ – Podgorica (mentorka **Ivana Bogojević**), a treće **Stefan Stanić**, OŠ „Pavle Rovinski“ – Podgorica (mentorka **Anda Vujo- vić**).

Iz istog predmeta u IX razredu uslov za prvo mjesto nije imao nijedan takmičar. Drugo mjesto pripalo je **Dejani Pivljanin**, OŠ „Salko Aljković“ – Pljevlja (mentorka **Biljana Bujišić**), dok treće mjesto dijele **Vojin Bulajić**, OŠ „21. maj“ – Podgorica (mentor **Seid Kršić**), i **Matija Vuković**, OŠ „Orjenski bataljon“ – Bijela (mentorka **Marija Vujić**).

Bogdan Banović, „Druga

osnovna škola“ – Budva (mentorka **Sonja Mirković**), prvi je iz fizike, druga je **Jana Marković**, OŠ „Sutjeska“ – Podgorica (mentorka **Danijela Mrkić**), a treća **Anastasija Marković**, OŠ „Radojica Perović“ (mentorka **Sanja Vujović**).

Prvo mjesto iz hemije osvojio je **Emir Burdžović**, OŠ „Dušan Korać“ – Bijelo Polje (mentorka **Radmila Radović**), drugo **Martina Marković**, OŠ „Orjenski bataljon“ (mentor **Oliver Jakovljević**), a treće **Sava Obradović**, OŠ „Vuk Karadžić“ – Podgorica (mentorka **Ana Đurović**).

Ksenija Zorkina, OŠ „Anto Đedović“ – Bar (mentorka **Dragana Vukčević**), prva je iz biologije. Druga je **Helena Pecović**, OŠ „Jugoslavija“ – Bar (mentorka **Enisa Belkić**), dok treće mjesto dijele **Vuk Janičić**, OŠ „Milan Vuković“ – Herceg Novi (mentorka **Ivana Vasiljević**), i **Mina Tošić**, OŠ „Jugoslavija“, (mentorka **Enisa Belkić**).

Prvo mjesto iz geografije pripalo je **Saidu Koliću**, OŠ „Vladislav Sl. Ribnikar“ – Bijelo Polje (mentorka **Bojana Malović**), drugo **Luki Ostojiću**, OŠ „Marko Miljanov“ – Podgorica (mentorka **Tatjana Radusinović**), a treće **Jeleni Babić**, OŠ „Milija Nikčević“ – Nikšić (mentorka **Rajka Đikanović**).

Nijedan takmičar nije ispunio uslov za prvo mjesto iz istorije, dok drugo dijele **Danka Babović**, OŠ „Branko Božović“ – Podgorica (mentor **Miroslav Zejak**) i **Matija Vuković**, OŠ „Orjenski bataljon“ (mentor **Radoje Pižurica**). Treća je **Majda Grbović**, OŠ „Anto Đedović“ (mentor **Dejan Paladin**).

Nijedan takmičar nije ispunio uslov za prvo i treće mjesto iz programiranja. Drugo je osvojio **Maks Tamoian**, OŠ „Savo Pejanović“ – Podgorica (mentorka **Dragana Lakušić**).

Prvo mjesto iz engleskog jezika osvojio je **Vasilije Vasiljević**, OŠ „Novka Ubović“

– Podgorica (mentorka **Andela Petrović**). Drugo dijele **Isidora Burzanović**, OŠ „Maksim Gorki“ – Podgorica (mentorka **Marina Gačević**), i **Matej Komarica**, OŠ „Pavle Rovinski“ – Podgorica (mentorka **Miradija Ramadani**), dok je treći **Janko Velimirović**, OŠ „Drago Milović“ – Tivat.

Prvo mjesto iz ruskog jezika pripalo je **Andreju Božoviću**, OŠ „Pavle Rovinski“ (mentorka **Jelena Jovičević**), drugo **Milici Grujić** iz iste škole (mentorka **Jelena Jovičević**), a treće dijele **Nikolina Despotović**, OŠ „Ristan Pavlović“ – Pljevlja (mentorka **Amra Džukljan**), i **Anastasija Đurović**, OŠ „Pavle Rovinski“ (mentorka **Jelena Jovičević**).

Helena Đurović, OŠ „Branko Božović“ – Podgorica (mentorka **Sanja Vukanović**), prva je iz francuskog jezika. Druga je **Ksenija Hajduković**, OŠ „Milorad Musa Burzan“ – Podgorica (mentorka **Suzana Šalja**), dok je treći **Said Kolić**, OŠ „Vladislav Sl. Ribnikar“ – Bijelo Polje (mentorka **Dijana Rondo- vić**).

Prvo mjesto iz italijanskog jezika osvojila je **Kalina Čogurić**, OŠ „Pavle Rovinski“ (mentor **Predrag Jovović**), drugo **Anja Vujnović**, OŠ „Vladimir Nazor“ – Podgorica (mentorka **Bojana Dragaš**), a treće **David Garić**, OŠ „Pavle Rovinski“ (mentor **Predrag Jovović**).

Stefana Labović, OŠ „Vuk Karadžić“ – Berane (mentorka **Aleksandra Tajić**), prva je iz njemačkog jezika, druga je **Lana Šaban**, OŠ „Maksim Gorki“ – Podgorica (mentorka **Andrea Čadenović**), dok je **Arman Nimanbegović**, OŠ „Maršal Tito“ – Ulcinj (mentor **Artan Kurti**), treći.

SREDNJE ŠKOLE

U konkurenciji srednjoškola- laca, u kategoriji I-II razred, nijedan takmičar nije ispunio uslov za prvo mjesto. Drugo je osvojila **Majra Kasumović**, Gimnazija „Miloje Dobrašino- vić“ – Bijelo Polje (mentorka **Aleksandra Obradović**), a treće dijele **Viktor Radević**, Gimnazija „Niko Rolović“ – Bar (mentorka **Lidija Milović**),

Aleksa Radulović, Gimnazija „Slobodan Škerović“ – Podgorica (mentorka **Mirjana Pješčić**), **Dušan Reljić**, Srednja mješovita škola „Ivan Goran Kovačić“ – Herceg Novi (mentor **Gojko Đurđević**), i **Aleksandar Rnković**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentor **Miomir Brajović**).

U kategoriji III-IV razred iz istog predmeta nijedan takmičar nije ispunio uslov za prvo i drugo mjesto, dok je treći **Ognjen Jovanović**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Majda Šukurica**).

Nijedan takmičar nije ispunio uslov za prvo i drugo mjesto iz fizike u kategoriji I-II razred, a treće je pripalo **Anastasi Belada**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Tatjana Pejanović**).

U kategoriji III-IV razred iz istog predmeta, prvo mjesto osvojio je **Jovan Janković**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentor **Nikola Bučković**), za drugo mjesto nijedan takmičar nije ispunio uslov, dok treće dijele učenici Gimnazije „Slobodan Škerović“ **Vuk Čirović**

FOTO: Ispitni centar

(mentor **Vladimir Popović**) i **Andreja Popović** (mentor **Nikola Bučković**).

Prvo mjesto iz hemije, u kategoriji I-II razred, dijele učenici Gimnazije „Slobodan Škerović“ **Ilija Drekalović**, (mentorka **Jasmina Bošković**) i **Borys Velykyi** (mentorka **Ivana Vujošević**). Druga je **Isidora Mrdak**, Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ – Danilovgrad (mentorka **Sandra Kovačević**), a treći **Janko Orbović**, Gimnazija „Stojan Cerović“ – Nikšić (mentorka **Ratka Vulcanović**).

U kategoriji III-IV razred iz istog predmeta prvo mjesto pripalo je **Aleksi Damjanoviću**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Dragana Ilić**), drugo **Jeleni Orbović**, Prva srednja stručna škola – Nikšić (mentorka **Mirjana Mirjačić**), a treće **Lani Backović**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Dragana Malidžan**).

Prvo mjesto iz biologije, u kategoriji I-II razred, osvojila je **Helena Vuković**, Srednja mješovita škola „Braća Selić“

– Kolašin (mentorka **Jelena Dulović**), drugo **Dunja Marković**, Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ (mentor **Željko Vuković**), a treće **Sara Joksinić**, Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“ – Budva (mentorka **Marina Grgurević**).

Vuk Bezmarević, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Sanja Ognjanović**) prvi je iz istog predmeta, u kategoriji III-IV razred. Drugi je **Miloš Milović** iz iste škole (mentorka **Sanja Ognjanović**), dok je treći **Danil Monahov**, Gimnazija „Niko Rolović“ (mentorka **Milica Čarmak**).

U kategoriji I-II razred iz istorije, prvi je **Dragan Vukašević**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Biljana Stanišić**). Drugo mjesto dijele takođe učenici iz ove gimnazije **Đorđe Čadenović** (mentor **Predrag Ražnatović**) i **Bajo Golubović** (mentor **Goran Marković**), dok je treća **Ana Gledović**, Gimnazije „Tanasije Pejatović“ – Pljevlja (mentorka **Ljiljana Bajčetić**).

Iz istog predmeta, u kategoriji III-IV razred, prvo mjesto osvojio je **Pavle Gocevski**, Gimnazija Cetinje (mentorka **Milena Kaluđerović**), drugo **Ognjen Lakićević**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Vesna Kovačević**), dok treće mjesto dijele **Hana Pućurica**, Gimnazija „Miloje Dobrašinić“ (mentorka **Ljubinka Čorović**) i **Matija Ševaljević**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentor **Momčilo Radović**).

Na takmičenju iz geografije, I-IV razred, nijedan takmičar nije imao uslov za prvo mjesto. Druga je **Dajana Đuranović**, Gimnazija „Petar I Petrović Njegoš“ (mentor **Ivan Stanišić**), a treći **Bogdan Radulović**, SMS „Danilo Kiš“ (mentorka **Seka Slavković**).

U konkurenciji srednjoškolaca, u kategoriji I-II razred, prvo mjesto iz engleskog jezika pripalo je **Heleni Blažić**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ – Podgorica (mentor **Vlajko Glušica**), drugo **Miroslavu Vujnoviću** iz iste škole (mentorka **Katarina Rakočević**), a treće **Irmi Vesković**, Gimnazija „Miloje Dobrašinić“ – Bijelo Polje (mentorka **Selma Martinović**).

Ivana Đukanović, Gimnazija „Niko Rolović“ – Bar (mentorka **Jelena Vukasović**), prva je na takmičenju iz istog predmeta u kategoriji III-IV razred. Drugi je **Radoš Jelić**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentor **Slobodan Buturović**), dok treće mjesto dijele **Andrej Barba**, Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“ – Budva (mentorka **Nataša Gardašević**) i **Nikola Korsić**, Srednja mješovita škola „Mladost“ – Tivat (mentorka **Nada Barović**).

Prvo mjesto iz ruskog jezika, u kategoriji I-II razred,

osvojio je **Vladislav Matanović**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Maja Ivanović-Milošević**), drugo **Đorđe Vujačić**, Srednja vjerska škola – gimnazija „Sveti Sava“ – Podgorica (mentorka **Mirjana Keković**), a treće **Tamara Vasiljević** iz iste škole (mentorka **Mirjana Keković**).

Prva iz istog predmeta, u kategoriji III-IV razred, je **Jovana Bugarin**, Gimnazija „Miloje Dobrašinić“ (mentorka **Nataša Aničić**). Druga je **Jovana Knežević** iz iste škole (mentorka **Bojana Bošković**), dok je treća **Anastasija Mitrović**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Andrea Medin**).

Sva tri prva mjesta iz francuskog jezika u kategoriji I-II razred osvojili su učenici Gimnazije „Slobodan Škerović“ (mentorka **Žana Bojanić**). Prva je **Anna Shumilova**, druga **Sofija Ivanović**, a treća **Marija Rovčanin**.

U kategoriji III-IV razred, iz istog predmeta, prvo mjesto osvojila je **Miljana Dromljak**, Gimnazija „Tanasije Pejatović“ – Pljevlja (mentorka **Ivana Klačar**), drugo **Kristina Antelj**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Ana Đelević**), a treće **Pavle Nikolić** iz iste škole (mentorka **Ana Đelević**).

Manji Vušanović, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Milica Usančević**), pripalo je prvo mjesto iz italijanskog jezika, u kategoriji I-II razred. Drugi je **Damjan Pajović**, Gimnazija Kotor (mentorka **Slavica Stupić**), dok je treća **Marija Anđelić**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Milica Usančević**).

U kategoriji III-IV razred, iz istog predmeta, prvi je **Stefan Popović**, Gimnazija Kotor

(mentorka **Valerija Jokić**). Druga je **Ilarija Vukićević**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Nikolina Đurović**), a treća je **Tijana Popović** iz iste škole (mentorka **Mirjana Kadić**).

Edis Murić, Gimnazija „30. septembar“ – Rožaje (mentor **Asmir Nurković**), osvojio je prvo mjesto iz njemačkog jezika, u kategoriji I-II razred. Drugi je **Matija Petrović**, Škola za srednje i više stručno obrazovanje „Sergije Stanić“ – Podgorica (mentorka **Milena Kićović**), dok je treća **Sara Paleviq**, Srednja mješovita škola „Bratstvo-jedinstvo“ – Ulcinj (mentorka **Irma Četković**).

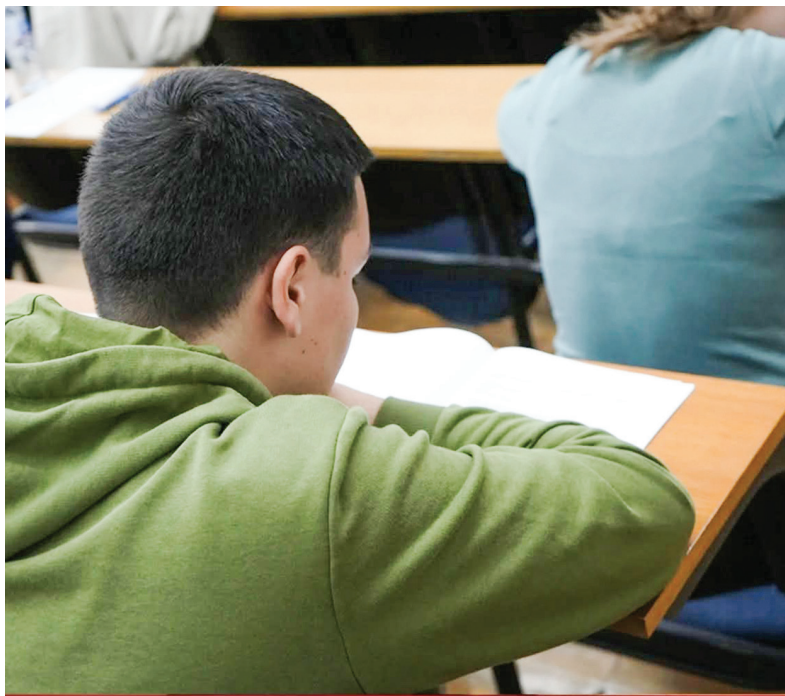
Prvo mjesto iz istog predmeta, u kategoriji III-IV razred, pripalo je **Bojani Hercegovac**, Srednja mješovita škola „Mladost“ (mentorka **Savica Perišić**), drugo **Jasmini Luković**, Gimnazija „Panto Mališić“ – Berane (mentor **Man Kolenoović**), a treće **Lirioni Mehmeti**, Srednja mješovita škola „Bratstvo-jedinstvo“ – Ulcinj (mentorka **Irma Četković**).

Prvo mjesto iz filozofije, I-IV razred, pripalo je **Aldijanu Bahoviću**, Gimnazija „Niko Rolović“ (mentorka **Nela Dabanović**), drugo **Danilu Janakoviću** iz iste škole (mentorka **Nela Dabanović**), a treće **Nataliji Mičić**, Gimnazija „Slobodan Škerović“ (mentorka **Teodora Radulović**).

Aleksandar Medvedev, Srednja mješovita škola „Danilo Kiš“ – Budva (mentorka **Ana Stanišić**) osvojio je treće mjesto na Državnom takmičenju znanja iz sociologije.

Nijedan takmičar nije ispunio uslov za prvo i drugo mjesto.

Lj. V.

REALIZACIJA ETWINNING PROGRAMA U CRNOJ GORI

PROFESIONALNO USAVRŠAVANJE NASTAVNIKA I MEĐUNARODNA SARADNJA

- Ova obrazovna platforma udružuje nastavnike iz cijele Evrope na taj način što im omogućava da zajednički realizuju projekte i konkurišu za nagrade za izvrsnost koje dodjeljuje Evropska komisija
- Prosvjetni radnici koji učestvuju u ovim aktivnostima u prilici su i da se digitalno usavršavaju, ali i da putuju na edukaciju kada se ukaže prilika

Crna Gora se pridružila eTwinning programu 1. aprila 2022. godine, pružajući prosvjetnim radnicima od predškolskog do srednjoškolskog obrazovanja priliku za profesionalno usavršavanje i međunarodnu saradnju. Ova onlajn platforma, dio programa Erasmus+, omogućava nastavnicima upoznavanje sa kolegama iz evropskih škola i rad na zajedničkim virtuelnim projektima, te konkurisanje za evropsku oznaku kvaliteta.

Kako ocjenjuje nacionalni koordinator eTwinninga u Crnoj Gori **Rade Keković**, savjetnik u Zavodu za školstvo, program je izuzetno koristan za prosvjetne radnike, jer im je omogućio da se profesionalno usavršavaju i povezuju.

„Ova obrazovna platforma udružuje nastavnike iz cijele Evrope na taj način što im omogućava da zajednički realizuju projekte i konkurišu za nagrade za izvrsnost koje dodjeljuje Evropska komisija. U kratkom periodu od uključivanja Crne Gore u ovaj program već su tri nastavnice osvojile nagrade. To su **Danka Medunjanin**, Obrazovni centar, Plužine, **Duda Vujičić**, OŠ 'Ratko Žarić', Nikšić, i **Olivera Lučić**, Srednja ekonomska-ugostiteljska škola Nikšić“, kaže on, i dodaje da su Duda Vujačić i Olivera Lučić i ambasadori eTwinninga, a edukovane su da samostalno održavaju seminare i webinare za nastavnike, objašnjavajući im osnove i benefite ovog projekta.

Inače, na kraju svake godine eTwinning tim, nakon sumiranja rezultata, organizuje dodjelu nagrada učesnicima projekta, a nagrađeni nastavnici dobijaju prigodne poklone za svoj rad.

U Nacionalnoj organizaciji za podršku eTwinning programu u Crnoj Gori, pored Kekovića, su i asistent – profesor mašinske grupe predmeta u SŠ „Ivan Uskoković“ u Podgorici **Lazar Stupar**, kao i Pedagoški

tim koji ima devet članova – iz Ministarstva prosvjete, Centra za stručno obrazovanje, Zavoda za školstvo, Ispitnog centra i Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica. Direktnu podršku korisnicima pruža NSO HELPDESC koji je sastavljen od ICT koordinatora iz škola iz cijele Crne Gore.

KONKURISANJE ZA EVROPSKU OZNAKU KVALITETA

Prema riječima Kekovića, nastavnici i škole koje su uključene u eTwinning mogu da konkurišu za nacionalnu oznaku kvaliteta koju dodjeljuje Nacionalna organizacija Crne Gore. Nakon toga mogu se kandidovati i za evropsku oznaku kvaliteta.

On ističe da eTwinning tim u Crnoj Gori veoma aktivno radi na promovisanju ove platforme i edukaciji zainteresovanih nastavnika.

„Tokom prošle godine pozvali smo sve osnovne i srednje škole, kao i vrtiće da učestvuju u aktivnostima u okviru ovog projekta i 95 škola se odazvalo. U tim obrazovno-vaspitnim ustanovama formirali smo timove na čijem čelu su direktori, a obavezno je da u njima budu ICT koordinator i barem jedan zaposleni koji dobro govori engleski jezik. Formiranje tih timova je veoma bitno zato što na taj način želimo da podstaknemo da direktor kao rukovodilac ustanove angažuje svoj tim da stalno bude u kontaktu sa Nacionalnom organizacijom koja pruža podršku za sprovođenje eTwinninga, dajući šansu nastavnicima da se što više uključuju u projekte“, navodi Keković, dodajući da su on kao nacionalni koordinator i Pedagoški tim otvoreni za komunikaciju, uvijek spremni da podrže škole i nastavnike, tj. da odgovore svakom pozivu da posjete školu i pruže

konkretnu pomoć.

„Stalno pozivamo nastavnike da se prijave sa projektima za evropsku oznaku kvaliteta. Promovišemo eTwinning na svim platformama, obrazovnim medijima i televizijama. Ovaj projekat je predstavljen i na društvenim mrežama, uključujući Fejsbuk stranicu na kojoj su zabilježene sve aktivnosti. Takođe organizujemo i onlajn i on-site konferencije, sastanke i webinare, kao i skupove uživo o klimatskim promjenama, evropskom identitetu i digitalnim kompetencijama. Održavamo i veliki broj onlajn seminara i trudimo se da dospijemo do ruralnih sredina, tj. nastojimo da budemo podrška čitavom sistemu obrazovanja u Crnoj Gori“, kaže sagovornik „Prosvjetnog rada“.

On podsjeća da je krajem prošle godine u Podgorici održana regionalna konferencija koja je okupila nastavnike i ambasadore ove platforme iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije i Crne Gore, a planirana je i nova krajem septembra ove godine u Budvi. Takođe su, kako kaže, u Zavodu za školstvo krajem septembra prošle godine organizovali obilježavanje Evropskog dana

jezika i Dana pismenosti.

„Kao nacionalni koordinator svake godine podnosim Evropskoj komisiji u Briselu ili nekom drugom evropskom gradu izvještaj o aktivnostima u okviru ovog projekta u Crnoj Gori i istovremeno dobijam smjernice za dalji rad. Tom prilikom su prisutni i nacionalni koordinatori iz ostalih zemalja i međusobno razmjenjujemo iskustva. Primjeri dobre prakse obrazovnih zajednica iz zemalja koji su duže u ovom projektu veoma su nam potrebni za unapređenje našeg rada“, ističe Keković.

DIGITALNO OSPOSOBLJAVANJE

On dodaje da su nastavnici koji učestvuju u ovim aktivnostima u prilici i da se digitalno usavršavaju, ali i da putuju na edukaciju kada se ukaže prilika.

Zato, objašnjava Keković, pogrešno je ako nastavnici učesće u ovom projektu prihvate kao dodatni posao. Naprotiv, ove aktivnosti omogućavaju da njihov rad dođe do izražaja, tj. da ono što rade u učionici prezentuju široj zajednici.

„Škole i nastavnici su izuzetno zainteresovani za eTwinning

što je potvrdila njihova reakcija kada sam ih pozvao da učestvuju u projektu. Bio sam iznenađen koliko je nastavnika bilo upoznato sa ovom platformom, a neki su već bili učesnici ovog projekta prije nego što je počela njegova realizacija u Crnoj Gori. Nastavnici prepoznaju benefite jer je cilj da se širi ova zajednica i pripremi za izazove u Evropskoj uniji“, navodi naš sagovornik.

Prema riječima Kekovića, program eTwinning je namijenjen i studentima na fakultetima za nastavnike. U okviru ove kategorije, takođe su predviđene ITA nagrade i studenti sa pomentih visokoškolskih ustanova iz Evrope mogu da zajedno pripremaju projekte. U Crnoj Gori ova novina počće da se realizuje ove godine.

„I ove godine naše aktivnosti biće fokusirane na organizaciju seminara i webinara kako bi nastavnicima još više približili eTwinning i pomogli im da pripremaju dobre projekte. U tom cilju obezbijedili smo brojne ilustracije i priručnike koje im šaljemo, kao i prevedene materijale koji im korak po korak objašnjavaju kako se stvara projekat“, zaključuje Rade Keković.

Lj. V.

ODRŽANO DRŽAVNO TAKMIČENJE UČENIKA SREDNJIH STRUČNIH ŠKOLA IZ OBLASTI PRAVA

NAJBOLJA MILEVA GOJKOVIĆ

- Anđeli Raičević pripalo drugo mjesto i srebrna medalja
- Treće mjesto i bronzu osvojila Anastasija Đurđić

U organizaciji Centra za stručno obrazovanje održano je prvo Državno takmičenje učenika srednjih stručnih škola iz oblasti prava. Domaćin ovog nadmetanja bila je Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“ iz Podgorice, saopšteno je iz Centra za stručno obrazovanje.

Na svečanom otvaranju prisutnima su se obratile direktorica Centra za stručno obrazovanje **Aleksandra Lalević** i direktorica škole domaćina **Dijana Vujačić**.

Na takmičenju je učestvovalo 13 učenika iz tri srednje stručne škole iz Crne Gore:

Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“ – Podgorica, Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola – Nikšić i Srednja stručna škola – Rožaje.

Prvo mjesto i zlatnu medalju osvojila je **Mileva Gojković**, Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Nikšić (mentorka **Nataša Gojković**).

Anđeli Raičević, Srednja ekonomska škola „Mirko Vešović“ (mentorka Žana Mihaljević) pripalo je drugo mjesto i srebrna medalja.

Treće mjesto i bronzanu medalju

FOTO: Centar za stručno obrazovanje

osvojila je **Anastasija Đurđić**, Srednja ekonomsko-ugostiteljska škola Nikšić (mentor **Petar Šćepanović**).

Medalje i potvrde nagrađenim učenicima i njihovim mentorima uručila je direktorica Aleksandra Lalević.

Takmičarska znanja i vještine ocjenjivao je stručni žiri u kojem su bili predsjednik **Srđan Obradović** i članovi **Ermin Fejzić**, **Nataša Gojković**, **Vera Lalatović**, **Žana Mihaljević** i **Ana Marković**.

Koordinator ovog takmičenja

ispred Centra za stručno obrazovanje bio je **Srđan Obradović**, koordinator u Odjeljenju za razvoj kvalifikacija u stručnom obrazovanju.

Iz Centra za stručno obrazovanje navode da posebnu zahvalnost duguju školi domaćinu – SEŠ „Mirko Vešović“ i direktorici te obrazovno-vaspitne ustanove **Dijani Vujačić**, koja je zajedno sa svojim timom nastavnika doprinijela da sve protekne na zavidnom nivou.

Lj. V.

EDUKATIVNI ČAS O PRAVIMA I INKLUZIJU MANJINSKIH NARODA U SSŠ „IVAN USKOKOVIĆ“

KORAK KA PUNOM UKLJUČIVANJU U DRUŠTVO

Predstavnici NVO „Građanski aktivizam“ održali su edukativni čas za učenike završnih razreda podgoričke Srednje stručne škole „Ivan Uskoković“.

Kako kažu iz Škole, tema časa glasila je: „Prava manjinskih naroda i izazovi inkluzije“.

„Ova edukacija je dio projektnih aktivnosti ‘Zajedno ka pravdi: Osnaživanje manjinskih zajednica u Crnoj Gori’, podržanih od strane Ministarstva ljudskih i manjinskih prava. Cilj časa je bio podizanje svijesti o pravima manjinskih naroda i izazovima s kojima se suočavaju na putu potpune inkluzije u crnogorsko društvo“, dodaju iz Škole.

Edukaciju su održale viša policijska savjetnica I klase **Milica Begović** (Uprava policije) i magistarka pravnih nauka **Jovana Lečić** (Tužilaštvo).

Času su prisustvovali učenici odeljenja 4-2, 4-4 i 4-5, nastavnici **Gordana Vuksanović** i **Miladin Lončar**, kao i pedagoškinja **Mirjana Vukčević**.

N. N.

U SMŠ „IVAN GORAN KOVAČIĆ“ ODRŽANA RADIONICA O FINANSIJAMA

ZA BOLJE RAZUMIJEVANJE PRINCIPA UPRAVLJANJA NOVCEM

U hercegnovskoj Srednjoj mješovitoj školi „Ivan Goran Kovačić“, u okviru projekta pod nazivom „Finansijska pismenost – put ka sigurnijoj budućnosti!“, održana je radionica na temu „Upravljanje ličnim finansijskim sredstvima“, u organizaciji NVO „Centar za omladinsku edukaciju“, a pod pokroviteljstvom Centralne banke Crne Gore.

Radionicu je održala **Marijana Mitrović-Mijatović**, direktorica Sektora za finansijsku stabilnost, istraživanje i statistiku u Centralnoj banci Crne Gore.

„Kroz ovo predavanje, učenici su imali priliku da steknu dragocjeno znanje iz oblasti ličnih finansija. Cilj radionice je da im pomogne da bolje razumiju principe upravljanja novcem i donošenja pametnih finansijskih odluka, što će im omogućiti sigurniju i odgovorniju finansijsku budućnost“, navode iz ove škole.

Aktivnost je realizovana u okviru Programa razvoja finansijske edukacije u Crnoj Gori 2023-2027.

N. N.

DESETA GENERALNA SKUPŠTINA UNIJE SREDNJOŠKOLACA

VAŽNOST AKTIVNOG UČEŠĆA MLADIH U KREIRANJU OBRAZOVNIH POLITIKA

- U okviru događaja održana i panel diskusija na temu „Maturalni i stručni ispit kao pokazatelj kvaliteta obrazovanja u Crnoj Gori“

Unija srednjoškolaca Crne Gore organizovala je nedavno svoju jubilarnu X Generalnu skupštinu, koja je okupila delegate iz srednjih škola širom Crne Gore. Kako kažu iz ove organizacije, Skupština je bila prilika za konstruktivne razgovore o budućnosti organizacije, razmjenu ideja i planiranje daljih aktivnosti koje će unaprijediti položaj srednjoškolaca u Crnoj Gori.

U okviru događaja održana je i panel diskusija na temu „Maturalni i stručni ispit kao pokazatelj kvaliteta obrazovanja u Crnoj Gori“, a panelisti su bili: **Marija Gošović** (Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija), **Miloš Trivić** i **Tamara Nedović** (Ispitni centar Crne Gore), **Vladislav Koprivica** (Centar za stručno obrazovanje), **Dušan Brajović** (Unija srednjoškolaca Crne Gore) i **Lana Lješćević**, koja je bila moderatorica.

„Učesnici su analizirali značaj ovog ispita, njihov uticaj na obrazovni sistem i mogućnosti za njegovo unapređenje. Ova generalna skupština još jednom je potvrdila važnost aktivnog učešća mladih u kreiranju obrazovnih politika i jačanju srednjoškolskog aktivizma u Crnoj Gori“, naglasili su iz Unije.

Na Skupštini je izabrano i novo rukovodstvo Unije

srednjoškolaca, i to na dvogodišnji mandat.

Novi rukovodioci su:

Dušan Brajović (predsjednik upravnog odbora); **Maša Milićević** (predsjednica skupštine); **David Joković** (član upravnog odbora); **Miljana Stanković** (članica upravnog odbora); **Lana Radović** (članica upravnog odbora); **Viktorija Milić** (članica upravnog odbora); **Jovan Bojović** (član nadzornog odbora); **Lana Lješćević** (članica nadzornog odbora); **Vladimir Perazić** (član nadzornog odbora).

„Novoizabranim članovima rukovodstva želimo svu sreću u daljem radu“, poručili su iz Unije.

N. N.

U PODGORICI ODRŽAN 10. REKTORSKI FORUM JUGOISTOČNE EVROPE I ZAPADNOG BALKANA

BUDUĆNOST SE NE GRADI SAMA, UNIVERZITET MORA POKAZATI SMJER

- Rektor UCG prof. dr Vladimir Božović poručio da je svijet u kome živimo odavno veoma zahtjevna scena, izazova je mnogo, ali je sigurno da se niko ne može sam, bez pomoći zajednice, izboriti sa onim što živimo, a posebno ne sa onim što slijedi
- Predsjednica Rektorskog foruma, rektorka Univerziteta u Rijeci prof. dr Snježana Prijić-Samaržija istakla je da broj članica te asocijacije kontinuirano raste i da danas obuhvata 34 univerziteta od Slovenije do Albanije i Grčke

U izazovnim društvenim okolnostima, transnacionalna saradnja i razvijanje evropske dimenzije visokog obrazovanja i nauke nikada nisu bili važniji, a podizanje zajedničkih institucijskih kapaciteta definitivno povećava šanse univerziteta na kojima postoje studenti koji u sebi već nose odgovore za svijet koji još nije nastao. To je poručeno na 10. Rektorskom forumu Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana, koji je zvanično otvoren u Podgorici u organizaciji Univerziteta Crne Gore (UCG) i Rektorskog foruma Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana.

Rektor UCG prof. dr **Vladimir Božović** poručio je da je svijet u kome živimo odavno veoma zahtjevna scena, „izazova je mnogo, ali je sigurno da se niko ne može sam, bez pomoći zajednice, izboriti sa onim što živimo, a posebno ne sa onim što slijedi.“

„Na svakom univerzitetu u našem regionu sjede mladi koji imaju pravo na budućnost. A mi smo ti koji treba da stvorimo uslove da ta budućnost bude barem malo pravednija, pametnija i manje birokratska nego što je bila naša prošlost. U vremenu sve većeg usitnjavanja, kada se češće grade zidovi nego mostovi, ovakvi susreti su mnogo važniji nego što izgledaju. Vrijeme u kojem živimo poziva na hrabrost, na saradnju,

na intelektualnu svježinu, da plivamo i grabimo naprijed, čak i kada struje teku protiv nas“, poruka je Božovića.

POSVEĆENI RJEŠAVANJU KLJUČNIH IZAZOVA

On je izrazio sigurnost da u svakoj zemlji, u svakoj učionici, amfiteatru, postoje studenti koji već nose u sebi odgovore za svijet koji još nije nastao.

„Naš zadatak nije da ih oblikujemo po mjeri postojećeg, nego da im pomognemo da to novo i bolje stvore. Da budemo, ako ništa drugo, dobri saputnici na njihovom putu. Ovaj forum je i

prilika da se zapitamo šta znači biti univerzitet u 21. vijeku. Jesmo li mi i dalje izvor svjetlosti, ili se samo trudimo da ne zaostanemo za tuđim sjajem? Jesmo li mjesto kritičkog mišljenja, ili smo pristali na tišinu u ime ‘projekata’ i ‘performansi’?“, upitao je Božović.

Predsjednica Rektorskog foruma rektorka Univerziteta u Rijeci prof. dr **Snježana Prijić-Samaržija** istakla je da broj članica te asocijacije kontinuirano raste i da danas obuhvata 34 univerziteta od Slovenije do Albanije i Grčke.

„Rektorski forum Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana posvećen je rješavanju ključnih izazova za univerzitete, razvoju evropske politike u visokom obrazovanju i istraživanju unutar regiona, razmjeni dobrih praksi, pripremi zajedničkih projekata, podsticanju razmjene zaposlenih i studenata, a prije svega je posvećen našem uzajamnom osnaživanju, rastu i podsticanju kritičkog mišljenja, kako bismo se bolje i učinkovitije suočavali sa izazovima nemirnog vremena“, rekla je Prijić-Samaržija.

Temeljna misija Rektorskog foruma je da, kako je istakla, bude glas univerziteta Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana, koji mogu snažnije i glasnije zagovarati interese na evropskom prostoru visokog obrazovanja, evropskom prostoru istraživanja, ali i ukupno na evropskom i globalnom nivou.

„U izazovnim društvenim okolnostima obilježenim geopolitičkim tenzijama i nepredvidivim posljedicama tehnološkog razvoja, izazovi za naša sveučilišta postaju sve veći zbog čega

je potrebno ozbiljno promišljati našu novu ulogu ne samo u našim nacionalnim i regionalnim zajednicama, već u evropskim i globalnim“, kazala je Prijić-Samaržija.

EVROPSKOM DIPLOMOM DO KVALITETNIJEG OBRAZOVANJA

Prema njenim riječima, izvjesno je da transnacionalna saradnja i razvijanje evropske dimenzije visokog obrazovanja i nauke nikada nisu bili važniji.

„Zbog našeg ogromnog kolektivnog znanja i kolektivne mudrosti imamo dužnost djelovati, kao što je davno upozorio sve naučnike slavni Albert Ajnštajn“, riječi su Prijić-Samaržije.

Naglasila je da podizanje zajedničkih institucijskih kapaciteta definitivno povećava šanse svakog univerziteta.

Generalni sekretar Rektorskog foruma sa Univerziteta u Ljubljani prof. dr **Ivan Svetlik** istakao je da je jedno od najvažnijih pitanja kvalitet visokog obrazovanja.

„Ako nemamo kvalitet veoma teško konkuriramo u domaćoj okolini i na međunarodnom nivou. Zato je pitanje kako da to ostvarimo na najbolji mogući način?! Tema koja dopunjava pitanje kvaliteta je pitanje evropske diplome, jer evropska diploma može donijeti standardizaciju obrazovanja. To može bitno doprinijeti poboljšanju kvaliteta obrazovanja“, rekao je Svetlik.

Naglasio je da će tokom trajanja Rektorskog foruma Jugoistočne Evrope i Zapadnog Balkana biti riječi o novim i tekućim projektima koji su interesantni za sve univerzitete.

„Tu ćete moći vidjeti gdje može da se uključi vaš univerzitet, bilo da neke aktivnosti već postoje ili se pojavljuju kao nove“, rekao je Svetlik.

Na skupu su učestvovali rektori, predstavnici evropskih univerziteta, agencija za osiguranje kvaliteta i visoki zvaničnici Evropske unije i zemalja regiona. Forum je bio posvećen ključnim temama za razvoj visokog obrazovanja, uključujući ulogu evropske diplome, osiguranje kvaliteta na evropskom i nacionalnom nivou, učešće univerziteta u procesu pristupanja EU, te jačanje saradnje kroz evropske univerzitetske alijanse.

O. Đ.

PREDSTAVLJANJE DOBRIH PRAKSI

Drugi dan događaja obilježen je Ulysseus međunarodnom konferencijom umrežavanja, na kojoj je osim Božovića i Prijić-Samaržić, govorio predsjednik Univerziteta Azurna obala iz Nice **Žanik Brisvalter** (Jeanick Brisswalter).

U okviru konferencije, kroz dvije sesije predstavljene su dobre prakse evropskih univerzitetskih alijansi: ULYSSEUS, YUFE, CIRCLE-U, ACE2EU, ACROSS, SUNRISE, EUPeace, kao i njihova uloga u modernizaciji obrazovanja i izgradnji kapaciteta univerziteta Zapadnog Balkana. Završna sesija bila je posvećena debati o ulozi univerziteta u procesu evropskih integracija u okviru koje su učestvovali potpredsjednik Vlade Crne Gore **Filip Ivanović** i ambasador EU u Crnoj Gori **Johan Satler** (Johann Sattler).

Potpredsjednik Ivanović je u okviru debate na panelu „Uloga univerziteta u procesu pristupanja EU“ istakao izuzetan značaj univerziteta u društvenim procesima, ali i u procesu evropske integracije. On je naglasio da je obrazovanje i ekspertiza koju pružaju univerziteti od esencijalnog značaja, jer se na njima obrazuju stručnjaci koji će voditi proces pristupanja Evropskoj uniji.

Moderator je biti prof. dr **Ivan Svetlik** sa Univerziteta u Ljubljani.

Podsjećamo, UCG je punopravni član evropskog Univerziteta Uliseus (Ulysseus), mreže evropskih univerziteta, kao jedini univerzitet koji dolazi iz zemlje koja nije članica EU. Mrežu predvodi Univerzitet u Sevilji, a pored UCG, čine je Univerzitet u Đenovi (Italija), Univerzitet Azurna obala (Francuska), Tehnički univerzitet u Košicama (Slovačka), MCI preduzetnička školom (Austrija) i Univerzitet primjenjenih nauka Haaga-Helia (Finska).

PRVE DAME CRNE GORE I HRVATSKE POSJETILE
MEDICINSKI FAKULTET U PODGORICI

SANJA MUSIĆ-MILANOVIĆ ODRŽALA PREDAVANJE O GOJAZNOSTI

• Dekan Medicinskog fakulteta u Podgorici prof. dr Miodrag Radunović uručio gošći sertifikat o održanom predavanju po pozivu

Medicinski fakultet Univerziteta Crne Gore (UCG) ugostio je prvu damu Republike Hrvatske prof. dr **Sanju Musić-Milanović** i prvu damu Crne Gore **Milenu Milatović**, saopšteno je iz te visokoobrazovne ustanove.

Tom prilikom organizovan je svečani prijem, kojem su prisustvovali dekan Medicinskog fakulteta prof. dr **Miodrag Radunović**, prodekanica za nastavu prof. dr **Aleksandra Vuk-sanović-Božarić**, prodekanica za nauku prof. dr **Aneta Boško-vić**, te prodekanica za međunarodnu saradnju prof. dr **Nataša Popović**.

Epidemiolog Musić-Milano-vić, sa Medicinskog fakulteta

FOTO: UCG

Sveučilišta u Zagrebu, održala je stručno predavanje na temu „Program promovisanja zdravlja „Živjeti zdravo““.

Predavanje je izazvalo veliko interesovanje prisutnih, a poseban akcenat stavljen je na promociju zdravih stilova života i prevenciju gojaznosti

kao jednog od ključnih izazova savremenog društva.

Dekan Medicinskog fakulteta u Podgorici prof. dr **Miodrag Radunović** uručio je prof. dr Sanji Musić-Milanović sertifikat o održanom predavanju po pozivu, navodi se u saopštenju.

O. Đ.

STUDENTSKI PARLAMENT DODJELJUJE STIPENDIJE U OKVIRU
PROJEKTA „STUDENTSKA SOLIDARNOST“

FINANSIJSKA POTPORA ZA NAJBOLJE VISOKOŠKOLCE

• Konkurs se realizuje sa ciljem da pomogne studentima koji se nalaze u nepovoljnom socijalnom i materijalnom položaju, a koji su tokom studija postigli dobre rezultate u učenju, te humanitarnom, građanskom ili sportskom aktivizmu

Studentski parlament Univerziteta Crne Gore (UCG) raspisao je konkurs za dodjelu stipendija studentima državnog univerziteta u okviru projekta „Studentska solidarnost“ za studijsku 2024/2025. godinu.

„Studentska solidarnost“ realizuje se sa ciljem da pomogne studentima koji se nalaze u nepovoljnom socijalnom i materijalnom položaju, a koji su tokom studija postigli zavidne rezultate u učenju, te humanitarnom, građanskom ili sportskom aktivizmu. Studentski parlament UCG je ovaj projekat pokrenuo 2020. godine, u sklopu obilježavanja Međunarodnog dana studenata, promišljajući o negativnim efektima pandemije COVID-19 na ekonomski položaj studenata i studentski standard. Skupština SPUCC u 2023. godini donijela je odluku da se pojedinačni iznos stipendije „Studentska solidarnost“ poveća sa 200 na 400 eura, uzimajući u obzir karakter stipendije, ali i rastuće troškove života

prouzrokovane inflacijom i drugim faktorima.

„Kroz projekat „Studentska solidarnost“, kao društveno odgovorna organizacija, ukazujemo na značaj solidarnosti, podrške i kolektivne odgovornosti“, saopštili su iz SPUCC.

Konkursom se dodjeljuje 15 stipendija, i to: po šest za studente društvenih i prirodnih nauka i tri stipendije za studente sa organizacionih jedinica iz oblasti umjetnosti. Stipendija se isplaćuje u dvije jednake rate.

O. Đ.

OBILJEŽAVANJE 135 GODINA ARHEOLOŠ-KIH
ISTRAŽIVANJA DUKLJE

USPOSTAVLJENA SARADNJA UNIVERZITETA CRNE GORE I MUZEJA I GALERIJA PODGORICE

• Memorandum o saradnji potpisali rektor UCG prof. dr Vladimir Božović i direktorica Muzeja i galerija Ivana Čupić, sa ciljem uspostavljanja partnerstva i organizovanja međunarodne konferencije

Univerzitet Crne Gore (UCG) i Javna ustanova Muzeji i galerije Podgorice organizovaće zajednički naučno-kulturni događaj povodom obilježavanja 135 godina od prvih arheoloških istraživanja antičke Duklje – jednog od najznačajnijih lokaliteta kulturne baštine u Crnoj Gori. Tim povodom, Memorandum o saradnji potpisali su rektor UCG prof. dr **Vladimir Božović** i direktorica Muzeja i galerija **Ivana Čupić**, sa ciljem uspostavljanja partnerstva i organizovanja

značaja Duklje u savremenom naučnom i društvenom kontekstu.

„Duklja nije samo lokalitet od arheološkog značaja, već i dio šireg kulturno-civilizacijskog nasljeđa. Vjerujem da ovakvi događaji doprinose ne samo razumijevanju prošlosti već i otvaranju novih tokova istraživanja, povezivanju različitih oblasti i afirmaciji akademske izvrsnosti na Univerzitetu“, izjavio je Božović.

„Zadovoljstvo nam je što ovu saradnju formalizuje-

FOTO: UCG

međunarodne konferencije.

Konferencija će nositi naziv „DOKLEJA – Dioklecijanovo porijeklo, kulturno nasljeđe i ekonomski napredak“, a biće realizovana u okviru Festivala umjetnosti, nauke i kulture Univerziteta Crne Gore (FUNK). Planirano je da se događaj održi do kraja 2025. godine, na UCG. Konferencija će okupiti istaknute domaće i međunarodne stručnjake iz oblasti arheologije, istorije, kulturne baštine i srodnih disciplina, s ciljem afirmacije

mo upravo povodom jubileja Duklje. Konferencija će biti prilika da se dodatno istakne značaj ovog izuzetnog lokaliteta, ali i da se otvore nova pitanja o njegovoj ulozi u savremenom kontekstu“, istakla je Čupić.

Podsjećamo, FUNK je osmišljen kao multidisciplinarna platforma koja promovise umjetničku i naučnu produkciju studenata i akademskog osoblja, uz učešće renomiranih regionalnih i međunarodnih imena.

O. Đ.

MINISTARSTVO PROSVJETE, NAUKE I INOVACIJA

NAGRAĐENI NAJUSPJEŠNIJI NAUČNICI

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović** uručila je na svečanosti u Vili Gorica nagrade najuspješnijim naučnicima doc. dr **Aleksandri Klisić** i prof. dr **Aleksandri Martinović**, najuspješnijem mladom naučniku do 30 godina života dr **Luki Martinoviću** i pronalazaču – inovatoru za najuspješniji pronalazak dr **Trifunu Saviću**.

Specijalno priznanje za značajan doprinos promociji nauke među mladima dodijeljeno je doktorandu na Elektrotehničkom fakultetu (ETF) Univerziteta Crne Gore (UCG) mr **Ivanu Martinoviću**.

„Dragi laureati, neka vam ova nagrada bude podsjetnik da je ono što radite važno. Da vaše ideje danas, oblikuju naš svijet sutra. Ova priznanja nisu samo simbol vašeg uspjeha, već i potvrda da naša zemlja ima potencijal da bude prepoznata kao zemlja znanja, istraživanja i tehnološkog napretka. Zahvaljujući vama, Crna Gora jača svoju poziciju

FOTO: MPNI

na naučnoj i inovacionoj mapi Evrope i svijeta. Neka vas i u budućnosti vodi ista strast, ista znatiželja i ista hrabrost koja vas je dovela ovdje“, poručila je ministarka Jakšić-Stojanović.

Ona je naglasila da će Ministarstvo prosvjete, nauke i inovacija nastaviti da ulaže u razvoj naučnoistraživačke i inovativne djelatnosti, stvarajući podsticajno okruženje za naše naučnike, istraživače i inovatore jer to predstavlja najbolju investiciju u budućnost naše zemlje i u naše mlade ljude.

Najuspješnijim naučnicama

pripale su nagrade u iznosu po 3.000 eura, najupješnijem mladom naučniku 2.000 eura, dok je najuspješnijem pronalazaču – inovatoru, uručena nagrada od 3.000 eura.

Na svečanosti su predstavljani i video sadržaji u kojima su dobitnici predstavili ključne rezultate svog istraživanja.

Svečanosti su prisustvovali predstavnici sudske, zakonodavne i izvršne vlasti, diplomatskog kora, akademske, naučnoistraživačke i inovativne zajednice, predstavnici nevladinih organizacija i medija.

O. Đ.

ISTRAŽIVANJE UNIVERZITETA CRNE GORE, KRAGUJEVCA I PRIŠTINE KAKO IGRE MOGU SMANJITI STRAH OD ZUBARA

Zvuk stomatoloških instrumenata, neprijatna iskustva iz prošlosti i osjećaj gubitka kontrole – sve to može učiniti i najjednostavniji odlazak kod stomatologa stresnim. Strah od stomatoloških zahvata pogađa mnoge pacijente, posebno djecu, otežavajući ne samo njima, već i stomatolozima da obave tretman na što bezbolniji i efikasniji način. Osim lijekova za smirenje i metoda poput sedacije (blage anestezije koja opušta pacijenta, ali ga ne uspavljuje potpuno), sve više se koristi virtualna realnost. Ova tehnologija pomaže pacijentima da se osjećaju kao da su negdje drugdje – u prijetnom, digitalnom okruženju umjesto u stomatološkoj ordinaciji.

Posebno zanimljiv pristup je gejmfikacija – uključivanje igara, izazova i nagrada kako bi se pacijentima odvuksa pažnja od stomatološke procedure i smanjio stres. Istraživanje koje su sprovedli Univerzitet Crne Gore, Univerzitet u Kragujevcu i Univerzitet u Prištini bavilo se upravo ovim fenomenom, u saradnji sa dvije stomatološke klinike u Srbiji.

U studiji je učestvovalo 56 djece mlađe od 10 godina, kojima su zbog molarno-incizalne hipomineralizacije (MIH), četvrtog stepena, uklanjani donji prvi kutnjaci (molari). Iz studije su isključeni pacijenti sa sistemskim bolestima, posebnim potrebama, epilepsijom, vrtoglavicama

ili klaustrofobijom. Istraživanje je odobrio Etički komitet Fakulteta medicinskih nauka Univerziteta u Kragujevcu.

U studiji se, uz ostalo, navodi da je upotreba virtualne realnosti značajno smanjila bol tokom primjene anestezije i tokom vađenja zuba.

Razlike u polu nisu uticale na bol ili srčanu frekvenciju. Međutim, mlađi pacijenti su osjetili jači bol tokom anestezije, bez obzira na to da li su koristili virtualnu realnost. Zanimljivo je da je ta veza bila izraženija u grupi virtualne realnosti, dok kod tradicionalnog postupka nije bila statistički značajna. Više od 65% pacijenata reklo je da im je virtualna realnost pomogla da se manje plaše anestezije i vađenja zuba, a 75% je izjavilo da im je skrenuo misli sa procedure. Više od 90% nije osjetilo nelagodnost tokom korišćenja virtualne realnosti, dok je 80% uživalo u iskustvu i vjeruje da bi taj metod mogao pomoći i u drugim stomatološkim zahvatima.

Ovaj rad, koji je odabran iz liste naučnih radova UCG, objavljen je u časopisu Journal of Clinical Pediatric Dentistry, a autori su: **Raša Mladenović** (Univerzitet u Kragujevcu), **Mirko Mikić** (Univerzitet Crne Gore), kao i **Zoran Arsić**, **Ivana Stošović Kalezić** i **Filip Đorđević** sa Univerziteta u Prištini.

Izvor UCG

PRIJEM ZA SNEŽANU DRAGIĆEVIĆ I SNEŽANU VUKSANOVIĆ U ČAST PRONALASKA NOVE VRSTE BILJKE

PETROLAMIUM CRNOJEVICI– –REVOLUCIONARNO SAZNANJE KOJE INSPIRIŠE

• „Ovo otkriće nije samo naučni doprinos već i podsjetnik na bogatstvo prirode koje nas okružuje i važnost zajedničkog djelovanja u njegovom očuvanju“, rekla je ministarka Jakšić-Stojanović

Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija (MPNI) priređen je prijem za **Snežanu Dragićević** iz Eko centra CANU i **Snežanu Vuksanović** iz Prirodnačkog muzeja Crne Gore povodom pronalaska biljke *Petrolamium crnojevic* na području Štitara u okolini Cetinja. Crna Gora se nakon gotovo dva vijeka može pohvaliti otkrićem nove biljke koje nema nigdje drugo na planeti. Susret u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija, kojem su prisustvovali i predstavnici kompanije „One“, bio je prilika da se iskaže zahvalnost za

regulatornih i korporativnih poslova kompanije „One“ **Srdan Šišić** istakao je da sa svojim vrijednostima okrenutim planeti, prvi crnogorski telekomunikacioni operator i ovu priliku koristi da iskaže uvjerenje da su inovacije temelj napretka, bilo da dolaze iz svijeta tehnologije ili iz prirodnih nauka.

„Ovo otkriće potvrđuje bogatstvo biodiverziteta Crne Gore, a vaša strast, posvećenost i istraživački duh primjer su kako znanje i upornost mogu donijeti revolucionarna saznanja koja nas sve inspirišu.

FOTO: MPNI

trud i znanje koji su doprinijeli ovom otkriću.

Ministarka prosvjete, nauke i inovacija prof. dr **Andela Jakšić-Stojanović** istakla je njegov značaj za naučnu zajednicu i biodiverzitet Crne Gore. Pohvalivši predan rad crnogorskog tima, ona je izrazila ponos što se ovakvi uspjesi rađaju iz domaće stručnosti i istraživačkog entuzijazma.

„Ovo otkriće nije samo naučni doprinos već i podsjetnik na bogatstvo prirode koje nas okružuje i važnost zajedničkog djelovanja u njegovom očuvanju. Crna Gora nastavlja da bude prostor inspiracije i naučnih dostignuća, zahvaljujući stručnjacima čiji rad ostavlja neizbrisiv trag“, istakla je Jakšić-Stojanović.

Izvršni direktor pravnih,

U svijetu koji se brzo mijenja, važno je njegovati radoznalost i podržavati sve one koji svojim radom pomjeraju granice mogućeg“, rekao je Šišić.

U znak zahvalnosti i priznanja, istraživačima su uručeni simbolični pokloni, među kojima su i prvi suveniri s motivom otkrivene biljke, koje je za ovu priliku izradila crnogorska kompanija 3D Soba.

„Hvala vam što svojim radom dokazujete koliko su znanje, istraživanje i inovacije važni za budućnost Crne Gore“, poruka je koju su pronalazačima biljke, nazvane u čast crnogorskog vladara Ivana Crnojevića i možda jednog od budućih botaničkih simbola naše zemlje, uputili ministarka Jakšić-Stojanović i izvršni direktor Šišić.

O. Đ.

POLA VIJEKA ČASOPISA „VASPITANJE I OBRAZOVANJE“

JUBILEJ VRIJEDAN PAŽNJE

• Predstavljanje u Beranama jedna u nizu aktivnosti povodom obilježavanja tri decenije rada Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva

Povodom 50 godina postojanja časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“ i 30 godina rada Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, u Beranama, u Gimnaziji „Panto Mališić“, 18. marta održana je prezentacija te stručne publikacije.

U ime Škole – domaćina, zvanice i goste, direktore škola, prosvjetne radnike i učenike sa sjevera Crne Gore pozdravio je direktor beranske gimnazije **Dragan Bubanja**, koji je podsjetio na činjenicu da se ovaj događaj odvija u školi koja baštini tradiciju dugu 110 godina, a pod krovom ove obrazovne institucije dešavale su se i organizovale brojne druge značajne naučne, kulturne i sportske manifestacije.

Prisutnim gostima, autorima radova i saradnicima obratila se direktorica Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva mr **Aleksandra Hajduković** koja je naglasila da posebno mjesto u produkciji Zavoda pripada časopisu „Vaspitanje i obrazovanje“, koji kontinuirano izlazi od 1975. godine. Pokrenuo ga je tadašnji Republički zavod za unapređivanje školstva, a od 2010. godine izdavač je Zavod za udžbenike i nastavna sredstva. Ovaj časopis je od samog osnivanja imao status vodećeg časopisa iz oblasti pedagoške teorije i prakse u Crnoj Gori.

Odgovorna urednica „Vaspitanja i obrazovanja“ **Ana Bojović**, koja je ujedno bila i moderator ove prezentacije, podsjetila je da ovaj časopis nastavlja koracima koje su ucrtili njegovi prethodnici.

„U našem adresaru za distribuciju časopisa nalaze se sve institucije koje se bave obrazovanjem, od vrtića do fakulteta, svi oni koji treba da budu informisani o inovacijama u obrazovanju. Sa časopisom su tokom pola vijeka postojanja sarađivali naučni radnici i autori sa prostora Srbije, Hrvatske, Bosne i Hercegovine, iz Crne Gore. Uvijek smo jedni drugima nudili ono što znamo i raširenih ruku prihvatili inovacije koje mogu mnogo pomoći

našim kolegama u praktičnom radu. Svi smo svjedoci da knjiga danas kao medij gubi na svojoj vrijednosti, jer učenici sve češće mogu naći veliki broj prepričanih i analiziranih književnih djela. I zato, ovaj jedini časopis za pedagošku teoriju i praksu publikuje radove koji mnogo mogu pomoći prosvjetnim radnicima u radu i kvalitetnoj organizaciji časa“, naglasila je Ana Bojović.

BOGATA TRADICIJA

Radovan Damjanović je bio glavni urednik časopisa u periodu od 2007. do 2015. godine i odgovorni urednik od 2015. do 2020. godine, dakle čovjek koji je punih 13 godina radio na njegovom očuvanju i napredovanju. Od 2020. godine je član redakcije koju nesebično podržava svojim znanjem i iskustvom, pa je i njegova besjeda o istorijatu, tradiciji i razvoju ove publikacije bila od posebnog značaja. On je podsjetio goste u sali, među kojima je bio i jedan broj autora – saradnika ovog časopisa, na godinu njegovog osnivanja 1975. kada je „Vaspitanje i obrazovanje“ u stvari zamijenilo jednu publikaciju – Bilten Republičkog zavoda za unapređenje obrazovanja Crne Gore, a koji je izlazio u periodu od 1961. do 1975. godine. Bilten više nije mogao zadovoljiti

potrebe prosvjetne javnosti, jer se ukazala potreba za objavljivanjem stručnih i naučnih radova. U tom periodu su se inače i u Crnoj Gori i u bivšoj Jugoslaviji, kaže Damjanović, dešavale krupne promjene u svim sferama života i rada, a naročito u sferi vaspitanja i obrazovanja.

Časopis „Vaspitanje i obrazovanje“ tokom pola vijeka

UPUĆEN POZIV NOVIM, BUDUĆIM SARADNICIMA

Da bi podstakli mlađe stvaraoce i prosvjetne radnike, Damjanović im je sa ovog događaja uputio poziv da se aktivnije uključe u ovaj stvaralački proces i da pišu stručne i naučne radove. Ovaj časopis je vrednovan i cijenjen i kroz kontinuiranu saradnju sa autorima iz inostranstva. Crnogorskom obrazovnom sistemu bi bilo važno da što više mladih istraživača i stvaralaca objavljuje svoje radove u „Vaspitanju i obrazovanju“, dakle, treba vrednovati ono što imamo, upravo zbog toga što je tokom čitavog perioda svoga postojanja ovaj časopis po kvalitetu objavljenih radova stajao rame uz rame, ravnopravno sa svim srodnim publikacijama sa prostora bivše zajedničke države.

svog postojanja njegovao je iz oblasti sociologije, pedagogije, psihologije i svih drugih aspekata obrazovanja teme bitne za rani uzrast djece, razvoj porodice, školskog, vanškolskog, visokoškolskog i cjeloživotnog učenja. I zato je on kontinuirano ispunjavao svoju obavezu. Sa časopisom je do danas sarađivalo preko 300 autora raznih priloga, naučnih i stručnih radova. Riječ je o čitavoj plejadi ljudi iz svih krajeva bivše Jugoslavije, a najviše iz Crne Gore. Napisano je i objavljeno preko 4.000 priloga, a te radove je recenziralo preko 60 recenzentata koji su uglavnom bili naučni radnici. Prvi urednik ove publikacije bio je dr Radivoje Šuković, a u znak poštovanja prema preminulim urednicima časopisa, Damjanović je pomenio samo imena onih koji danas nijesu više sa nama: Stevan Kostić, Miloš Starovlah, Natalija Sokolović, Krsto Leković i Pavle Gazivoda.

O ovom informatoru pedagoške prakse, u kom se mogu pročitati naučni, istraživački, pregledni članci i drugi radovi iz istorijata školstva, govorio je i prof. dr **Draško Došljak**, vanredni profesor na Filološkom fakultetu u Nikšiću, inače autor brojnih radova iz oblasti obrazovanja.

„Istorija nam pokazuje da su naučni časopisi nastali iz

potrebe naučnika da komuniciraju između sebe i sa ostalim zainteresovanim za naučna istraživanja. Ako pogledamo istoriju časopisa u zemlji i svijetu, vidjećemo da je ta potreba narasla u XVII vijeku, pa je prvi naučni časopis na tlu Evrope nastao u Francuskoj 5. januara 1665. godine – Žurnal naučnika, štampan na dvanaest strana. On sa malim prekidima izlazi i danas i time šalje dobru poruku da naučni časopisi imaju svoj kvalitetan život“, kazao je on.

RELEVANTNA PUBLIKACIJA

Dr Došljak je rekao da časopis „Vaspitanje i obrazovanje“ takođe zauzima značajno mjesto među naučnim časopisima, između ostalog i zato što je vršnjak Univerziteta Crne Gore. Uzrastanje naučnih i obrazovnih institucija u Crnoj Gori je i stvorilo potrebu za objavljivanjem ovakve publikacije. U podnaslovu ovog časopisa stoji da je on namijenjen pedagoškoj teoriji i praksi, što sužava prostor ostalim naukama. Međutim, danas se ne možemo baviti naukom, ukoliko ne poznajemo dobro pedagošku misao, teoriju i metodologiju. Nema nauke bez metodologije. Zato je ovaj časopis danas

Nastavak sa prethodne strane

relevantna publikacija koja predstavlja osnovu za sticanje znanja ne samo studenata, nego i svih onih koji žele da se bave naukom.

Došljak smatra da za studente ovaj časopis ima veliku važnost, jer iz njega mogu sticati nova znanja iz objavljenih eseja, pregleda, prikaza, članaka. Oni mogu izoštriti svoje kritičko sagledavanje kroz iščitavanje radova koji se mogu pronaći među koricama „Vaspitanja i obrazovanja“. Naučni radovi objavljeni u ovom časopisu i jesu baza za ono što su studentski seminarski, diplomski, magistarski i doktorski radovi. Prostim analizom bibliografskih jedinica iz brojnih studentskih radova može se uvidjeti da se često kao izvori navode radovi objavljeni u

„Vaspitanju i obrazovanju“. Ali, ovaj časopis nije važan samo za studente, nego i za širu akademsku zajednicu. Dokaz za to je činjenica da gotovo da nema značajnijeg naučnika sa Univerziteta Crne Gore, a da nije bio saradnik „Vaspitanja“ i da u njemu nije objavio neki svoj rad.

„Ovo je dobra poruka koju sa događaja u Beranama upućujemo mladim naučnicima, ali i studentima, jer i oni imaju mogućnost da kroz timski rad zajedno sa svojim mentorom objave dio svojih istraživanja i projekata u 'Vaspitanju i obrazovanju'. Ovakva saradnja može uticati na budući profesionalni razvoj studenata. Na ovaj način oni postaju konkurentniji na tržištu, obogaćuju svoje bibliografske jedinice, ali i sopstveni CV“, naglasio je na kraju svog obraćanja dr Došljak.

KLJUČNA TAČKA SUSRETA TEORIJE I PRAKSE

Jedan od bivših rukovodilaca eminentne beranske Gimnazije, mr **Sreten Lutovac**, psiholog, recenzent i autor radova objavljenih u ovom časopisu, govorio je o „Vaspitanju i obrazovanju“ kao o simbolu intelektualnog razvoja i pedagoške dinamike Crne Gore.

„Tokom pet decenija postojanja, časopis je karakterisalo bogatstvo sadržaja, a imajući u vidu da su autori bili intelektualci iz različitih oblasti i različitog nivoa obrazovanja, jasno je kakav je intelektualni potencijal u tekstovima i na njegovim stranicama. Ovaj časopis je

tokom decenija postao ključna tačka susreta teorije i prakse, mjesto na kom se spajaju naučnoistraživački radovi i svakodnevna nastavnička praksa. Publikacija je omogućila da se čuje glas akademskih radnika, istraživača i praktičara. U skladu sa vremenom u kom je nastao, časopis je pratio razvoj obrazovanja u Crnoj Gori i šire, a postao je i važno mjesto za aktuelnosti i inovacije u oblasti obrazovanja. Upravo zbog toga, uloga ovog časopisa u pedagoškoj praksi je neprocjenljiva. Kroz njegove stranice prosvjetni radnici su se upoznivali sa novim pristupima, metodama i istraživanjima koja su bila ključna za unapređenje vaspitno-obrazovnog procesa. Danas, nakon pet decenija, sve ono što je časopis zabilježio u svom dugom trajanju i dalje je relevantno, zato što se ugrađuje u temelje koji bitno usmjeravaju budući razvoj i napredak obrazovanja. Prošlost nam uvijek u značajnoj mjeri opredjeljuje budućnost. Iako živimo u vremenu u kom digitalna tehnologija sve više preuzima primat, štampana riječ i dalje ima nezamjenljivu vrijednost. Štampani časopis i dalje ima istu onu težinu koju je imao nakon objavljivanja prvog broja. To je snaga stručnog teksta, dubina, analiza, argumentacija. Ali, ipak, časopis ide i u korak sa vremenom, pa su tako širem krugu korisnika putem interneta dostupni svi njegovi sadržaji u digitalnom formatu“, kazao je mr Lutovac.

Poruka sa ove prezentacije, koju su svi govornici zajedno uputili javnosti, je da časopis

„Vaspitanje i obrazovanje“ treba što više promovisati u profesionalnoj zajednici, jer nas on kao svjetionik u obrazovnom sistemu podsjeća na značaj štampanih izvora koji pružaju vrijedne intelektualne sadržaje, podstičući nas na razmišljanje i razvijanje sopstvene prakse. U časopis ubuduće treba uključiti što veći broj praktičnih iskustava, a niko bolje ne poznaje stvarne izazove i potrebe u obrazovanju od onih ljudi koji su dio obrazovnog sistema i koji svakodnevno rade u učionicama. Bilo bi dragocjeno što više čitati njihove stručne tekstove sa opisom konkretnih rješenja koja su primijenili kako bi unaprijedili proces obrazovanja. U ovakvim iskustvima može se pronaći inspiracija i smjernica za dalji razvoj. Treba težiti što većem broju kvalitetnih naučnih radova, jer samo oni mogu postaviti dobre osnove za definisanje strategija koje će u narednim godinama biti ključne za unapređenje našeg obrazovnog sistema. Samo na temelju činjeničnog stanja i jasno definisanih uzroka moguće je ostvariti pravi napredak. Promjene moraju biti utemeljene na stvarnim potrebama, pa će imati dugoročni uticaj na kvalitet našeg obrazovnog sistema.

Na kraju, povodom zlatnog jubileja, pola vijeka postojanja časopisa „Vaspitanje i obrazovanje“ i 30 godina rada ZUNS-a, direktorica Zavoda mr Aleksandra Hajduković uručila je donaciju u knjigama – vanudžbeničku literaturu Gimnaziji „Panto Mališić“ i Medicinskoj školi „Branko Zogović“.

Nataša Lučić

PROMOVISANA DIGITALNA IZDANJA ZAVODA ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA – PODGORICA

DOPUNA ŠTAMPANIM UDŽBENICIMA U CILJU OSAVREMENJAVANJA NASTAVE

• Ovi sadržaji omogućavaju interaktivno i dinamičnije učenje, podstiču kritičko mišljenje i prilagođavaju se individualnim potrebama đaka

Zavod za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica (ZUNS) predstavio je edukativne digitalne sadržaje iz svoje produkcije u sali Rektorata Univerziteta Crne Gore (UCG). Proces digitalizacije obrazovnih sadržaja kao dopune štampanim udžbenicima je, pored nekoliko drugih projekata, dio programa obilježavanja jubileja 30 godina postojanja ZUNS-a.

Prisutnim gostima obratio se državni sekretar u Ministarstvu prosvjete, nauke i inovacija (MPNI) **Dragan Marković**: „U vremenu brzih tehnoloških promjena, digitalizacija obrazovanja nije više pitanje izbora, već nužnost. Naša odgovornost je da osiguramo da sva djeca u Crnoj Gori imaju pristup kvalitetnim, inovativnim i prilagođenim nastavnim materijalima. Digitalni sadržaji koje danas predstavljamo doprinose upravo tome, omogućavaju interaktivno i dinamičnije učenje, podstiču kritičko mišljenje i prilagođavaju se individualnim potrebama đaka.“

On je naglasio i da MPNI ostaje posvećeno podršci nastavnicima u korišćenju savremenih tehnologija u nastavi, jer upravo oni svojim znanjem, stručnošću i entuzijazmom oblikuju nove generacije.

„Svjesni smo izazova koje donosi ovaj proces, ali isto tako znamo da je ulaganje u digitalne resurse ulaganje u

budućnost naše djece“, poručio je Marković.

„Zahvaljujem Zavodu za udžbenike i nastavna sredstva na partnerstvu i kontinuiranom radu na razvoju nastavnih materijala koji prate svjetske standarde. Takođe zahvaljujem svim nastavnicima, stručnjacima i inoatorima koji daju doprinos ovom procesu. Siguran sam da će ovi digitalni sadržaji donijeti novu dimenziju učenju i omogućiti našim učenicima da se bolje pripreme za budućnost. Nastavljamo sa vizijom obrazovanja koje ne samo da prenosi znanje, već i inspiriše i osposobljava mlade ljude za uspjeh u savremenom svijetu“, naglasio je Marković.

OBUKA ZA UREDNIKE IZDANJA

Direktorica ZUNS-a mr **Aleksandra Hajduković** posebno se osvrnula na moderne tokove u izdavaštvu koje Zavod kontinuirano razvija posljednjih godina, a korak dalje na tom planu bio je upravo projekat digitalizacije edukativnih sadržaja kao dopune štampanim udžbenicima u cilju osavremenjavanja nastavnog procesa. „Odlučili smo, saglasno Strategiji digitalizacije obrazovanja, koju je donijelo naše Ministarstvo, da to budu sadržaji koji nisu usko vezani za udžbeničku literaturu. U tom dijelu, uradili smo sadržaje iz

domena elektronskih lektira, sajber bezbjednosti, kao i sadržaje namijenjene djeci sa posebnim obrazovnim potrebama. Digitalno su obrađene tri knjige iz produkcije Zavoda za udžbenike, a to su: 'Crvenkapa', 'Doživljaji mačka Toše' i 'Pinochio', ukazala je Hajduković.

Navedeni sadržaji dostupni su na sajtu Zavoda za udžbenike i na platformi MPNI „Digitalna škola“, dodala je ona i objasnila da će na ovom polju u Zavodu i u narednom periodu sprovesti intenzivne aktivnosti.

Kada je riječ o planovima, najavila je direktorica Zavoda, u toku je javni poziv za izradu digitalnih sadržaja na temu medijske pismenosti i prava djece.

U skladu sa reformom obrazovnog sistema, koju priprema MPNI, krenulo se sa obukom za

digitalizaciju obrazovnih sadržaja koji će biti dopuna štampanim udžbenicima. Nakon sprovedenog postupka javne nabavke, Zavod je zakupio platformu za digitalne obrazovne sadržaje od jednog od najvećih evropskih izdavača – njemačke firme Klett. U ovoj godini urednički tim Zavoda sa saradnicima, proći će proces obuke za rad na ovoj platformi, nakon toga će početi digitalizacija određenih udžbeničkih sadržaja.

Sve multimedijalne aplikacije o kojima je bilo riječi na prezentaciji u Rektoratu, ZUNS je realizovao u saradnji sa podgoričkom firmom Codelab, a u ovim projektima učestvovao je i veliki tim vrsnih programera, ilustratora, dizajnera, glumaca, lingvista, defektologa, dramaturga, inženjera zvuka i lektora.

NOVI NASTAVNI SADRŽAJI VEOMA POTREBNI

Vesna Obrenović, defektoložkinja, osvrnula se na važnost izrade digitalnih sadržaja koji će mnogo olakšati rad sa djecom sa posebnim potrebama.

„Kroz moje iskustvo i praksu pokazala se velika potreba za novim nastavnim sadržajima u radu sa decom sa teškoćama u razvoju. U svom poslu konstantno sam u komunikaciji sa nastavnicima iz redovnih škola, tako da znam da imaju

velikih problema da motivišu učenike sa teškoćama u razvoju i usmere njihovu pažnju. Samim tim, smatram da je izrada ovakvih digitalnih sadržaja od velike pomoći svima koji rade sa njima. U doba savremene digitalizacije društva, naravno da je i njima ovakav sadržaj dopadljiv i zanimljiv za rad, posebno ako imamo u vidu da deca sa teškoćama u razvoju najbolje usvajaju nastavno gradivo vizuelnim putem. Smatram da je ovo veliki pomak u njihovom obrazovanju“, objasnila je Obrenović.

Na prezentaciji su predstavljene digitalne lektire: „Pinochio“, „Doživljaji mačka Toše“ i „Crvenkapa“, potom nove edukativne igre na temu sajber bezbjednosti, koje će pomoći djeci, ali i starijima da prepoznaju potencijalne opasnosti na internetu i da nauče kako da pravilno reaguju kada se suoče sa njima.

Izvršni direktor firme Codelab **Aleksandar Dlabach**, pored ovih multimedijalnih aplikacija, govorio je uz prigodne animacije i o 180 aktivnosti za učenje slova cirilice i latinice, kao i o animaciji „Jezik, govor, glas“ koje će najmlađima olakšati prve korake u učenju jezika, a potom i o sajber bezbjednosti. „Edukativna igra 'Lovac: Kad prevare utihnu' druga je u trilogiji igara na temu sajber bezbjednosti kroz koje mladi, ali i stariji, mogu naučiti o prijetnjama koje ih svakodnevno vrebaju na internetu. Nakon igre 'Crvenkapa: Slučaj ukradene lozinke', junaci se suočavaju sa prijetnjom raznih vrsta onlajn prevara. Prva igra je na konferenciji game developera Raboot Develop, najvećoj tog tipa u Evropi, uvrštena među tri najbolje igre u kategoriji Visual Excellence, a nova igra je vizuelno još raskošnija od prve“, kazao je Dlabach.

Sva digitalna izdanja Zavoda su onlajn, što znači da se mogu koristiti sa svih pametnih uređaja: računara, telefona i tableta.

O. D.

U KNJIŽARI ZAVODA ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA

VEĆE ČITANJA LJUBAVNE POEZIJE RADOVANA ZOGOVIĆA

• Stihove iz zbirke „Povremeno zauvijek“ kazivali glumac Slobodan Marunović, zaposleni Zavoda za udžbenike, škola i drugih obrazovnih i medijskih ustanova

Povodom jubileja, 30 godina rada Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica (ZUNS), u centralnoj knjižari ovog izdavača priređeno je književno veče „Povremeno zauvijek – čitamo Zogovića“.

„Ovo veče zamišljeno je kao čitanje poezije Radova Zogovića sa akcentom na ljubavne pjesme koje je ovaj veliki pjesnik napisao u poznijim godinama i time svom književnom portretu dopisao stihove o ljubavi, neuslovljenoj kad je u njegovoj poeziji bila kćer Mirka, i pomalo nesigurnoj, ali snažnoj, kada je u toj poeziji bila žena“, kazala je **Jadranka Đerković**, urednica u ZUNS-u.

Ona je podsjetila da su ZUNS i CID objavili izabrana djela Radovana Zogovića (1907-1986), u tri luksuzno opremljene knjige. Priređivači **Pavle Goranović**, **Maja Malbaški** i **Tijana Rakočević** sabrali su najznačajnija prozna i poetska djela jednog od najvećih književnika jugoslovenskog socrealizma, kao i njegove oglede i studije. Poseban sloj u ovom izdanju, i najzanimljiviji, jesu

Zogovićeve „Prepiske s piscima“, a kao dodatak je štampan i intervju s autorovom kćerkom Mirkom, naslovljen kao „O nezaobilaznom, usputno“. Zavod za udžbenike je 2017. godine objavio još jednu knjigu Radovana Zogovića. Riječ je o dvojezičnom izdanju poeme „Došljaci-pjesme Ali Binaka“ (na crnogorskom i albanskom jeziku). Prevod na albanski jezik uradio je urednik u ZUNS-u **Dimitrov Popović**.

Mr **Irena Ivanović** iz Zavoda za školstvo je kazala da je Zogović duboko ukorijenjen u

crnogorsko tlo, predstavljen kao čuvar jezičkog i etičkog nasljeđa Crne Gore.

Obraćajući se učesnicima programa ona je istakla: „Pretpostavljam da ste poklonici Zogovićevo djela i u tom smislu sam sigurna da ste tumačili život i lik ove snažne i impozantne pjesničke ličnosti, kao nekoga ko je predstavljen kao visokomoralan, kao građanski osviješten, kao neustrašiv borac, koji je bio i ostao paradigma ljudskog i stvaralačkog dostojanstva.“

Prema riječima Ivanović,

Zogović u svojoj poeziji doživljava ljubav kao iscjeljenje, kao razgovor sa svijetom koji ga okružuje, kao povratak sebi i susret sa sopstvenom dušom. Ona smatra da njegova poezija „treba da nađe svoje mjesto u svim antologijskim presjecima, s obzirom na vrijednost koju ima i koju su prepoznali kritičari“.

Stihove iz zbirke „Povremeno zauvijek“ kazivali su glumac **Slobodan Marunović**, zaposleni Zavoda za udžbenike, škola i drugih obrazovnih i medijskih ustanova: **Dimitrov Popović**,

Irena Ivanović, **Miloš Lekić**, **Biljana Miranović**, **Maja Radunović**, **Radule Novović**, **Biljana Čulafić**, **Radiša Šćekić**, **Magdalena Jovanović**, **Marija Čelebić**, **Predrag Nikolić**, **Jadranka Đerković**, **Sandra Pajović** i **Branka Tomović**.

U muzičkom dijelu programa na flauti je svirala **Vanja Marković**, učenica Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“ iz Podgorice i **Srđa Kostić**, na gitari, profesor podgoričke Srednje stručne škole „Ivan Uskoković“.

O. Đ.

UNIVERZITET CRNE GORE I ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA POTPISALI MEMORANDUM O SARADNJI PODRŠKA U OBLASTIMA NAUKE, OBRAZOVANJA I KULTURE

• Dugoročni cilj ovog dokumenta je jačanje obrazovne i kulturne infrastrukture u Crnoj Gori, stvaranje novih mogućnosti za razvoj udžbeničke literature, ali i šira dostupnost naučnih radova i stručnih publikacija

Rektor Univerziteta Crne Gore (UCG) prof. dr **Vladimir Božović** i direktorka Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva (ZUNS) mr **Aleksandra Hajduković** potpisali su u Rektoratu Memorandum o saradnji, čiji je cilj uspostavljanje dublje međusobne poslovne saradnje u oblastima nauke, obrazovanja i kulture.

Ovim Memorandumom UCG i ZUNS žele da unaprijeđe zajedničke aktivnosti, razmjenjuju ekspertize, podrže razvoj obrazovnih resursa, te poboljšaju naučnu i kulturnu produkciju.

„Kroz razmjenu informacija, organizovanje stručnih foruma i pripremu zajedničkih izdanja, radićemo na razvoju i promociji nauke, obrazovanja i kulture. Pokretanjem inicijativa koje uključuju organizovanje stručnih i naučnih događaja doprinijećemo širenju novih saznanja, razmjeni ideja i unapređenju obrazovnih praksi“, istakao je rektor Božović.

„Dugoročni cilj ove saradnje je jačanje obrazovne i kulturne infrastrukture u Crnoj Gori, stvaranje novih mogućnosti za razvoj udžbeničke literature, ali i širu dostupnost naučnih radova i stručnih publikacija,

odnosno diseminaciju naučnih saznanja“, saopšteno je sa sastanka.

Direktorica Hajduković je kazala da je potpisivanje ovog Memoranduma prirodan nastavak višedecenijske saradnje dvije institucije, s obzirom na to da je većina profesora sa Univerziteta angažovana u Zavodu u svojstvu autora ili recenzenata udžbenika za osnovne i srednje škole. Posebno je istakla da je značajno što se ovaj Memorandum potpisuje u godini kada Zavod za udžbenike obilježava 30 godina postojanja.

Sastanku su prisustvovali

i **Marina Banović**, savjetnica rektora za ekonomska i finansijska pitanja, **Radule Novović**, glavni urednik u ZUNS-u

i **Lidija Lakić**, rukovodilac Komunikacijskog i PR centra UCG.

O. Đ.

PRVI U NIZU DOGAĐAJA POVODOM OBILJEŽAVANJA TRI DECENIJE RADA

ZAVOD ZA UDŽBENIKE OTVORIO VRATA UČENICIMA

• Goste prvo primila direktorica mr Aleksandra Hajduković

Povodom važnog jubileja Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, 30 godina postojanja, ova ustanova organizovala je događaj pod nazivom „Dan otvorenih vrata za učenike: kako nastaje udžbenik“.

Zavod su tom prilikom posjetila 32 učenika petog razreda podgoričke Osnovne škole „Oktoih“, predvođena učiteljima **Savom Kovačevićem** i **Slavicom Novovićem**. Tokom gotovo dvočasovnog obilaska službenih prostorija i razgovora sa zaposlenima, učenici su mogli saznati nešto više o redoslijedu postupaka koji vode finalnom proizvodu – udžbeniku kojim se koriste tokom svakodnevnog učenja.

Goste je prvo primila mr **Aleksandra Hajduković**, direktorica Zavoda. Ona je izrazila zadovoljstvo što ima priliku da ih ugosti, naglasivši da im ova ustanova stoji na raspolaganju za svaki vid interesovanja ili nedoumice.

„Zavod ove godine priprema niz događaja kojima će proslaviti tri decenije uspješnog poslovanja, a vaša posjeta je prvi u nizu. Zato budite slobodni da pitate što god vas interesuje, jer upravo ste vi najvažnija ciljna grupa – krajnji korisnici zbog kojih se naša ustanova trudi biti što bolja, modernija i pristupačnija“, naglasila je Hajduković.

Posjetioci su potom svratili i do kancelarije glavnog urednika **Radula Novovića**, gdje su pobliže saznali kako teče proces nastanka udžbenika.

„Nekad vam se može činiti da je lako napraviti knjigu koju će koristiti učenici. Međutim, potrebno je, prije svega, puno znanja autora, pa je njihov tekst poslije potrebno prelomiti, obogatiti slikama, ilustracijama, lektorirati ih i na kraju štampati. Ovo je, dakle, timski sport, u kome učestvuju više međusobno povezanih aktera. Izuzetno je važno naglasiti da je sve što

možete naći među koricama oslonjeno na istinu, zasnovano na naučnim činjenicama. To je naročito značajno u vremenu kad se istina često traži na internetu, iz ne baš najpouzdanijih izvora“, napomenuo je on.

Posebnu pažnju đaka privukla je posjeta studiju, gdje su im **Saša Protić**, **Boris Radulović**, **Marijana Simonović** i **Nikola Knežević** demonstrirali kako se prelama i dizajnira jedan udžbenik. Uslijedio je odlazak u salu za sastanke, u kojoj je urednica **Ivana Popović** priredila prezentaciju digitalnih sadržaja. Gosti su u prijatnoj atmosferi uživali u vizuelno-zvučnom predstavljanju omiljenih priča, poput „Mačka Toše“ i „Crvenkape“, što je praćeno i velikim brojem pitanja.

Na kraju je uslijedila posjeta štampariji, gdje je **Momčilo Ćorsović** pokazao mašine kojima Zavod raspolaže i koje stvaraju gotov proizvod, te knjižari u kojoj su se djeca upoznala s nekim od brojnih naslova koji krase ovo najveće prodajno mjesto Zavoda za udžbenike.

N. N.

U KNJIŽARI ZAVODA ZA UDŽBENIKE ODRŽANO KNJIŽEVNO VEČE MIRAŠA MARTINOVIĆA

ČITAČ ZNAKOVLJA KRAJ PUTA

• Istakavši da mu je čast biti gost „znamenitog Zavoda za udžbenike“, Miraš Martinović je naglasio da je riječ o kući koja već 30 godina „vrši značajnu misiju u vaspitanju i obrazovanju, ali i izdavaštvu“

U okviru obilježavanja tri decenije rada Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica, u centralnoj Zavodovoj knjižari održano je književno veče pod nazivom „Sa piscem o piscu“.

Gost je bio istaknuti crnogorski književnik **Miraš Martinović**, s kojim je razgovarala urednica u Zavodu **Jadranka Đerković**.

„Miraš Martinović je autentičan pisac, koji se izdvaja u svojoj generaciji, ali i u crnogorskoj literaturi po tome što ide putem koji je jedinstven, koji nam otkriva antičke teme i pejzaže Crne Gore kroz knjige poezije, priče, romane i eseje. On kreće iz daleke prošlosti prema našem vremenu, pa na taj način veže dugi kontinuitet trajanja čovjeka na ovoj zemlji i time prenosi duhovna strujanja raznih civilizacija koje su ostavile svoje tragove. On je stvaralac kojeg je hrvatski akademik Luko Paljetak nazvao ‘čitačem znakovlja pokraj puta‘“, naglasila je Đerković.

Istakavši da mu je čast biti gost „znamenitog Zavoda za udžbenike“, Martinović je naglasio da je riječ o kući koja već 30 godina „vrši značajnu misiju u vaspitanju i obrazovanju, ali i izdavaštvu“.

„Ja sam kao veoma mlad, sa 20 godina, napisao knjigu ‘Mit o trešnji’, koja je tada bila događaj na jugoslovenskoj sceni i otvorila mi je kasnije mnoge puteve. Došla mi je kao dar s

neba, a najbolje su one knjige koje tako dolaze – iznenada i neočekivano, koje vas prosto nađu“, istakao je on, govoreći o počecima svoje dugotrajne i bogate karijere.

U drugom dijelu večeri bilo je riječi o velikom crnogorskom i jugoslovenskom književniku Mihailu Laliću, kojeg je Martinović lično poznavao i s kojim se susretao u Herceg Novom.

„Znam Lalića iz više susreta. Znam ga kao stamenog čovjeka, kao visoko moralnog čovjeka, koji nije dao da se u njegovoj kući ružno govori o drugim ljudima. To govori o njemu kao o ličnosti sa čvrstom moralnom vertikalom. Uostalom, on je takav i u svome djelu. Raširena je floskula da je Lalić partizanski pisac. To mogu pričati samo oni koji ga nijesu čitali, jer je on univerzalni pisac, autor velikog formata. Tajna njegove širine je u tome što su njegova djela ne samo književnost, nego i antropolgija, psihologija, mentalitetski presjek ovog podneblja. Lalić je, prostije rečeno, jedna velika priča, velika naša ponorna rijeka, čiji se žubor nikad neće ugasiti“, naglasio je Martinović.

Veče su uveličale i učenica Srednje medicinske škole **Tijana Vojvodić**, koja je pročitala jednu Lalićevu priču, te učenica Umjetničke škole za muziku i balet „Vasa Pavić“ **Nađa Popović**, koja je svirala na flauti.

N. N.

U ULCINJU ODRŽANA PROMOCIJA STEFANA ČAPALIKUA DVOJEZIČNO IZDANJE U PRESTIŽNOJ EDICIJI

U knjižari Ulqini u Ulcinju održana je promocija romana „Anđeo u fraku“ istaknutog albanskog književnika **Stefana Čapalikua**. S njim su razgovarali urednici romana **Dimitrov Popović** i **Maja Malbaški**.

U biblioteci „Mostovi“ Zavoda za udžbenike i nastavna sredstva – Podgorica nedavno je objavljen Čapalikuov roman, i to kao dvojezično izdanje na crnogorskom i albanskom jeziku, a u prevodu **Danila Brajovića**. Pored Adama Zagajevskog, **Eve Lipske**, **Uroša Zupana**, **Kejtlina Džejmsa**, **Umberta Eka**, **Ridvana Dibre**, **Lešeka Kolakovskog**,

Nikole Madžirova, pridružuje se „Mostovima“ još jedan važan autor i knjiga, te tako ova reprezentativna, rafinirana književna zajednica nastavlja da raste.

Stefan Čapaliku (Skadar, 1965) diplomirao je 1988. albanski jezik i književnost na Univerzitetu u Tirani. Usavršavanje je nastavio u Italiji, Češkoj i Engleskoj. Od 1993. do 1998. bio je šef Katedre za književnost Univerziteta u Skadru. Od 2005. godine radi kao istraživač na Akademiji za albanske studije. Bio je profesor estetike na Univerzitetu umjetnosti u Tirani. Piše poeziju, prozu, drame i eseje koji su

prevedeni na više jezika. Pozorišni je i filmski reditelj. Član je Akademije nauka Albanije. Od 2024. godine direktor je Centra za studije umjetnosti. Objavio je zbirke poezije – Ništa više od ovoga nije bilo, 1993; Zaustavljeno vrijeme, 1994; Riječ za riječ, 2000; u prozi – Hronika na istoku, 1996; Priče o Ani, 2002; Svako poludi na svoj način, 2016; Zatvoreno zbog odmora, 2021; Priče o tranziciji, 2021; Anđeo u fraku, 2022 i dr. U Podgorici je 2014. postavljena njegova drama „Allegretto Albania“, na sceni Crnogorskog narodnog pozorišta.

N. N.

INTERVJU: ĐORĐIJE ĐUKANOVIĆ, DIREKTOR NARODNE BIBLIOTEKE „NJEGOŠ“ U NIKŠIĆU

Odnedavno ste direktor nikšićke biblioteke. Što za Vas znači dolazak na čelo ove značajne ustanove?

Kroz prizmu filologa, ili prosto knjigoljupca svejedno kojeg obrazovanja, biblioteka otkriva dimenziju koja je nedostupna čulima indiferentnih i čini se nasušno potrebnom, uzvišenom, maltene sakralnom. U takvom doživljaju marginalizuju se njeni administrativni postulati i ona nadrašta statutarne pretpostavke i zadatke, posve romantizovana i hipnotična. Kada na taj način posmatrate biblioteku, prilika da jednom rukovodite predstavlja ogromnu čast i veoma izazovnu misiju. Od prvog dana na ovoj dužnosti, svjestan bogate tradicije koju Narodna biblioteka „Njegoš“ njeguje i značaja koji ima, pokušavam da izoštreno osluškujem kulturne potrebe sredine i raznovrsnim programskim aktivnostima sačuvam prednost u borbi za relevantnost u svijetu današnjih vrijednosti i prioriteta. Naročito me i usređuje i obavezuje što je riječ o biblioteci u Nikšiću – gradu kojem sam iz više razloga doživotni dužnik. Sada radim u uvjerenju da činim dobro i, možda, vraćam dio duga.

Kako biste ocijenili ovih nekoliko mjeseci „mandata“, s obzirom na odgovornost funkcije?

Gotovo šest mjeseci na čelu JU Narodna biblioteka „Njegoš“ opisao bih kao veoma dinamičan, uzbuđljiv i produktivan period. Odmah po preuzimanju dužnosti preda mnom je bio zadatak organizovanja XXVII Nikšićkih književnih susreta, koji su krajem decembra prošle godine okupili neke od najznačajnijih lokalnih i regionalnih autora – **Nikolu Madžirova** i **Zorana Bognara** u žiriju za dodjelu nagrade pjesničkim rukopisima; **Dejana Aleksića** i **Tanju Stupar-Trifunović** na autorskim promocijama, dok su **Sonja Padrov-Tešanović** i **Velimir Ralević** gostovali u dječjem segmentu programa. Na Susretima su upriličena i predavanja dr **Igora Cvijanovića** (Univerzitet u Novom Sadu) i dr **Svetlane Šeatović** (Institut za kulturu i umetnost), a uz stihove članova KZ „Vladimir Mijušković“ i reminiscencije **Dušana Govedarice** i **Spasoja Bajovića** obilježili smo 55 godina postojanja Nikšićkih književnih susreta. Za šest mjeseci se u životu

OTVORENI ZA INOVATIVNE IDEJE

- Trudim se da kao rukovodilac osiguram da Biblioteka bude inkluzivan ambijent – platforma pogodna za sve, bez obzira na godine, obrazovanje, društveni status, vjersku, nacionalnu ili bilo koju drugu pripadnost

biblioteke izdešava mnogo. U okviru „Nikšićke kulturne scene“ na mjesečnom repertoaru su uvijek nekolike promocije knjiga, autorske ili pjesničke večeri i par predavanja, okrugli sto ili tribina. Biblioteci „Njegoš“ na ponos služe i dva kluba – „Klub malih-velikih pisaca“, koji je dosad izdao tri zbornika dječjih radova i Klub čitalaca biblioteke „Njegoš“, čija okupljanja protiču u razmjenjivanju utisaka i čitalačkih zadataka u vezi sa unaprijed dogovorenim štivom.

Pored svega navedenog, realizovane su brojne radionice i posjete u saradnji sa nikšićkim osnovnim i srednjim školama, nevladinim organizacijama i raznim edukativnim

i kulturno-umjetničkim udruženjima. Da bi se ovako bogat program uspješno realizovao, potrebno je veliko zalaganje i dobra koordinacija unutar kolektiva, što naša biblioteka svakako ima. Samo zahvaljujući izuzetnom zalaganju svih zaposlenih uspijevamo da iznesemo vrlo obiman posao za ustanovu naših kapaciteta.

Generalno, ocijenio bih ovaj period kao uspješan početak jednog dugog i ambicioznog puta. Svakako, svjestan sam da su pred nama još mnogi izazovi i zadaci, ali s entuzijazmom i posvećenošću nastavljamo da radimo na unapređenju Biblioteke, kako bi ona ostala važan stub obrazovanja i kulture u Nikšiću.

Koji su to principi kojima se vodite kao rukovodilac jedne kulturne ustanove?

Vodim se principima za koje smatram da osiguravaju da Biblioteka „Njegoš“ ostane relevantna, dostupna i interesantna različitim generacijama i društvenim grupama. Vjerujem da kulturne ustanove moraju biti otvorene za inovativne ideje, raznolike sadržaje i u kontinuiranoj interakciji sa zajednicom koja im inklinira. Trudim se da kao rukovodilac osiguram da Biblioteka bude inkluzivan ambijent – platforma pogodna za sve, bez obzira na godine, obrazovanje, društveni status, vjersku, nacionalnu ili bilo koju drugu pripadnost. Nastojim da programom i

akcijama zadovoljimo različita interesovanja i potrebe građana, pritom naročito vodeći računa o dostupnosti kulturnog sadržaja ranjivim društvenim grupama. Uporedo sa očuvanjem i njegovanjem tradicije moramo ići u korak s vremenom i zato kontinuirano radimo na diversifikaciji programskih aktivnosti, obogaćivanju knjižnog fonda aktuelnim naslovima i prisutnosti na društvenim mrežama, sve u cilju promocije i jačanja čitalačke kulture. Prioritetna misija je razviti čitalačke navike (naj) mlađe populacije i motivisati ih da se okrenu knjizi u eri brzih digitalnih sadržaja. Da bi se ta misija ostvarila, naše djelovanje se mora zasnivati i

UVIJEK POSTOJI PROSTOR ZA UNAPREĐENJE

Kako ste zadovoljni posjećenošću događaja koje organizuje Biblioteka „Njegoš“?

U proteklom mjesecima imali smo priliku da ugostimo ugledne autore, organizujemo promocije knjiga, predavanja, edukativne radionice i tribine, a odziv publike bio je izuzetno ohrabrujući. Posebno me raduje što smo uspjeli privući različite generacije – od učenika i studenata, preko profesora i istraživača, do zaljubljenika u književnost i umjetnost. Veoma je značajno što se mladi aktivno uključuju u naše programe, jer je jedan od naših glavnih ciljeva da ih podstaknemo na čitanje, kritičko razmišljanje i kreativno izražavanje. Naravno, uvijek postoji prostor za unapređenje. Svjesni smo da različite društvene grupe imaju različite afinitete, pa se trudimo da program osmišljavamo tako da bude raznovrstan – od klasičnih književnih večeri do multimedijalnih sadržaja, interaktivnih radionica i tematskih diskusija. Takođe, radimo na tome da dodatno povećamo vidljivost naših događaja putem društvenih mreža, medija i direktne komunikacije s građanima.

na principima saradnje i umrežavanja sa drugim kulturnim ustanovama, institucijama i organizacijama koje su nam kompatibilne – kulturnim centrima, školama, fakultetima, izdavačkim kućama i nevladinim sektorom. Takođe, vjerujem u transparentno i demokratsko upravljanje, gdje se sve odluke donese u saradnji s kolegama. Iz tog razloga mi je veoma važno da negujemo dobru profesionalnu komunikaciju i da se svako osjeća uvažanim i korisnim članom tima.

Koje biste tekuće i naredne aktivnosti izdvojili, odnosno najavili?

Nedavno smo obilježili Međunarodni dan dječje knjige druženjem učenika OŠ „Luka Simonović“ sa pjesnikom **Goranom Duksom Popovićem**. Predstoji nam autorsko veče mladog autora **Krsta Giljena** i promocija „Bilježnice“ **Marije Tomanović**. U saradnji sa KDI „Ladovina“ pokrećemo Kurs društvenih igara namijenjen adolescentima s ciljem da kroz interaktivan i podsticajan sadržaj pronađu razonodu van društvenih mreža i ispraznih digitalnih sadržaja. U okviru tribine „60 godina južnoslovenske postmoderne“, a povodom Svjetskog dana knjige i autorskih prava, prof. dr **Tatjana Đurišić** održaće predavanje na temu „Nekrofilni diskurs u naraciji Mirka Kovača“. Istim povodom će dan kasnije KZ „Vladimir Mijušković“ upriличiti pjesničko veče „Očiju tvojih da nije“. Dječju biblioteku će posjetiti **Dejan Aleksić**, jedan od najnagrađivanijih dječjih pisaca u regionu. Bibliotekari i prijatelji Biblioteke su za posljednji dan aprila pripremili „Boemsko veče – sjećanje na pjesničke

legende i boeme Nikšića“.

Prema Vašem mišljenju, da li se danas u Crnoj Gori dovoljno čita? I koji su načini da se to podigne na viši nivo?

Odgovor na prvi dio pitanja zavisi od ugla gledanja. Ako kao referentan parametar prihvatimo broj izdatih knjiga, literarnu produkciju uopšte i interesovanje za književne manifestacije, možemo zaključiti da je čitalačka kultura i te kako živa. No, u eri društvenih mreža i jeftinog instant sadržaja, upitno je koliko smo naklonjeni temeljitom čitanju tzv. „teške“ literature, koja zahtijeva snažnu koncentraciju, vrijeme i strpljenje. Sve češće se biraju kratke i brze forme informisanja, dok su kompleksniji književnoumjetnički tekstovi u drugom planu. Ipak, i dalje postoji veliki broj strastvenih čitalaca, a književni događaji pokazuju da interesovanje za knjigu nije potpuno nestalo.

Poboljšanje čitalačke kulture i razvijanje čitalačkih navika direktno zavise od jačanja uloge obrazovnog sistema i biblioteke. Da bi se čitanje prihvatilo kao uživanje a ne obaveza, školsku lektiru treba obogatiti naslovima koji su bliski djeci i mladima. Čini se i da se potencijal školskih biblioteka da razvijaju čitalačke navike umnogome previđa. Izuzetno važan faktor predstavljaju digitalni alati i platforme, koje usljed hroničnog nedostatka resursa nedovoljno koristimo u cilju podizanja nivoa čitanja. No, mislim da su svi ovi izazovi već prepoznati i da se preduzimaju pažljivo osmišljene mjere. Ostaje nam da vjerujemo da će kraj ovog procesa iznjedrati generacije koje će svoj lični identitet i društvenu svijest oblikovati čitanjem. **N. N.**

ODRŽANA KONFERENCIJA POVODOM GODIŠNJE SKUPŠTINE MREŽE KINOPRIKAZIVAČA CRNE GORE

AUTENTIČNOST ZAJEDNIČKOG DOŽIVLJAJA

• Predsjednica Mreže kinoprikazivača Crne Gore Ana Lazarević predstavila rezultate ostvarene tokom prve godine rada ove organizacije

U Centru za kulturu Žabljak održana je svečana konferencija povodom godišnje skupštine Mreže kinoprikazivača Crne Gore, koja je okupila više od 60 učesnika iz oblasti kinoprikazivačke djelatnosti. S konferencije je poručeno da je cilj u naredne dvije godine da sve opštine u Crnoj Gori imaju digitalizovane bioskope.

Direktorica Filmskog centra Crne Gore **Aleksandra Božović** kazala je da je zadovoljna postignutim rezultatima i posebno istakla važnost digitalizacije bioskopskih sala.

„Naša misija u Filmskom centru Crne Gore nije samo finansiranje filmova, već je jednako važno da ti filmovi stignu do publike. Upravo zato smo, kao osnivač Mreže, prepoznali ključnu vrijednost u lokalnim centrima za kulturu. U svijetu gdje striming platforme dominiraju, mi imamo jedinstven odgovor: autentičnost zajedničkog doživljaja. Filmsko platno je prozor u svijet, ali i ogledalo jedne zajednice. Ono spaja globalno i lokalno na način na koji nijedna platforma ne može“, poručila je ona.

ZNAČAJ DIGITALIZACIJE

Nj. E. **An Mari Maske**, ambasadorica Francuske u Crnoj Gori, govorila je o značaju digitalizacije bioskopa i širenja sedme umjetnosti.

„Zahvaljujući radu Filmskog centra i Mreže kinoprikazivača, bioskop je mjesto socijalne razmjene i kolektivnih emocija, zajedničkog bivstvovanja, tako dragocjenog u vrijeme kada je upotreba ličnih digitalnih uređaja sve veća. Ne zaboravimo da ti uređaji nikada neće zameniti poetsku i estetsku snagu slike projektovane na velikom platnu, kolektivnu emociju koju izaziva i razmišljanja koja pobuđuje“, istakla je ambasadorica.

Predsjednica Mreže kinoprikazivača Crne

Gore **Ana Lazarević** predstavila je rezultate ostvarene tokom prve godine rada ove organizacije.

„Za samo godinu organizovali smo više od 130 projekcija širom Crne Gore. Film ‘Planeta 7693’ **Gojka Berkuljana** po prvi put u istoriji crnogorske kinematografije istovremeno je premijerno prikazan i u Podgorici i u najudaljenijim opštinama“, istakla je ona, dodajući da je kroz različite programe Mreže blizu 3.000 gledalaca imalo priliku da uživa u domaćim, regionalnim i evropskim filmovima.

BROJNI IZAZOVI

Savjetnik za filmsku i pozorišnu djelatnost u Ministarstvu kulture i medija **Ognjen Damjanović** podsjetio je da taj resor, u partnerstvu s Filmskim centrom i lokalnim samoupravama, sprovodi kontinuirani projekat digitalizacije bioskopskih sala.

„Projekat je već dao rezultate u više crnogorskih opština, a Ministarstvo će nastaviti da pruža podršku kako bi se direktno uticalo na razvoj kinematografije, posebno u sredinama koje do sada nijesu imale uslove za razvoj filmske publike, a koje zadovoljavaju tehničke kapacitete za digitalizaciju“, kazao je on.

Direktorica Centra za kulturu Žabljak **Jovana Pavlović** osvrnula se na značaj ovakvih događaja za manje sredine.

„Posebna mi je čast što je Žabljak domaćin jednog ovakvog događaja, nakon višedecenijske pauze u promovisanju sedme umjetnosti. Ovo je izuzetno značajno u trenutku kada se centri za kulturu suočavaju s brojnim izazovima, posebno kada je riječ o razvoju publike i prikazivačke djelatnosti na lokalnom nivou“, naglasila je ona.

N. N.

Poetske vertikale

Poziv čitaocima i saradnicima
iz škola za kreiranje strane
„Poetske vertikale“

U cilju afirmacije darovitih đaka, nastavnika osnovnih i srednjih škola, kao i stručnih saradnika, a sa željom da širu javnost upoznajemo sa njihovim stvaralaštvom, otvorili smo stranu „Poetske vertikale“. Očekujemo da nam šaljete svoje literarne i likovne radove, a mi ćemo ih redovno objavljivati na portalu kao i u stampanom broju koji izlazi četiri puta godišnje.

Vjerujemo da ćemo kreativnom saradnjom zainteresovati, podsticati i ohrabrivati mnoge stvaraoce da se predstavljaju na našoj stranici.

Nagrađene i pohvaljene pjesme na 47. limskim večerima dečje poezije u Priboju, mart 2025.

KADA PESMA PLAČE

Kada pesma plače,
nebo se spusti da je čuje,
vetar zastane u granama,
a reke zaustave svoje tokove,
kao da su zaboravile kuda idu.
To nisu suze.

Ne, to je tišina koja izvire iz dubine,
iz mesta gde reči ne dosežu,
gde svaki stih postaje rana,
a svaki uzdah – jecaj.

Kada pesma plače,
u njoj se gnezde sve tuge sveta,
i one koje znamo, i one koje slutimo,
smeštene između reči,
u pauzama između otkucaja srca.
Plače za izgubljenim koracima,
za rukama koje su htele da dodirnu,
za glasovima koji su postali eho.

Kada pesma plače,
zemlja je mekša,
cveće miriše jače,
i čovek, taj trenutak u vremenu,
oseti težinu svakog nedosanjanog sna.
Kao da se sva prošlost odjednom vraća,
da tiho spusti glavu na rame,
da šapne:
„Ja sam još tu, ali ti nisi.“

I tada znaš –
nije pesma ta koja plače,
već ti,
skriven iza njenih reči.

Dušan Antić, Zrenjanin
Prvo mesto

KNJIGA JE

Knjiga je raskošno svježe svitanje
Dan koji se kao pupoljak otvara pred nama
Knjiga je vječito otvoreno pitanje
Ona je poprište, smiraj, neprolazna drama

Strana za stranom, knjiga je život, otkucaji, di-
sanje
Slovo po slovo, udah po udah, pisanje je potre-
ba, želja, smisao
Buđenje prirode, zamah ljubavi, odsjaj vasiona
i mrak okeana
Za svakog onog ko je pisao
Za svakog onog ko je riječio udisao
Knjiga je spas

Preplitanje vremena i prostora
Nesanica puna pitanja
U želji za odgovorom dočekan zora
Knjiga je putokaz za skitanja
I karta svijeta i karta za sva pozorišta i karta za
sva prevozna sredstva
Knjiga je vrh Kilimandžara i prvi put poljublje-
na nevjesta
Zaigrani konji po obodu šume
Mravi u trku, zadihane vjeverice, okretni skok
pume

Knjiga je majka pameti i starija sestra mudrosti
Knjiga je izvor vječnog života i uzletišta svih
ludosti
Slova i riječi - čudesni lijek koji sve liječi
Ključ za sve lance, vesla za sve čamce
Tajna šifra koja neznance pretvara u prijatelje
I daje vatru životu

Knjiga je Sloboda

Katarina Radović, Podgorica
Drugo mjesto

SAVRŠENA PJESMA

Jedna pjesma traži da se napiše,
ali besprekorna, pisana snagom od iskoni,
gdje bi svaki stih imao sjaj,
da je svaki jedan zlatni lančani niz.

Da se izveze od lirskih niti,
a pjesnik da bude vezilja
koja veze sliku nepokornu od tih niti.

Papir i pero pritiskaju
nepokolebljivo: „Piši!
Čekamo nešto novo! Počni!“
Hoće vatrenu pjesmu da dobiju,
da blista kao Kumova slama
u bijesnim noćima.

Svaka strofa da bude nepogrešiva,
tačna kao linija života na dlanu,
da naliježu jedna na drugu,
da se u njima odgonetne sve,
i ono što može da se odgoneta,
i ono što ne može da se odgoneta.

Pusti tu pjesmu...
Takvu pjesmu nikada nije stvorio,
pa ni oni bolji pjesnici,
jer savršenstvo ne postoji.

Luka Đokić, Herceg Novi
Treće mjesto

NEMOJ DA SE USUDIŠ DA SE NE USUDIŠ

Nemoj se usuditi da se ne usudiš
stisni hrabrost za ruku, uzleti jarko,
pjevaj glasno, pleši na kiši
ne moraš samo ono što može svako!

Iako živim u maloj kući
moj prozor na cijeli svijet gleda,
prigrli oblak, on neće pući
možda i njemu ljubavi treba.

Zaplivaj uz rijeku, ko kaže da ne možeš
popni se uz drvo sve do vrha krošnje,
usudi se po rosi kapljice da prospeš
ježića da zagrliš bez obzira na bodlje.

Skakući po zvjezdicama, bez straha od visine
oduvijek ovdje samo pravda mora da se opravda,
daj ovoj planeti neko novo ime
gdje se različitost voli i zajedno vlada.

Upamti, sa samo jednim korakom
počinju putovanja i od hiljadu milja,
zato oduvaj suze samo jednim uzdahom
nek' tvoj svijet postane sigurna špilja.

Zaroni duboko dok te površina drži
spavaj na travi ispod vedrog neba,
plači ako boli, zavoli do srži
nemoj uvijek ono što govore da treba.

Razgovaraj sa vjetrom, zvuči tako ljupko
poleti visoko, zagrljen sa pticom,
razmrši konce, odmotaj dobrote klupko
ne možeš se rukovati stisnutom pesnicom.

Vasilisa Kadrić, Podgorica
Treće mjesto

NA KOGA LIČIM

Kad je u kući neko slavlje,
posle pitanja: „Kako škola, kako zdravlje“
počne gledanje i analiza
posmatranje iz daljine i izbliza.
Sa strane i pravo u oči gledaju,
odozgo i odozdo da mrdnem ne daju,
na koga ličim, pitaju stalno
često pomislim: „Je li to normalno?“

RAZLIČITO ISTI

Skazaljke galopiraju u krug
vrijeme trči po zidnom satu,
noć mi lagano postaje drug
otvorih mu dušu ko rođenom bratu.

Usamljenost nije samoća
u ovoj sobi su hiljade misli,
pregršt želja poput zrelog voća
i lavina snova što u meni živi.

Možda nijesam poput drugih dječaka
nekad koračam, a zapravo letim,
suvim koritom zaplovi mi barka
bistrim pogledom sa očima snenim.

A možda sam samo vječiti sanjar
koji hrabro odbija da odraste,
u meni kuca djeteta damar
satkan od snova, čežnji i mašte.

Samo bih zauvijek da pravim Sneška
slikam uz rijeku, sastavljam rime,
a kad me obrgne života odora teška
da sačuvam dijete dok gradim zrelo ime.

Život zna biti surovi pisac
pa udari podlo, ošine jako,
djetinjstvo će uvijek biti moj mezimac
uspori odrastanje, ajmo polako.

Možda nijesam ko drugi dječaci
ovako isti kao svako dijete,
najglasniji su nečujni koraci
rođeni iz snova, bez straha i sjete.

Srpko Kadrić
OŠ „Vladimir Nazor“, Podgorica

ЛИМСКЕ ВЕЧЕРИ

Кад мјесец засја видјелом својим,
стаде да огледа се на сред Лима.
Започе плес пред очима мојим,
уздахну Лим и наста плима.

Ухваћен мјесец у својој игри
стидљиво утече за своју гору,
а Лим, краљ зелених водених чигри,
шапну да жури своме мору
и још ми радосно, гласно рече:
„Насликај ово лимско вече!“

Прођоше дивна лимска љета,
без слике вечери оне што волим,
треба ми чаробних ријечи чета,
таласе Лима још увијек молим
и мјесец што скрио се за своју гору,
призивам сребрно-зелене боје
нестале негдје у Црном мору
да насликају то вече моје.

Бланка Чукић, VII разред
ОШ „Ристо Ратковић“, Бијело Поље

NESPAVALICA

Jutrom mi nije teško da se budim,
operem zube, brzo se obučem,
pa se onako junački potrudim
da mlađeg brata za nos povučem.

Onda u dvorište brzo odletim,
loptom lupam, pa pomazim mačku,
pa se odjednom naglo sjetim
da na doručak stavim tačku.

I kao u trenu proleti dan
kroz smijeh, radost, igru i knjigu,
ali kad dođe vrijeme za san,
osjetim iznenada veliku brigu.

Ne želim u krevet, a san me gleda,
nestane mi osmijeh sa lica.
Neću, baš neću da se predam
jer ja sam nespavalica.

Goran Bjelja,
OŠ „Narodni heroj Savo ilić“,
Dobrota - Kotor
Mentor: Aleksandra Sindik Milićević

PJESMA

Zvijezde trepere u tihoj noći,
Šapuću o svojoj moći.
Svaka je priča svjetlosni plam,
Kao da svemir svira sam.

U svakoj iskri beskraj se skriva,
Dok noćna tama svjetove sniva.
A ja, nepomična, dok vjetar šušti,
Slušam tišinu što u meni pljušti.

Adna Demić,
OŠ „Rifat Burdžović Tršo“, Novi Pazar

„Oči i usne imaš mamine,
kosu, nos i obrve tatine,
ruke i šake babine prave“,
i ako ćutim, dalje nastave.

Dar za pisanje dala mi tetka,
sestra osmeh, pa ispočetka,
deda pamet, odmah priznah,
za kvizove, sudoku i šah.

Zatim se drugi ujak javlja,
razmišljam: „Joj, nabranje se nastavlja“
ujnine bujne lokne su na meni,
pa to ume genetiku da promeni.

Od strica sam nasledila glas
naravno, od strine vitak stas
s bratom odmah stajem na vagu,
teča kaže: „Kao ja imaš snagu“.

Porodično stablo pišem
udahnem vazduh, jedva dišem
da s celom familijom susret upriličim
i konačno razjasnismo na koga ličim.

Teodora Simić, Lapovo
Nagrada za najvedriju pjesmu

SUROVA SUDBINA JEDNA LJUBAVI

Već vreme duže priče među pecivima kruže,
da se prestolonaslednik hlebova Hlebostos drugi,
vrlo nemirne čudi, zagledao u ćerku kralja Kiflolaja,
vladara druge u izlogu police
i da su zbog toga uznemirene obe porodice.

Majke se ubijaju od brige šta će sa njihovom decom biti,
hoće li se stvarno Hlebostos Kiflojkom oženiti?
Očevi se oko prestola brinu,
hoće li drugi s prestola da ih skinu?

No, sad se moraju sami spašavati
jer će se za dva minuta prodavati.
Zbog svog izgleda i veličine,
Kiflojku odmah sendvičem načine
i kupi je jedna baba u žutoj haljini
i Kiflojka nestade u daljini.

Potom i Hlebostosa loša sudbina snađe
i kao polovina se na rafu nađe.
Sada Hlebostos živi dok se ne ubuđa
ili dok ga ne snađe ruka tuđa.

Sergej Kolundžija, Novi Beograd
Nagrada za najmaštovitiju pjesmu

PRUŽI MI RUKU – DRUG MI BUDI

Pruži mi ruku, drug mi budi,
prihvati drugarstvo kada ti se nudi!
Iskreno priđi, osmehom kaži,
da se drugarski dogovor važi.

Iz porodičnog vaspitanja nosi nešto,
pa drugare biraj vešto.
Vrtići, igrališta, škole,
uče da se drugari vole!
Pruži mi ruku, drug mi budi
i kada postanemo odrasli ljudi.
Priateljstvo neka neguje svako,
čak i kada to nije lako!

Mila Lalević,
OŠ „Anto Đedović“, Bar,

Prvo mjesto na Literarnog konkursu „Pruži mi ruku
– drug mi budi, organizovalo Udruženje „VITEZOVI
OSMEHA“ iz Novog Sada

Poetske vertikale

ŠKOLA

U ŠKOLI SE UČI,
ZNANJE JE BLAGO,
S UČITELJICOM I DRUGARIMA,
NIKAD NIJE DOSADNO.

VOLIM ŠKOLU,
KAO KUĆU SVOJU,
JER SVAKI NOVI DAN
DONOSI NAM ČAROLIJU.

IZMEĐU ČASOVA,
ZVONO SE ČUJE,
VREME JE ZA ODMORE
I DRUGARSKJE RAZGOVORE.
ŠKOLA JE I KOLIJEVKA
DRUGARSTVA I SNOVA,
LIJEPIH USPOMENA
I MNOGIH PRIJATELJSTAVA .

Irina Šišević

ĐAK

Drhtav sunčev zrak,
prirodan i lak,
glasno govori:
„Budi se, ustaj, ti si đak!“

Školsko će zvonce,
pustiti glas,
bez njega ne može
započeti čas.

Hajde, požuri,
za čas se spremi,
u klupi ne drijemaj,
već se okuraži
i nauči sve,
od tebe što se traži.

Vladimir Klikovac

MOJ PAS

Moj pas mali,
uvijek veseo,
repom maše,
oči mu sjajne,
vrti se k'o čigra,
voli da se igra.

On mi je vjeran,
u školu me prati,
stalno je uz mene,
najbolji moj prijatelj
tu nema dileme!

Lazar Klikovac

PRIJATELJI

Moji prijateljii su
Radost i moja nada,
jer među nama
zakon ljubavi vlada.

Volimo se,
jedni druge štitimo,
pomažemo se i družimo.

Sve što želim ja,
neka svako zna:
ne falilo nam veselja i
dobrih prijatelja!

Anastasija Remniković

PRIJATELJI

Moji prijateljii su
Radost i moja nada,
jer među nama
zakon ljubavi vlada.

Volimo se,
jedni druge štitimo,
pomažemo se i družimo.

Sve što želim ja,
neka svako zna:
ne falilo nam veselja i
dobrih prijatelja!

Anastasija Remniković

PJESMA MOJOJ MAMI

OVO JE PJESMA O MOJOJ MAMI,
JEDNOJ PRAVOJ DAMI,
KOJA MI UVIJEK OSMJEH IZMAMI.

MOJA MAMA
ČISTI, PEGLA, SPREMA,
ONA NIKAD NE ODRIJEMA.

ONA JE PRAKTIČNA ŽENA,
PAŽLJIVA JE I ODMJERENA.

MOJA MAMA
TRI ČERKE IMA,.
ONA SE UVIJEK POSVETI NJIMA..

MOJOJ MAMI JE DUŠA ČISTA,
NA NJENOM LICU,
UVIJEK OSMIJEH BLISTA.

PRIJATELJSTVO

Kad te neko pita,
prijateljstvo što je,
reci pravo:
to je bogatstvo
koje se ne prodaje!

Prijatelj uvijek treba,
s njim je i strah mali,
i kada si sam,
prijatelj ti fali.

Prijatelj je svjetlost koja grije
na životnoj našoj stazi.
on je ljubav koja traje
i nikada ne prolazi.

Ines Maraš

PRIJATELJSTVO

Kad te neko pita,
prijateljstvo što je,
reci pravo:
to je bogatstvo
koje se ne prodaje!

Prijatelj uvijek treba,
s njim je i strah mali,
i kada si sam,
prijatelj ti fali.

Prijatelj je svjetlost koja grije
na životnoj našoj stazi.
on je ljubav koja traje
i nikada ne prolazi.

Ines Maraš

MOJA MAMA

Moja mama, sunce u zoru,
njeno oko plavo more,
toplim rukama ona me grli,
njenoj ljubav se hrli.

U kuhinji miris kolača se širi,
njene riječi lako utješe,
u njenom naručju,
svi problemi se riješe.

Moja je mama,
hrabrost i nježnost,
moja sreća i radost,
moja vjernost.

Tamara Marković

PTICA MALA

Ptica jedna mala,
na moj dlan stala i
tiho je cvrkutala,

Ptica, malo slatko biće,
šarenih krila,
iz moje je ruke
ključala mrvice
i vodu pila.

Helena Maraš

PTICE

Ptice cvrkuću
u mom kraju,
kao da nas
pozdravljaju.

Ptice drage,
udružile svoje snage,
obilaze cio svijet
i cvrkuću o njemu
kako je lijep.

Želio bih i ja
da sam laka ptica
ili neka
velika letilica.

Letio bih
po svijetu
i upoznao
našu čarobnu planetu.

Novak Maraš

PTICE VESELICE

Male ptice veselice,
cvrkuću na sav glas,
šire krila da polete
i ostave nas.

Zamolismo male ptice,
da ne odu od nas,
nahranićemo ih i dati im mrvice,
i postaće naše prijateljice.

Teodora Šoć

Poetske vertikale

POETSKA BAŠTA UČENIKA PETOG RAZREDA OŠ NIKO MARAŠ, ZETA

MOJI PETACI

U RAZREDU MOM,
ŠARENOM I VESELOM,
SVAKI UČENIK JE
SA POSEBNIM PEČATOM.

ISKRA, NJEŽNA,
RECITUJE S LAKOĆOM,
OSVAJA NAS STIHOМ, GLASOM
I PJESMOM MOĆNOM.

LAZAR, BRZOPLET I NESTAŠAN,
VOĐA PRAVI,
ENERGIJOM SVOJOM,
RAZRED UVIJEK ZABAVI.

VLADIMIR, MATEMATIČAR,
BROJEVE VOLI,
LOGIKOM VJEŠTO I NE GRIJEŠI,
SVAKI ZADATAK RIJEŠI.

DIMITRIJE, MAŠTOVIT I DUHOVIT,
PRIČE STVARA,
U SVIJETU FANTAZIJE
NJEGOVA JE GLAVA.

HELENA JE VESELA,
U IGRI JE PRAVA DASA,
SA OSMIJEHOM ŠIROKIM,
RADOST DONOSI SVAKOG ČASA.

INES, NJEŽNA, KAO PJENA,
U UČENJU TEMELJNA,
A KADA JE KRIVA, SAMO ČUTI,
ŠTO ME MALO LJUTI.

LUKA, LOGIČAR,
U UČENJU LOGIKU NE PRIMJENJUJE,
ALI ZATO NA FUDBALSKOM TERENU
SVOJ TALENAT POKAZUJE.

MATIJA, U ŠKOLI NIJE BAŠ NAJBOLJI,
FUDBAL MU JE STRAST,
OLAKO DAJE GOLOVE,
SVAKA MU ČAST.

MIA, PRAVEDNA I NENAMETLJIVA,
U ŠKOLI SE TRUDI,
POSVEĆENOŠĆU SVOJOM,
SVAKI ZADATAK PREBRODI.

MILICA, UVIJEK VESELA LICA,
SVOJOM POZITIVNOŠĆU,
SVOJOM ŠALOM,
RAZVEDRI NAM SRCA.

MILJANA JE POUZDANA,
DIREKTNA I PRAVEDNA,
SVESKA JOJ JE PREUREDNA,
A NA ČASU UVIJEK SPREMNA.

NOVAK JE LIJEN,
OD KNJIGE GA BOLI GLAVA,
FUDBAL MU JE LJUBAV PRVA,
SPORT MU JE JAČA STRANA.

TAMARA, NJEŽNA,
ZA SITNICU SUZE LIJE,
UMJETNICA PRAVA,
EMOCIJE KROZ UMJETNOST KRIJE.

ANASTASIJA, TIHA I MIRNA,
UČI REDOVNO,
TREMA JE ČESTO BLOKIRA,
ALI UPORNOŠĆU I SA PUNO RADA,
SVAKI IZAZOV SAVLADA.

IIRINA JE NJEŽNA,
RECITUJE I GLUMI SJAJNO,
SASTAVE LIJEPE STVARA,
TALENTOM NAS INSPIRIŠE TRAJNO.

TEODORA, TIHA I STIDNA,
UPORNA JE JAKO,
SAMO JE ČESTO TREMA HVATA,
ALI NE ODUSTAJE LAKO.

MOJI DRAGI UČENICI,
NEK SU VAM UVIJEK VESELA LICA,
BUDITE LJUDI, OSTANITE DJECA,
VOLI VAS VAŠA UČITELJICA.

VESNA RAŠKOVIĆ
Učiteljica u OŠ „Niko Maras“, Zeta

PROLJEĆE

Zima se ne predaje,
Al' kofere sprema,
Stiglo je proljeće,
Tu dileme nema.

Cvrkut ptica,
Dušu nam razgali,
Proljeću se raduju,
I veliki i mali.

Pčele zuje,
Med sakupljaju,
Sunce zrake pruža,
Obdanica je duža.

Uživamo, gledamo,
cvijeće i drveće,
Igrajte se, djeco,
Stiglo je proljeće!

Miljana Maras,
OŠ „Niko Maras“, Zeta

LJETO

Kad proljeće prođe,
kad sve procvjeta,
stiže toplo ljeto,
radost svakog djeteta.

Ljeti škola spava,
zatvore se knjige,
tada djeca ostave
sve đačke brige.

Dani dugi, topli,
kao da su od zlata,
svuda su otvoreni
prozori i vrata.

Ljeto je prilika,
za putovanja daleka,
ali, ja daleko ne putujem,
mamu i mene Kotor čeka.

Ines Maras,
OŠ „Niko Maras“, Zeta

JESEN

Stigla je jesen, sve je šareno,
svuda je voće rumeno.

Raznoboјno lišće je palo,
malog ježa je obradovalo.

Tmurni oblaci najavljuju kiše,
u kuhinji zimnica miriše.

Jesen je hladna i kišovita, znaj,
toplīm danima je došao kraj.

Iskra Klikovac,
OŠ „Niko Maras“, Zeta

ZIMA

Došla zima u mom kraju,
poziva djecu da se igraju,
padaju bijele pahuljice,
ozareno svima lice.

Vesela djeca
pripremaju sanke i skije,
izvode zimske čarolije,
grudve valjaju,
Snješka ukrašavaju.

Teodora Soć,
OŠ „Niko Maras“, Zeta

U OSNOVNIM ŠKOLAMA OBILJEŽEN SVJETSKI DAN OSOBA SA AUTIZMOM

PODSJEĆANJE NA VAŽNOST POŠTOVANJA RAZLIČITOSTI

- Kroz prezentacije, radionice i različite kreativne aktivnosti učenici upoznati sa karakteristikama osoba sa autizmom i njihovim jedinstvenim osobinama koje, kako su istakli, „nisu i neće biti prepreka“ za druženje
- Djeca pokazala da su spremna da grade školu kao mjesto gdje su svi jednako vrijedni i važni

U osnovnim školama u Crnoj Gori obilježen je Svjetski dan osoba sa autizmom radi širenja svijesti o ovom problemu, sprečavanju diskriminacije i promovisanju njihove inkluzije u društvo.

Učenici I-a odjeljenja Osnovne škole „Ilija Kišić“ iz Zelenike pripremili su tim povodom sa učiteljem **Goranom Drobniakom** i vaspitačicom **Pavom Janjić** niz kreativnih aktivnosti.

Prezentacija „Naša je plava boja“ omogućila je djeci da se upoznaju sa karakteristikama osoba sa autizmom i njihovim jedinstvenim osobinama koje, kako su istakli, „nisu i neće biti prepreka“ za druženje. „Svi smo mi različiti, a opet... Isti smo. Bića smo“, poručili su mališani. Učionica je bila u znaku plave boje koja simbolizuje podršku osobama sa autizmom.

U okviru praktične

radionice „Sa riječi na djela“, učenici su izrađivali plave majice od papira, a zatim ih lijepili na tabli i ukrašavali srcima i zvjezdicama, pokazujući tako svoju podršku ispunjenu ljubavlju i empatijom.

Uz taktove pjesme „Plavi svemir“, đaci su zajednički smislili, a potom uz pomoć učitelja i vaspitačice zapisali i na tabli zalijepili snažne i emotivne poruke podrške: „Uz vas smo“, „Prihvatamo vas“, „Ne okrećemo glavu“ i „Različiti, a isti“. Ova aktivnost upriličena je u okviru radionice „Mali ljudi velikog srca“.

Učitelj Goran Drobniak istakao je važnost ovih poruka, naglašavajući da djeca šalju jasan signal odraslima o potrebi za prihvatanjem i razumijevanjem ranjivih kategorija društva.

U OŠ „Dušan Korać“ u Bijelom Polju realizovana je

radionica u kojoj su učestvovala djeca iz integrisanih odjeljenja sa drugarima iz V-1 odjeljenja.

Učenici su imali priliku da kroz različite aktivnosti – crtanje, razgovor, igru i pjesmu provedu vrijeme zajedno, bolje se upoznaju i uče jedni od drugih. Poseban akcentat je stavljen na to koliko je važno da svako dijete ima podršku, prostor za izražavanje i osjećaj pripadnosti školskom okruženju.

Radionica je protekla u prijatnoj atmosferi, a učenici su pokazali da su spremni da grade školu kao mjesto gdje su svi jednako vrijedni i važni.

Ovu aktivnost realizovale su defektološkinje **Sanja Pešić** i **Tanja Nedović**, učiteljica **Emilija Bulatović**, uz tehničku podršku asistentkinja u nastavi **Milene Nišavić** i **Sanje Brađić**.

U OŠ „Jugoslavija“ u Baru održana je radionica „Upoznajmo bolje autističnog druga“ za članove Učeničkog parlamenta koju su osmislile i vodile asistentkinje u nastavi **Olivera Lekić** i **Lorena Srećković**.

Učenici su kroz prezentaciju i različite igrovne aktivnosti saznali i iskusili kako autistična djeca doživljavaju svijet i sa kojim teškoćama se susrijeću. Aktivno su svi učestvovali i uključili se u završnu diskusiju.

Učenici prvog i četvrtog razreda OŠ „Marko Miljanov“ u Bijelom Polju učestvovali su sa učiteljicama **Irmom Omerhodžić** i **Gordanom Radović**, te vaspitačicom **Milankom Veličković** u radionici „Budi mi drug, volim te“, koju je povodom Međunarodnog dana djece sa autizmom organizovao Dnevni centar „Tisa“.

Učesnici ovog edukativnog događaja su se družili, stvarali i učili jedni od drugih. Posebno su uživali u zajedničkim aktivnostima, poput bojenja specifične oznake koja je simbol Međunarodnog dana osoba sa autizmom, kao i u pisanju poruka podrške.

Događaj je završen simboličnim puštanjem plavih balona

Đaci IV-4 odjeljenja u OŠ „Drago Milović“ u Tivtu posjetili su Dnevni centar i tom prilikom se upoznali sa radom

centra, a bili su u prilici da učestvuju u raznim aktivnostima koje su osmišljene kako bi se djeci sa autizmom pružila podrška i ljubav.

Svjetski dan osoba sa autizmom obilježava se svake godine 2. aprila radi podizanja svijesti o autizmu i ukazivanja na važnost poštovanja različitosti.

Ove aktivnosti su pokazale da su djeca spremna da budu uzor odraslima i da svojim postupcima podstaknu pozitivne promjene u društvu.

Lj. V.

LIST CRNOGORSKIH PROSVJETNIH, KULTURNIH I NAUČNIH RADNIKA
IZDAVAČ: ZAVOD ZA UDŽBENIKE I NASTAVNA SREDSTVA – PODGORICA

UREĐUJE REDAKCIJSKI KOLEGIJUM: Ljiljana Vukoslavović, Olga Đuričković i Nikola Nikolić

Veb-sajt: www.zuns.me/prosvjetnirad • <https://www.facebook.com/prosvjetnirad>

UREDNIŠTVO: Ulica Balšića br. 4

Telefon: 020/231-254

E-mail: prosvjetnirad@t-com.me

Štampa: Štamparija „Ostojić“

Prosvjetni rad

